

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

**АНАЛИЗ НА НАТОВАРЕНОСТТА НА
СЪДИЛИЩАТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПРЕЗ 2024 ГОДИНА**

УВОД

В изпълнение на задължението си по чл. 30, ал. 5, т. 12 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) съдийската колегия на ВСС /СК на ВСС/ ежегодно анализира и отчита степента на натовареност на апелативните, окръжните, районните, административните и военните съдилища.

В обхвата на анализа не попада натовареността на Върховния касационен съд и Върховния административен съд, тъй като съгласно разпоредбите на чл.114, ал. 1, т. 15 и чл.122, ал. 1, т. 15 от ЗСВ председателите изготвят самостоятелни доклади за дейността на ръководените от тях върховни съдилища.

Анализът е изготвен чрез количествено изследване на натовареността на съдилищата, базирано на обобщените статистически таблици за дейността на апелативни, окръжни, районни, административни и военни съдилища за 2024 г., изготвени съгласно чл. 30, ал. 5, т. 13 от ЗСВ и приети от СК на ВСС с протокол № 11 от 18.03.2025 г., както и на годишните отчетни доклади за дейността на съдилищата.

В обобщените статистически таблици за дейността на съдилищата се съдържа информация за различните видове показатели, характеризиращи дейността и определящи натовареността на съдилищата. Изготвена е обобщена таблица за натовареността на съдиите в съдилищата, в която се съдържат данни по нива и съдебни райони за:

- брой постъпили дела, брой дела за разглеждане и брой свършени дела;
- брой на съдиите по щат и отработените човекомесеци (брой на реално работили съдии);
- изчислена е натовареността по щат и действителната натовареност по брой постъпили дела, общо дела за разглеждане и свършени дела;
- изчислена е средната натовареност на ниво съдилища, която е определяща за степента на натовареност на съответния съд;
- приложени са таблици и графики, в които обобщено е представено разпределението на видовете граждански, търговски, административни и наказателни дела, разгледани от съдилищата.

С решение по протокол № 19/17.07.2019 г. комисия „Съдебна карта, натовареност и съдебна статистика“ (КСКНСС) към СК на ВСС приема, че анализирането на натовареността на съдилищата следва да бъде извършено въз основа на данните за брой постъпили дела, брой дела за разглеждане и брой свършени дела, както и брой на решенията по чл. 235, ал. 5 от ГПК, които се постановяват след като делото е насрочено в открито съдебно заседание и такова е било проведено, респективно броят на постановените присъди и броят на постановените решения по наказателни дела от административен характер /НАХД/ при същия критерий.

Анализът за натовареността на съдилищата е изготвен в две части, както следва:

Част първа – Обобщени данни за дейността и натовареността общо на всички съдилища;

Част втора – Обобщени данни за дейността и степента на натовареност на съдилищата по инстанционни нива.

ЧАСТ I

ОБОБЩЕНИ ДАННИ ЗА ДЕЙНОСТТА И НАТОВАРЕНОСТТА ОБЩО НА ВСИЧКИ СЪДИЛИЩА

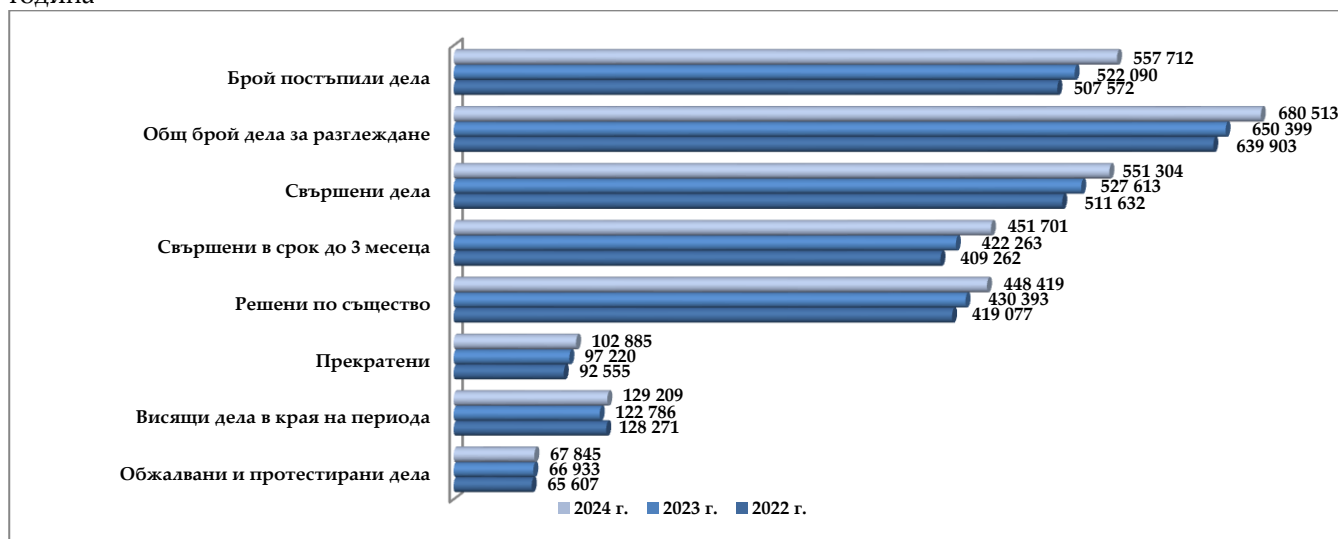
1. Обща динамика на делата през 2024 година

Движението на делата през 2024 година се характеризира със следните количествени показатели:

- Брой постъпили дела – 557 712 бр.;
- Брой дела за разглеждане – 680 513 бр.;
- Брой свършени дела – 551 304 бр.;
- Брой свършени дела в срок до 3 месеца – 451 701 бр.;
- Брой на делата със съдебен акт по същество – 448 419 бр.;
- Брой на прекратените дела – 102 885 бр.;
- Брой на висящите дела в края на периода – 129 209 бр.;
- Брой на обжалваните и протестираните дела – 67 845 бр.

Най-съществено значение при определяне натовареността общо за съдилищата имат три основни показатели: *“Брой постъпили дела”*, *“Общ брой дела за разглеждане”* и *“Свършени дела”*.

Фиг. 1.1. Динамика на делата общо за всички съдилища и тенденциите през 2022 г., 2023 г. и 2024 година

С най-голяма тежест при определяне общата натовареност на съдилищата е показателят **„Брой постъпили дела“**, предвид основната дейност на съдията, която е разглеждането и приключването потока от дела в съда. Ето защо показателят **„Брой постъпили дела“** е най-определящ за натовареността на съдията, респективно на съда.

Видно от графиката, темпът на нарастване на броя на постъпилите в съдилищата дела за всяка една от годините за периода 2022 г. – 2024 г., е сходен. През 2024 г. са постъпили **557 712 бр. дела**, при 522 090 бр. за 2023 г. и 507 572 бр. за 2022 г. Запазва се тенденцията за плавно увеличение на постъпленията на делата за 2024 г., като процентното му изражение показва ръст със 6,8 % спрямо 2023 г. и съответно с 9,9 % спрямо 2022 г.

Разгледани в разрез по инстанции, данните за постъпленията на делата могат да бъдат представени по следния начин:

Тенденция за увеличение в постъплението на дела за 2024 г. спрямо 2023г. се наблюдава при окръжните съдилища - с 5,8 %, при районните съдилища – с 7,9 % и едва с 0,9 % при апелативните и административните съдилища, а спрямо 2022 г. – с 14,4 % при окръжните съдилища, с 10 % при районните съдилища и с 4,3 % при административните съдилища. При апелативните съдилища има спад с 1,2% спрямо 2022 г. Единствено при военните съдилища се отчита спад в постъпленията на делата съответно с 16,1 % спрямо 2023 г. и 20,5 % - спрямо 2022 г.

Следващият по важност показател **„Брой дела за разглеждане“** включва висящите дела в началото на периода и новопостъпилите дела, като през 2024 г. броят им е **680 513 бр. дела**, при 650 399 бр. за 2023 г. и 639 903 за 2022 г. През 2024 г. се запазва тенденцията за увеличаване броя на разглежданите дела в сравнение с предходните два отчетни периода, съответно с 4,6 % през 2023 г. и 6,3 % през 2022 г.

Разгледани по инстанции данните за броя дела за разглеждане са следните: увеличение на делата за разглеждане за 2024 г. спрямо 2023 г. се наблюдава съответно с 3,2 % при окръжните съдилища, с 5,5 % при районните съдилища и с 0,7 % при административните съдилища, спрямо 2022 г. – с 7,4 % при окръжните съдилища, 6,9 % при районните съдилища и с 2,4 % при административните съдилища. При апелативните съдилища се запазва броя на делата за разглеждане спрямо 2023 г. и се наблюдава спад с 3% спрямо 2022 г. Спад в броя на делата за разглеждане се наблюдава при военните съдилища съответно с 14,5 % спрямо 2023 г. и 18% - спрямо 2022 г.

По отношение на показателя **„Брой свършени дела“** данните за периода 2022 – 2024 г. са следните: свършените дела през 2024 г. са **551 304 бр.**, при 527 613 бр. за 2023 г. и 511 632 бр. за 2022 г. През 2024 г. се запазва тенденцията за увеличаване броя на свършените дела в сравнение с предходните два отчетни периода, съответно с 4,5 % спрямо 2023 г. и 7,7 % спрямо 2022 г. За тригодишния период се запазва тенденцията 80 % от делата да приключват в законоустановения 3-месечен срок. През 2024 г. се забелязва увеличение с 5,2% на броя на делата останали висящи в края на периода.

Друг съществен показател, който определя натовареността на съдилищата е **броят на съдиите по щат**. Общо за всички съдилища (без върховните) към 31.12.2024 г. броят на съдиите по щат е 2 261 броя. Наблюдава се увеличение в щата спрямо 2023

г. с 8 бр. и със 7 броя спрямо 2022 г. Заетият щат е 2083 бр., незаетият – 178 броя. Този показател оказва влияние при определянето на действителната натовареност в съдилищата.

В заключение движението на делата през 2024 г. е следното: броят на постъпилите през годината дела е 557 712 бр., делата за разглеждане са 680 513 бр., приключилите дела са 551 304 бр., а решените в срок от 3 месеца са 451 701 бр., или 82% от всички дела за разглеждане. По същество са решени 448 419 бр. (81%), а прекратени са 102 885 бр. дела. (19%) Висящите дела в края на периода са 129 209 бр.

През анализирания тригодишен период се отчита увеличение на постъпилите дела в съдилищата, като същото е в размер на 6,8 % спрямо предходната 2023 година и на 9,9 % спрямо 2022 година. Налице е увеличение на щатната численост, спрямо 2023 г. с 8 щ.бр.(0,4 %), спрямо 2022 г. с 7 щ.бр.(0,3 %).

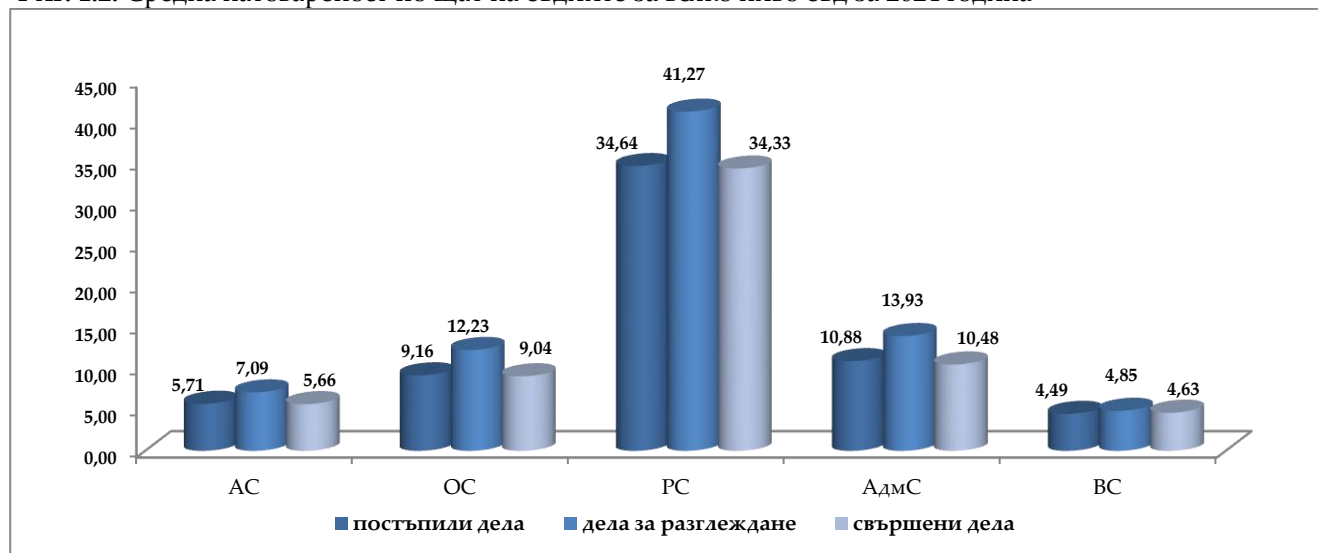
НАТОВАРЕНОСТ НА СЪДИЛИЩАТА

Натовареност по щат на съдилищата

Натовареността по щат отразява извършеният обем дейност от конкретния съд на база брой съдии по щат за съответния период. Изчислява се като общият брой дела (постъпили, разглеждани и свършени) се раздели на броя на съдиите по щат. Получената стойност се разделя на броя на месеците за периода, за който се отчита натовареността (на 6 за полугодие и на 12 за година).

Средната натовареност по щат на съдиите за всяко ниво съд за 2024 година е графично представена по следния начин:

Фиг. 1.2. Средна натовареност по щат на съдиите за всяко ниво съд за 2024 година

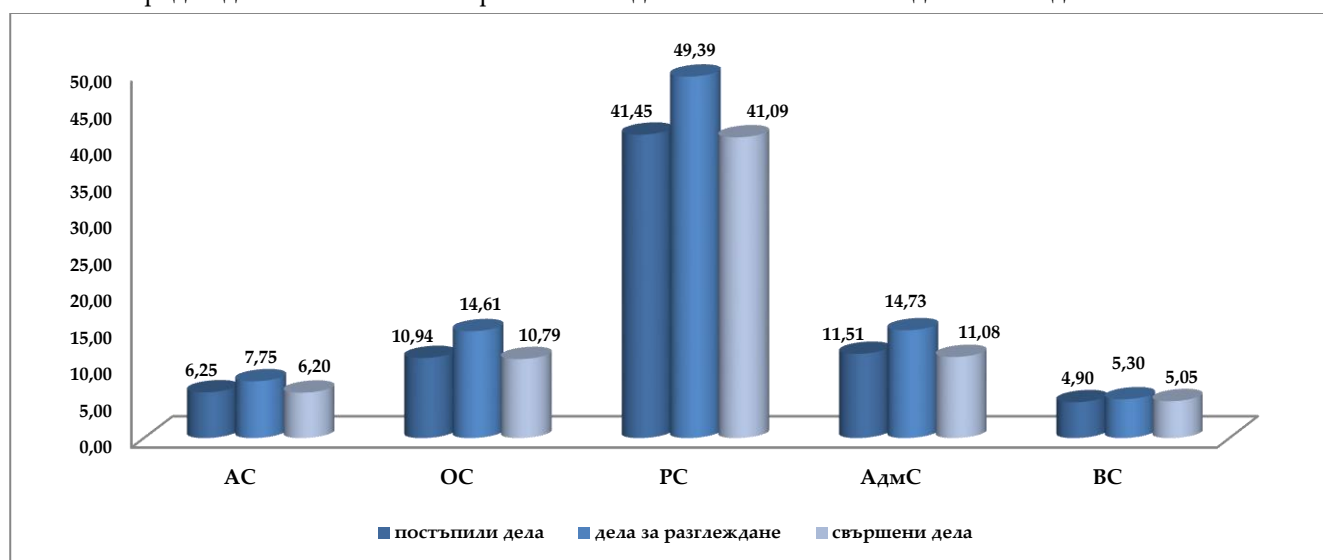
Видно от графиката и отчитайки строго определената подсъдност в отделните нива съдилища, данните показват, че с най-висока натовареност са съдиите от районните съдилища – **41,27 бр.** дела месечно на 1 (един) съдия, административните

съдилища с **13,93 бр. дела** месечно, окръжните съдилища с **12,23 бр. дела** месечно (**12,48 бр. граждански и търговски дела** и **11,75 бр. наказателни дела**), апелативните съдилища със **7,09 бр. дела** месечно (**8,97 бр. граждански и търговски дела** и **наказателни- 4,43 бр. дела**). Най-ниска е натовареността на съдиите във военните съдилища - **4,85 бр. дела** месечно на 1 (един) съдия. Данните показват голям дисбаланс в натовареността на съдилищата като цяло, както и в отделните нива съдилища. Най-ярко изразен е дисбалансът в районните съдилища, където разликата между най-ниско натоварения и най-високо натоварения районен съд по дела за разглеждане за 2024 г. е приблизително 7 пъти (най-високо натовареният районен съд е с **58,92 бр. дела** месечно на 1 (един) съдия, а най-ниско натовареният с **8,83 бр. дела**).

Действителна натовареност на съдилищата

Действителната натовареност на съдилищата отразява извършения обем дейност на база реално работилите съдии и дава представа за реалната натовареност на съответния съд за отчетния период. Тя се изчислява като общият брой дела се раздели на броя на отработените човекомесеци. Отработените човекомесеци се изчисляват за всеки съдия поотделно, като от 12 месеца се приспадат месеците (всички дни, приравнени на месеци, средно от 30 дена) в по – продължителен отпуск по болест (над 10 работни дни в един месец), неплатен отпуск и майчинство. Не се приспадат платеният годишен отпуск и съдебните ваканции. При новоназначени съдии отработените човекомесеци се броят от месеца на постъпване, като се приспадат продължителен болничен (над 10 работни дни в един месец) и майчинство. Включва се и броят на отработените човекомесеци на командированите съдии за времето, през което са работили в съда. Сборът от отработените човекомесеци на всички съдии дава общо отработените човекомесеци за целия съд.

Фиг. 1.3. Средна действителна натовареност на съдиите за всяко ниво съд за 2024 година

През 2024 г. с най-висока действителна натовареност са съдиите от районните съдилища – **49,39 дела месечно на 1 (един) съдия**. При сравнението на натовареността на съдиите в различните нива следва да се отчита разликата във вида, спецификата и сложността на делата в отделните видове и инстанционни съдилища.

ЧАСТ II

ОБОБЩЕНИ ДАННИ ЗА ДЕЙНОСТТА И СТЕПЕНТА НА НАТОВАРЕНОСТ НА СЪДИЛИЩАТА ПО ИНСТАНЦИОННИ НИВА

I. АПЕЛАТИВНИ СЪДИЛИЩА

Апелативният съд (АС) е второинстанционен съд, който:

- ✓ разглежда като втора инстанция обжалваните актове по дела на окръжните съдилища, както и други дела, възложени им със закон;
- ✓ заседава в състав от трима съдии, освен ако със закон е предвидено друго;
- ✓ анализира и обобщава практиката на апелативния съд и на окръжните и районните съдилища в неговия съдебен район;
- ✓ разглежда периодично състоянието на престъпността и другите правонарушения и обобщава опита на апелативния съд и на окръжните и районните съдилища в неговия съдебен район;
- ✓ изготвя годишен доклад за дейността на апелативния съд, на окръжните съдилища и на районните съдилища в съдебния му район и до 31 март го предоставя на председателя на Върховния касационен съд за включване в годишния доклад;
- ✓ извършва проверки на организацията на дейността на съдиите от окръжните съдилища от своя съдебен район.

На територията на Република България правораздават пет апелативни съдилища: Апелативен съд - София, Апелативен съд - Пловдив, Апелативен съд - Варна, Апелативен съд – Бургас и Апелативен съд - Велико Търново.

Военно – апелативният съд е един и разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на военните съдилища от цялата страна.

1. Структура и динамика на видовете дела, разглеждани в апелативните съдилища

През отчетната 2024 г. постъпилите дела в апелативните съдилища, вкл. Военно-апелативния съд (ВоАпС) са 12 055 бр., сравнено с 2023 г. увеличението е с 0,9 % , а спрямо 2022 г. има намаление с 1,2 %. От всички постъпили дела, граждански и търговски са 8579 бр. (74 %) и 3476 бр. (26 %) наказателни дела.

Спад в постъпленията се отчита при въззивните търговски дела и въззивните ЧГД спрямо 2023 г. с 10,4 % и 7,5 %, спрямо 2022 г. с 17,1 % и 10,3 %. Ръст спрямо 2023 г. и 2022 г. се наблюдава при въззивните граждански дела съответно с 7,3 % и 6,9 %.

Ръст спрямо 2023 г. се отчита при въззивните ЧНД с 7,5 %, частните наказателни дела с 27% и административните наказателни дела и с 10,8 % наказателните дела за възобновяване. Сравнено с 2022 г. повишение в постъпленията има при въззивните наказателни дела с 5,8 % , въззивните ЧНД с 16,5 %, частните наказателни дела с 18,2 %, спад се отчита при наказателните дела за възобновяване с 7,6%.

Табл. 1.1. Видове постъпили дела в апелативните съдилища през 2022 г., 2023 г. и 2024 година

Съд	2024			2023			2022		
	Общ брой постъпили дела	в т.ч.		Общ брой постъпили дела	в т.ч.		Общ брой постъпили дела	в т.ч.	
		ГД/ТД	НД		ГД/ТД	НД		ГД/ТД	НД
АС -София	6166	4498	1668	6024	4482	1542	6223	4744	1479
АС - Варна	1642	1213	429	1640	1210	430	1751	1341	410
АС - Бургас	1034	711	323	1028	753	275	1028	748	280
АС - Пловдив	1839	1234	605	1990	1400	590	1965	1425	540
АС - Велико Търново	1293	923	370	1210	840	370	1172	814	358
ВоАпС	81		81	52		52	66		66
Общо:	12055	8579	3476	11944	8685	3259	12205	9072	3133

Видно от таблицата при съпоставяне с 2023 година се наблюдава минимално увеличение на броя на постъпилите дела в апелативните съдилища, а спрямо 2022 г. постъпленията на делата са намалели. Изразени в процентно съотношение увеличението на постъпилите дела спрямо 2023 г. е 0,9 % и респективно – намаляването им спрямо 2022 г. е едва с 1,2 %.

През 2024 г. се запазва тенденцията от предходните две години половината от постъпилите дела в апелативните съдилища да бъдат концентрирани в Апелативен съд – София. Предвид обстоятелството, че апелативният съд е изцяло второинстанционен съд, то постъплението на делата в него изцяло зависи от броя на обжалваните актове по дела на окръжните съдилища, които правораздават в съдебния му район. За прецизност на анализа следва да се посочи, че в съдебния район на АС – София правораздават 8 (осем) окръжни съдилища, включително Софийски градски съд.

Видно от представената таблица, постъплението на делата в АС – София достига до разлики в диапазона от 3 /три/ до 6 /шест/ пъти спрямо постъпленията на дела в останалите апелативните съдилища, както следва: 3 /три/ пъти повече от АС – Пловдив, 4 /четири/ пъти повече от АС – Варна, 5 /пет/ пъти повече от АС – Велико Търново и 6 пъти повече от АС – Бургас.

За периода 2022 г. – 2024 г. се отчита намаление в броя на постъпилите граждански и търговски дела. През 2024 г. те са **8 579 бр.** при 8 685 бр. за 2023г. и 9 072 бр. за 2022 г.

За периода 2022 г. – 2024 г. се отчита увеличение в броя на постъпилите наказателни дела. През 2024 г. те са **3 476 бр.** при 3259 бр. за 2023 г. и 3133 бр. за 2022 г.

Въпреки обратнопропорционалното увеличение на наказателните дела спрямо намалението на гражданските и търговските дела се установява, че общият брой на постъпилите граждански и търговски дела е 2,5 пъти повече от този на наказателните дела.

Важно е да се изтъкне, че въпреки тенденция за намаляване на постъпленията на гражданските и търговските дела, то броят на постъпилите граждански и търговски дела в АС – София леко се увеличава, като за 2024 г. е **4 498 бр.** дела, а за 2023 г. – 4 482 бр. дела. Другите съдилища, които бележат ръст в постъпленията на гражданските и търговските дела са АС - Варна с **1 213 бр.** дела за 2024 г. при 1 210 бр. дела за 2023 г. и АС - Велико Търново с **923 бр.** дела за 2024 г. при 840 бр. дела за 2023 г. и 814 бр. дела за 2022 година.

Подробни данни на постъпилите дела по видове и тяхното разпределение в апелативните съдилища за 2024 година са представени в следващата таблица:

Табл. 1.2. Брой постъпили дела по видове и тяхното разпределение в апелативните съдилища за 2024 г.

Брой постъпили дела по видове	общо		в т.ч. по съдилища					
	брой	%	АС - София	АС - Варна	АС - Бургас	АС - Пловдив	АС - Велико Търново	ВоАпС
Въззивни граждански дела (ВГД)	2603	22%	1501	249	294	253	306	x
Въззивни търговски дела (ВТД)	1774	15%	755	361	114	401	143	x
Частни граждански без ЖБ	3726	31%	1969	554	235	519	449	x
Жалби за бавност (ЖБ)	75	1%	47	8	3	11	6	x
Частни дела по чл. 274, ал. 2 ГПК	401	3%	226	41	65	50	19	x
Въззивни наказателни (ВНД)	655	5%	278	78	70	128	70	31
Наказателни частен характер дела (НЧХД)	1	0%	0	0	0	0	0	1
Частни наказателни II инст.	2214	18%	1161	275	188	359	201	30
Частни наказателни дела по чл. 243 НПК	188	2%	79	21	12	36	29	11
Административни наказателни дела (АНД)	18	0%	1	0	4	0	5	8
Наказателни дела за възобновяване	400	3%	149	55	49	82	65	x
Общо:	12055	100%	6166	1642	1034	1839	1293	81

Видно от таблицата от общия брой на постъпили дела с най – голям дял са **частните граждански дела без жалби за бавност (31%)**, следвани от въззивните граждански дела (22%), частните наказателни второинстанционни дела (18%), въззивните търговски дела (15%) и въззивни наказателни дела (5%). С дял от по 3% са частни дела по чл. 274, ал. 2 ГПК и наказателни дела за възобновяване. С най – малък дял от броя на постъпилите дела са отчетени частни наказателни дела по чл. 243 НПК

(2%) и жалби за бавност (1%), а административните наказателни дела и наказателни дела от частен характер не достигат дори процент.

Натовареността на гражданските и търговски съдии в апелативните съдилища за 2024 г. спрямо брой и видове постъпили граждански и търговски дела месечно на 1 (един) съдия е представена по следния начин:

Табл. 1.3. Натовареност на гражданските и търговски съдии в апелативните съдилища за 2024 г. спрямо броя видове постъпили граждански и търговски дела месечно на 1 (един) съдия

Съдилища	Брой граждански съдии по щат	Бр. пост. ВГД на 1 съдия месечно	Бр. пост. ВТД на 1 съдия месечно	Бр. пост. ЧГД без ЖБ на 1 съдия месечно	Бр. пост. ЖБ на 1 съдия месечно	Бр. пост. ЧД по чл. 274, ал. 2 от ГПК на 1 съдия месечно
АС - София	50	2,50	1,26	3,28	0,08	0,38
АС - Варна	15	1,38	2,01	3,08	0,04	0,23
АС - Бургас	9	2,72	1,06	2,18	0,03	0,60
АС - Пловдив	18	1,17	1,86	2,40	0,05	0,23
АС - Велико Търново	11	2,32	1,08	3,40	0,05	0,14

Представените статистически данни показват най-голямо натоварване на гражданските и търговски съдии спрямо броя постъпили **частни граждански дела без жалби за бавност**, като средно месечно на 1 (един) съдия постъпва следният брой дела – АС-Велико Търново (3,40 бр.), АС-София (3,28 бр.), АС-Варна (3,08 бр.), АС-Пловдив (2,40 бр.) и АС-Бургас (2,18 бр.).

Средната натовареност по брой **въззивни граждански дела** средно месечно на 1 (един) съдия е както следва: АС-Бургас (2,72 бр.), АС-София (2,50 бр.), АС-Велико Търново (2,32 бр.), АС-Варна (1,38 бр.) и АС-Пловдив (1,17 бр.).

По отношение на **въззивните търговски дела** АС-Варна е с 2,01 бр., АС-Пловдив с 1,86 бр., АС-София с 1,26 бр., АС-Велико Търново с 1,08 бр. и АС-Бургас с 1,06 бр. месечно на 1 (един) съдия.

Най – ниско е натоварването на гражданските и търговски съдии спрямо броя на **постъпилите жалби за бавност и частни дела по чл. 274, ал. 2 ГПК на 1 (един) съдия месечно**.

Натовареността на наказателните съдии в апелативните съдилища за 2024 г. спрямо броя и видове постъпили наказателни дела месечно на 1 (един) съдия представена по следния начин:

Табл. 1.4. Натовареност на наказателните съдии в апелативните съдилища за 2024 г. спрямо броя и видове постъпили наказателни дела месечно на 1 (един) съдия

Съдилища	Брой наказателни съдии по щат	Бр. пост. ВНД на 1 съдия месечно	Бр. пост. НЧХД на 1 съдия месечно	Бр. пост. Частни наказателни II инст. на 1 съдия месечно	Бр. пост. ЧНД по чл. 243 НПК на 1 съдия месечно	Бр. пост. АНД на 1 съдия месечно	Бр. пост. НД за възобновяване на 1 съдия месечно
АС -София	35	0,66	0,00	2,76	0,19	0,00	0,35
АС - Варна	9	0,72	0,00	2,55	0,19	0,00	0,51
АС - Бургас	6	0,97	0,00	2,61	0,17	0,06	0,68
АС - Пловдив	11	0,97	0,00	2,72	0,27	0,00	0,62
АС - Велико Търново	6	0,97	0,00	2,79	0,40	0,07	0,90
ВоАпС	6	0,43	0,01	0,42	0,15	0,11	0,00

Представените статистически данни показват най-голямо натоварване на наказателните съдии спрямо броя постъпили **частни наказателни дела II инстанция**, като средно месечно на 1 (един) съдия постъпва следният брой дела - **АС-Велико Търново (2,79 бр), АС-София (2,76 бр.), АС- Пловдив (2,72 бр.), АС-Бургас (2,61 бр.), АС-Варна (2,55 бр.) и ВоАпС (0,42 бр.)**. Данните показват ниска натовареност на наказателните съдии спрямо въззивни наказателни дела, въззивни частни наказателни дела по чл. 243 НПК и наказателни дела за възобновяване, като в общите апелативни съдилища не са постъпили изобщо наказателни дела от частен характер. С най-голям брой образувани административно наказателни дела е Военно-апелативен съд - **0,11 бр. дела месечно на 1 (един) съдия**.

През отчетната година най-натоварени по постъпили въззивни наказателни дела, въззивни частни наказателни дела, въззивни частни наказателни дела по чл. 274, ал 2 ГПК и наказателни дела за възобновяване са съдиите в **АС–Велико Търново, съответно с 0,97 бр. ВНД, 2,79 бр. ВЧНД, 0,40 бр. ВЧНД по чл. 274, ал 2 от ГПК и 0,90 бр. наказателни дела за възобновяване месечно на 1 (един) съдия**.

Общия брой дела за **разглеждане** през 2024 г. в апелативните съдилища, включващ нерешените дела в началото на годината (**2 912 бр.**) и новопостъпилите (**12 055 бр.**) е **14 967 бр.**, като същият е почти идентичен с броя на разглежданите дела през предходната 2023 г. и е с едва 3 % по - нисък спрямо 2022 година. **Свършените дела** през периода са **11 963 бр.**, от които решенията в срок от 3 месеца са **8 602 бр.** или 72 % от всички приключени дела. По същество са решени **11 199 бр. (94%),** а прекратени са **764 бр. дела (6%).** Висящите дела в края на периода са **3 004 бр.** Разпределени по вид делата за разглеждане в апелативните съдилища са – **11 083 бр. или 74% граждански и търговски дела и 3 884 бр. или 26% наказателни дела.**

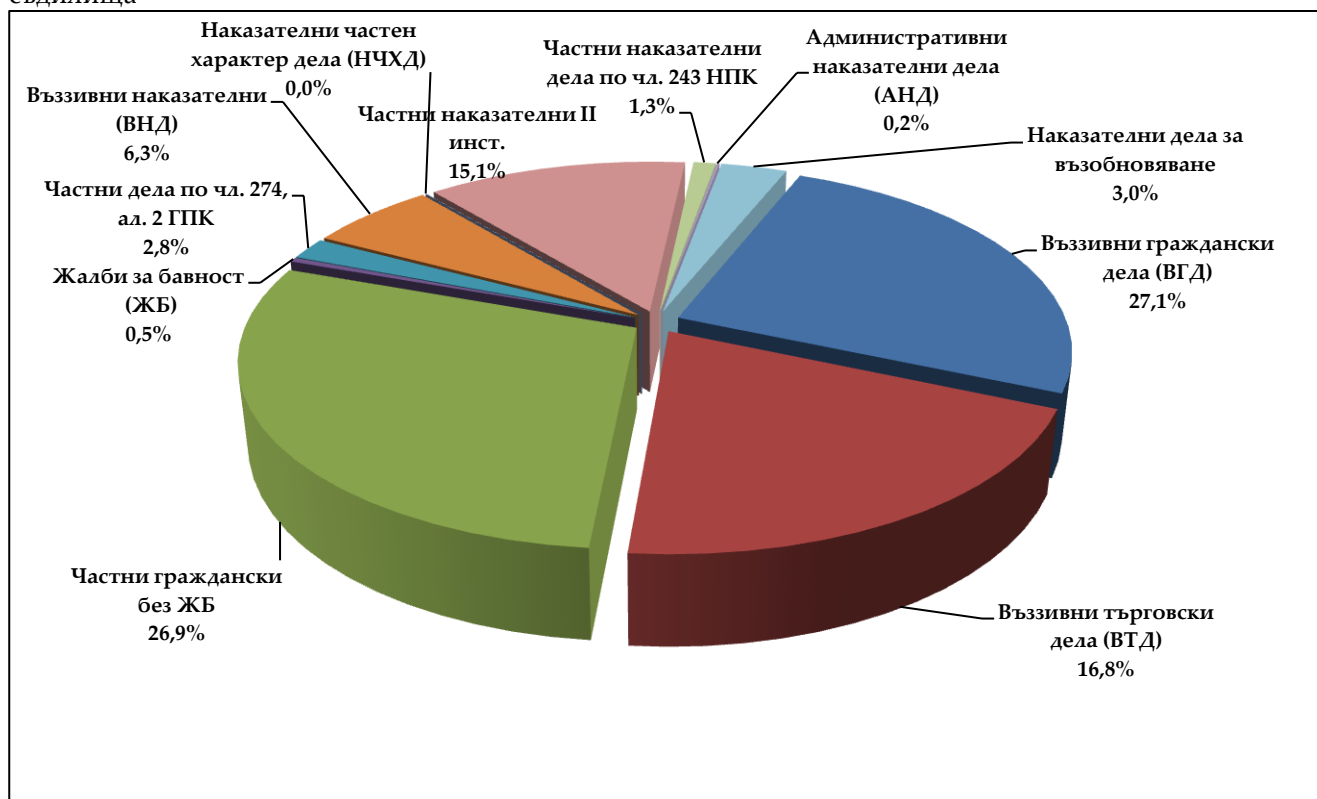
Фиг. 1.1. Видове дела за разглеждане в апелативните съдилища за периода 2022 г., 2023 г. и 2024 година

Данните в графиката показват устойчивост в динамиката на видовете дела за разглеждане в апелативните съдилища. През 2024 г. спрямо 2023 г. е налице увеличение при следните видове дела: **частни дела по чл. 274, ал. 2 ГПК** с 218 броя, **въззивните граждански дела** с 208 броя, **частните наказателни второинстанционни дела** със 133 броя и **частни наказателни дела по чл. 243 НПК** с 36 броя. Разгледаните **жалби за бавност** са с 4 повече от предходния отчетен период, а броя на разгледаните **наказателни дела от частен характер** е непроменен спрямо 2023 г. Най – осезаемо е намалението на **частните граждански второинстанционни дела без жалбите за бавност** с 292 бр., следвани от **въззивните търговски дела** с 263 бр., **въззивни наказателни дела** – със 17 бр., **административните наказателни дела** с 13 бр. и **наказателни дела за възобновяване** с едва 6 броя.

Дялово разпределение на видовете дела към общия брой дела за разглеждане в апелативните съдилища за 2024 г. е графично представено по следния начин:

Фиг. 1.2. Дялово разпределение на видовете дела към общия брой дела за разглеждане в апелативните съдилища

Най – голям дял заемат **въззивните граждански дела (27,1%)** и **частните граждански дела без жалбите за бавност (26,9%)**, като те са повече от половината дела, които се разглеждат в апелативните съдилища. След тях се нареждат **въззивните търговски дела**, които са **16,8 %** от разглежданите дела и **частните наказателни второинстанционни дела**, съответно **15,1%**. С малък дял, след тях се подреждат **въззивни наказателни дела (6,3%)**, **наказателни дела за възобновяване (3%)**, **частни дела по чл. 274, ал. 2 ГПК (2,8%)**, **частни наказателни дела по чл. 243 НПК (1,3%)**, **жалби за бавност (0,5%)** и **административните наказателни дела (0,2%)**. През отчетния период наказателни дела от частен характер не достигат дори процент, тъй като разглежданото дело е само 1 на брой.

2. Щатна численост на апелативните съдилища

Щатната численост на съдиите в апелативните съдилища за 2024 г. е **176 щатни бройки**, като тя не е променяна през последните три години. Броят на заетите щатни бройки е 145 и съответно на незаетите – 31.

В апелативните съдилища са обособени две отделения: гражданско и търговско отделение, и наказателно отделение. Щатната численост на съдиите в отделните отделения е следната: **103 броя граждански съдии** по щат и **73 броя наказателни съдии** по щат.

Разпределението на заетите 145 щатни бройки в апелативните съдилища е следното:

АС - София – 67 бр., АС – Варна – 22 бр., АС – Бургас - 12 бр., АС – Пловдив - 24 бр., АС – Велико Търново - 14 бр. и Военно – апелативен съд - 6 бр.

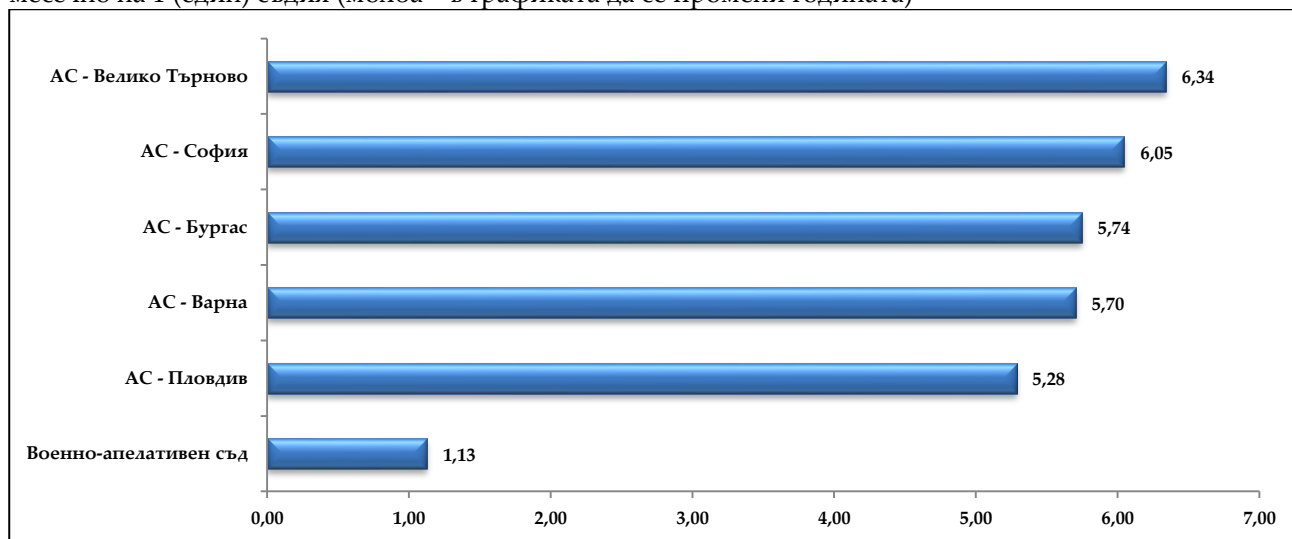
Незаетите щатни бройки в апелативните съдилища са: АС - София – 18 бр., АС – Варна – 2 бр., АС – Бургас - 3 бр., АС – Пловдив - 5 бр., АС – Велико Търново - 3 бр., а във Военно – апелативен съд – няма такива.

3. Натовареност по щат на апелативните съдилища

3.1. Натовареност по щат към постъпили дела

Средната натовареност по щат към постъпили дела за 2023 г. е **5,71** бр. дела на 1 (един) съдия месечно при 5,66 за 2023 г. и 5,78 през 2022 година.

Фиг. 1.3. Натовареност по щат през 2024 г. на апелативните съдилища спрямо броя постъпили дела месечно на 1 (един) съдия (молба – в графиката да се промени годината)

С най – висока натовареност през отчетната година се отличават **АС – Велико Търново с 6,34 бр.** и **АС - София с 6,05 бр.** дела месечно на 1 (един) съдия, следвани от **АС – Бургас с 5,74 бр.** дела, **АС – Варна с 5,70 бр.** дела и **АС – Пловдив с 5,28 бр.** дела. През разглеждания период 2022 г. – 2024 г. се запазва равномерната обща натовареност на съдиите в апелативните съдилища по разглеждания общ показател „постъпили дела“.

С най – малко постъпления са съдиите от **Военно – апелативен съд - 1,13 бр.** дела месечно на 1 (един) съдия. Следва да се отчете фактът, че съдиите в този съдебен орган разглеждат само наказателни дела и тяхната натовареност следва да бъде съпоставяна с натовареността на наказателните съдии от апелативните съдилища. Средната месечна натовареност на наказателен съдия от апелативен съд по брой постъпили дела за 2024 г. е **3,97 броя** месечно, т.е. съдиите от Военно – апелативния съд са 3,5 пъти по – ниско натоварени.

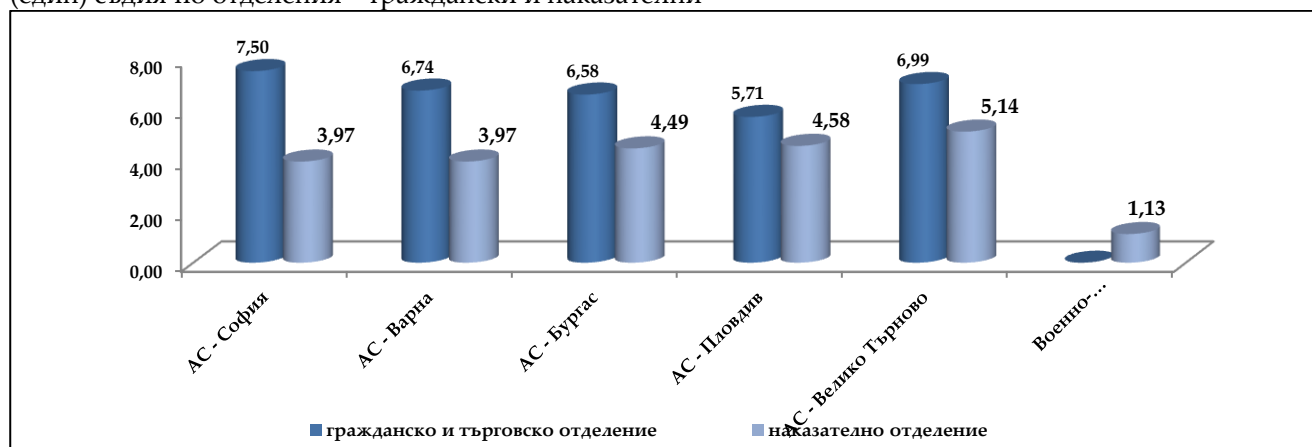
През 2024 г. в апелативните съдилища са постъпили **12 055 бр. дела**, от които **8 579 бр.** граждански и търговски дела и **3 476 бр.** наказателни дела. В системата на апелативните съдилища има обособени граждански отделения – съдии, разглеждащи

граждански и търговски дела и наказателни отделения – съдии, разглеждащи наказателни дела. Щатната численост на съдиите в тези отделения за 2024 г. е следната: гражданско и търговско - 103 щатни длъжности, за наказателното отделение - 73 щатни длъжности. Изчислена средната натовареност по отделения по постъпили дела за 2024 г. е **6,94 бр.** месечно на съдия от гражданско и търговско отделение и **3,97 бр.** за наказателното отделение.

Данните показват, че съдиите от гражданското и търговското отделение са двойно по – натоварени по брой постъпили дела спрямо колегите си от наказателното отделение. За пълнота на анализа следва да се изтъкне обстоятелството, че 71% или близо 3/4 от постъпилите дела в апелативните съдилища са именно граждански и търговски дела.

Натовареността по щат в апелативните съдилища спрямо броя постъпили дела месечно на 1 (един) съдия по отделения – граждански и наказателни в апелативните съдилища през 2024 г. е графично представена по следния начин:

Фиг. 1.4. Натовареност по щат в апелативните съдилища спрямо броя постъпили дела месечно на 1 (един) съдия по отделения – граждански и наказателни

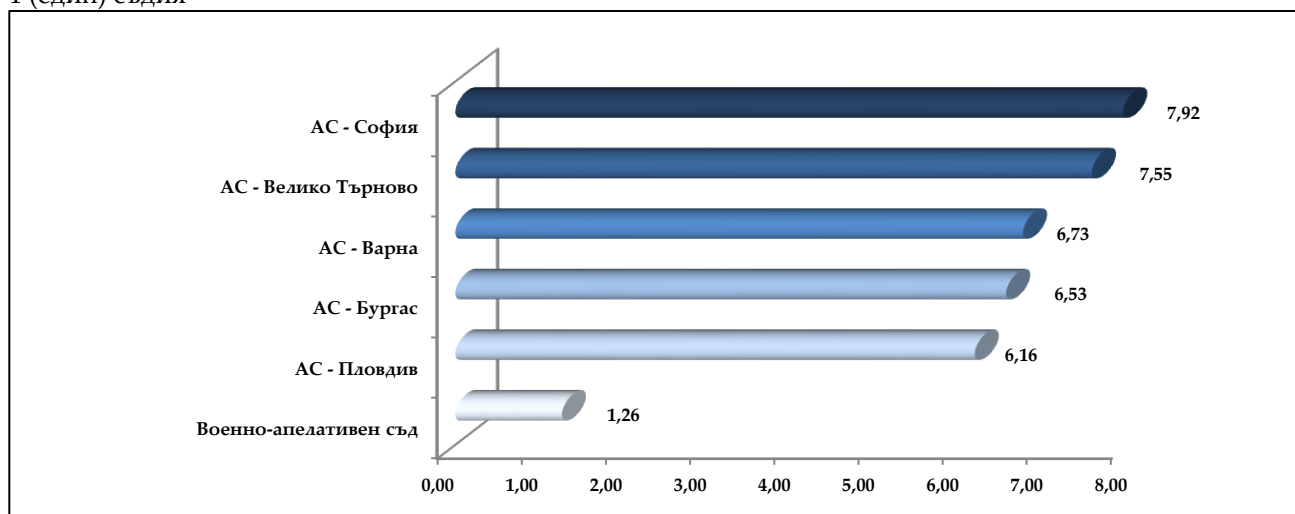

В най – високо натоварения Софийски апелативен съд натовареността на гражданските и търговските съдии е **7,50 бр.** дела, а на наказателните съдии – **3,97 бр.** дела.

3.2. Натовареност по щат към дела за разглеждане

Средната натовареност по щат **към дела за разглеждане** е **7,09 бр.дела** месечно на 1 (един) съдия, при 7,08 бр. за 2023 г., а през 2022 г. – 7,31 бр. дела.

Фиг. 1.5. Натовареност по щат в апелативните съдилища спрямо броя дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия

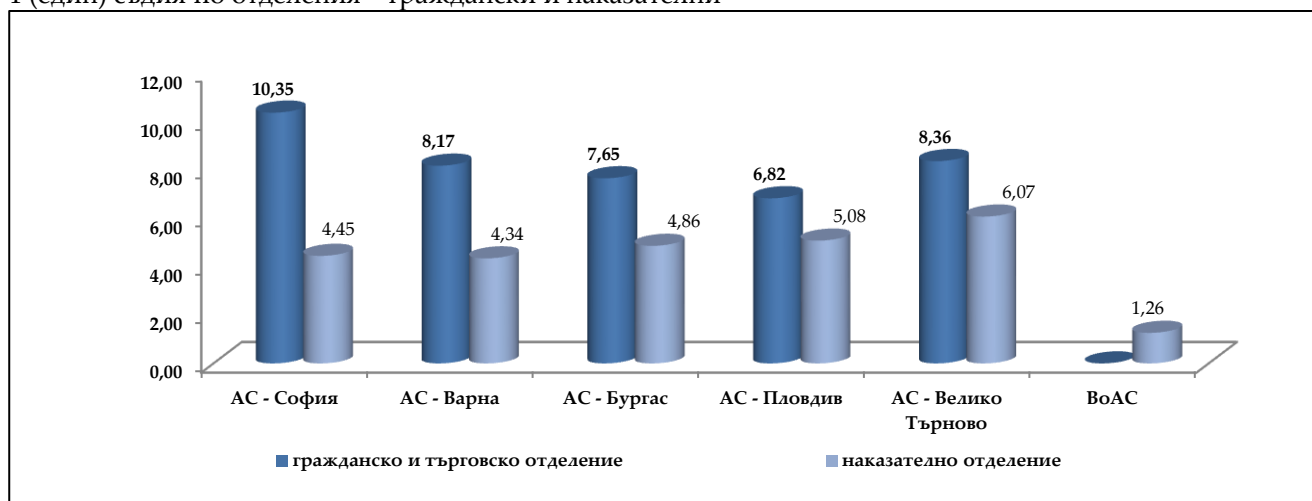
С най – висока натовареност през отчетната година се отличава **АС - София с 7,92 бр. дела** месечно на 1 (един) съдия, следван от **АС – Велико Търново с 7,55 бр. дела**, **АС – Варна с 6,73 бр. дела**, **АС – Бургас с 6,53 бр. дела** и **АС – Пловдив с 6,16 бр. дела**. През разглеждания период 2022 г. – 2024 г. се запазва равномерната обща натовареност на съдиите в апелативните съдилища по показателя „брой дела за разглеждане“.

С най – малко дела за разглеждане са съдиите от Военно – апелативен съд - **1,26 бр. дела** месечно на 1 (един) съдия. Средната месечна натовареност на наказателен съдия от апелативен съд по брой дела за разглеждане за 2024г. е 4,43, т.е. съдиите от Военно – апелативния съд са 3,5 пъти по - ниско натоварени.

През 2024 г. делата за разглеждане в апелативните съдилища са **14 967 бр. дела**, от които **11 083 бр. граждански и търговски дела** и **3 884 наказателни дела**. Изчислена средната натовареност по отделения по дела за разглеждане месечно за 2024 г. е **8,97 бр. месечно на съдия** от гражданско и търговско отделение и **4,43 бр.** за наказателното отделение. Отчитайки спецификата на отделните видове производства видна е разликата в натовареността на съдиите от отделенията – 2 пъти. Това е съществен проблем за натовареността на съдиите в апелативните съдилища. През последните години броя на наказателните дела намалява, за сметка на увеличението в броя на гражданските и търговските дела. Статистическите данни показват, че 74% или 3/4 от делата за разглеждане в апелативните съдилища са именно граждански и търговски дела.

Натовареността по щат в апелативните съдилища спрямо броя дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия по отделения – граждански и наказателни в апелативните съдилища през 2024 г. е графично представена по следния начин:

Фиг. 1.6. Натовареност по щат в апелативните съдилища спрямо броя дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия по отделения – граждански и наказателни

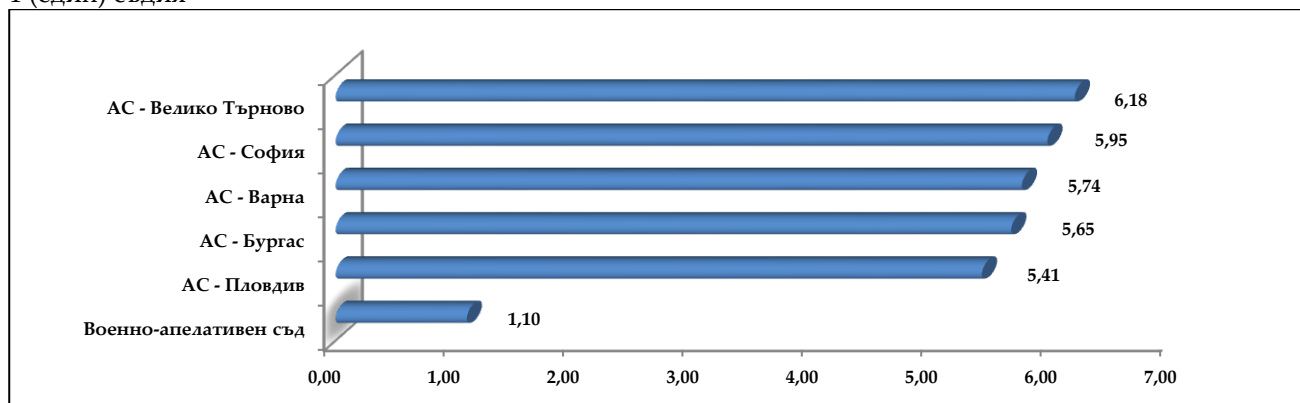
В най – високо натоварения Софийски апелативен съд натовареността на гражданските и търговските съдии е **10,35 бр. дела**, а на наказателните съдии – **4,45 бр. дела**.

3.3. Натовареност по щат към свършени дела

Отчитането на показателя „натовареност по щат към свършени дела“ показва, че броят на свършените дела месечно от 1 съдия в апелативен съд е **5,66 бр. дела**, при 5,70 през 2023 г., 5,89 - през 2022 г.

Натовареността по щат към свършени дела на съдиите в апелативните съдилища през 2024 г. е представена по следния начин:

Фиг. 1.7. Натовареност по щат в апелативните съдилища спрямо броя на свършените дела месечно на 1 (един) съдия

С най – висока натовареност през отчетната година се отличават АС – **Велико Търново** с **6,18 бр.** и АС - **София** с **5,95 бр.** свършени дела месечно от 1 (един) съдия, следвани от АС – **Варна** с **5,74 бр.**, АС – **Бургас** с **5,65 бр.** дела и АС – **Пловдив** с **5,41 бр.** дела. През разглеждания период 2022 г. – 2024 г. се запазва равномерната обща натовареност на съдиите в апелативните съдилища по разглеждания общ показател „свършени дела“.

С най – малко свършени дела са съдиите от Военно – апелативен съд - **1,10 бр.** дела месечно от 1 (един) съдия. Средната месечна натовареност на наказателен съдия от апелативен съд по брой свършени дела за 2024 г. е **3,89**, т.е. съдиите от Военно – апелативния съд са 3,5 пъти по - ниско натоварени.

През 2024 г. броят на свършените дела в апелативните съдилища е **11 963 бр.**, от които със съдебен акт по същество са приключени **11 199 бр.** дела, а **764 бр.** са прекратени.

С решение по Протокол № 19/17.07.2019 г. комисия “Съдебна карта, натовареност и съдебна статистика” към СК на ВСС приема, че при анализирането и определянето на натовареността на съдилищата следва да се вземат предвид и данните за брой на решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК, които се постановяват след като делото е насрочено в открито съдебно заседание и такова е било проведено.

Обобщена информация по този показател в апелативните съдилища за 2024 г. е следната: броят на постановените решения (на гражданските и търговски състави) по чл. 235, ал. 5 от ГПК (по дела, по които е проведено открито съдебно заседание), общо за всички апелативни съдилища е **3 843 броя**. Средната натовареност по брой постановени решения от гражданските и търговски съдии е **3,11 бр.** решения.

С най-много решения са съдиите от **АС – София – 1 897 бр.** или **3,16 бр.** месечно на 1 (един) съдия. В останалите апелативни съдилища данните за постановените решения са следните: **АС – Пловдив – 641 бр. - 2,97 бр.** месечно на 1 (един) съдия, **АС – Варна – 573 бр. - 3,18 бр.** месечно на 1 (един) съдия, **АС – Велико Търново - 383 бр. - 2,90 бр.** месечно на 1 (един) съдия и **АС - Бургас – 349 бр. - 3,23 бр.** месечно на един съдия.

Качественият критерий, който характеризира натовареността на наказателните съдии е броят на постановените присъди и решения по въззивни наказателни дела от общ и частен характер. За 2024 г. общият им брой за всички апелативни съдилища е 79.

През 2024 г. един наказателен съдия в апелативен съд е постановил средно месечно **0,09 бр.** решения и присъди.

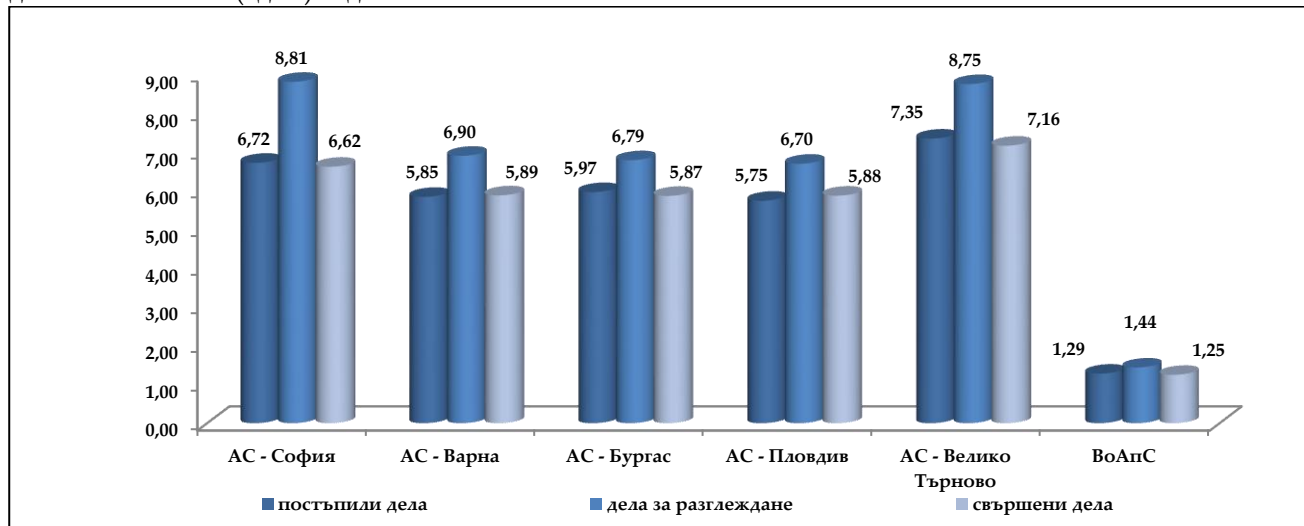
По този показател всички апелативни съдилища са с равномерна натовареност. Данните по съдилища са следните: **АС – София – 27 бр. или 0,06 бр.** месечно на 1 (един) съдия, **АС – Велико Търново – 19 бр. - 0,27 бр.** месечно на 1 (един) съдия, **АС – Пловдив - 13 бр. - 0,10 бр.** месечно на 1 (един) съдия, **ВоАпС – 11 бр. - 0,15 бр.** месечно на 1 (един) съдия, **АС – Варна – 6 бр. - 0,06 бр.** месечно на 1 (един) съдия и **АС – Бургас – 3 бр. - 0,04 бр.** месечно на 1 (един) съдия.

4. Действителна натовареност на апелативните съдилища

Средно месечната действителна натовареност на 1 (един) съдия в апелативен съд е изчислена съобразно заетия щат през 2024 година и командированите съдии от и в апелативните съдилища и тя е следната: постъпили дела – **6,25 бр.**; дела за разглеждане – **7,75 бр.**; свършени дела – **6,20 бр.**

Действителната натовареност на съдиите в апелативните съдилища през 2024 г. е графично представена по следния начин:

Фиг. 1.8. Действителна натовареност на съдиите в апелативните съдилища спрямо броя на свършените дела месечно на 1 (един) съдия

През 2024 г. се запазва тенденцията с най – висока действителна натовареност по дела за разглеждане да бъдат АС – София – 8,81 бр. и АС – Велико Търново с 8,75 бр.

Останалите три апелативни съдилища в градовете Варна, Бургас и Пловдив са с относително равномерна натовареност.

5. Анализ на дейността и натовареността на апелативните съдилища (спрямо броя дела за разглеждане)

5.1. Апелативен съд – София

През 2024 г. делата за разглеждане в АС - София са **8 077 бр.**, спрямо 8023 бр. за 2023 г. и 8300 бр. за 2022 година. През отчетния период се запазва тенденцията от последните години повече от половината от делата, разглеждани в апелативните съдилища, да са съсредоточени в Софийски апелативен съд – **54 %**, като са разпределени на 85 съдии, а останалите 46 % от делата - на 91 съдии.

През 2024 г. броят на разглежданите граждански и търговски дела е **6210 бр.** (77%), а на наказателните дела - **1867 бр.** (23%). Сравнено с 2023 г. се наблюдава спад при гражданските и търговски дела с 0,5%, и с 5,9% спрямо 2022 г. и увеличение на наказателните дела с 5% спрямо 2023 г. и с 9,9% спрямо 2022 г.

По отношение на гражданските и търговски дела, разгледани през отчетния период, данните са следните: **въззивни граждански дела – 2 667 бр.**, **въззивни търговски дела – 1 089 бр.**, **въззивни частни граждански дела без жалби за бавност – 2181 бр.**, **жалби за бавност – 47 бр.**, **частни дела по чл. 274, ал.2 ГПК – 226 бр.**

В наказателното отделение натовареността, разпределена по видове дела е следната: **въззивни наказателни дела – 431 бр., въззивни частни наказателни дела – 1188 бр., частни наказателни дела по чл. 243 НПК – 81 бр., административни наказателни дела – 2 бр. и дела за възобновяване – 165 бр.**

През 2024 г. постъпилите дела в АС - София са **6 166 бр.**, спрямо 6 024 бр. за 2023 г. и 6 223 бр. за 2022 година. През отчетния период се запазват тенденциите средногодишното постъпление на дела в съда да бъде над 6 000 дела, както и повече от половината постъпили дела в апелативните съдилища да са съсредоточени именно в АС – София.

Щатната численост на съдиите е 85 бр., от които 50 бр. граждански и търговски съдии и 35 бр. наказателни съдии.

Средната обща натовареност на съдиите в АС - София за 2024 г. е **7,92 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия, при 7,87 бр. през 2023 г. и 8,14 бр. през 2022. Действителната натовареност на съдиите от съда е **8,81 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. Както средната обща натовареност, така и действителната такава са по – високи като стойности от тези на останалите апелативни съдилища.

Натовареността на съдиите от гражданското и търговското отделение е **10,35 бр.** дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия, което е много повече от средното ниво (8,97 бр.) на колегите им от останалите съдилища.

Натовареността на съдиите от наказателното отделение е **4,45 бр.** дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия, като тя е около средната за съответното ниво (4,43 бр.) в останалите апелативни съдилища.

Данните показват, че натовареността на съдиите също е неравномерна, тъй като съдиите от гражданското и търговското отделение разглеждат близо три пъти повече дела от колегите си от наказателното отделение.

Броят на постъпилите дела и броят на разглежданите дела в АС – София обуславят една висока стойност на натовареност, която не е характерна за нито един от останалите апелативни съдилища.

5.2. Апелативен съд – Варна

През 2024 г. делата за разглеждане в АС - Варна са **1 939 бр.**, като се отбелязва лек спад в сравнение с предходните две години, когато те са били съответно 1 965 бр. за 2023 г. и 2101 бр. за 2022 година.

През 2024 г. броят на разглежданите граждански и търговски дела е **1470 бр.** (76%), а на наказателните дела - **469 бр.** (24%)

По отношение на гражданските и търговски дела, разгледани през отчетния период, данните са следните: **въззивни граждански дела – 301 бр., въззивни търговски дела – 523 бр., въззивни частни граждански дела без жалби за бавност – 596 бр., жалби за бавност – 8 бр., частни дела по чл. 274, ал.2 ГПК – 42 бр.**

В наказателното отделение натовареността, разпределена по видове дела е **въззивни наказателни дела – 104 бр., въззивни частни наказателни дела – 280 бр., частни наказателни дела по чл. 243 НПК – 21 бр., и дела за възобновяване – 64 бр.**

Щатната численост на съдиите е 24 бр., от които 15 бр. граждански и търговски съдии и 9 бр. наказателни съдии.

Средната обща натовареност на съдиите в АС - Варна за 2024 г. е **6,73 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия, при 6,82 бр. за 2023 г. и 7,30 бр. за 2022 г. Действителната натовареност на съдиите от съда е **6,90 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия.

Натовареността на съдиите по отделения е следната: **8,17 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия от гражданското и търговското отделение и **4,34 бр. дела** на съдия от наказателното отделение.

5.3. Апелативен съд - Бургас

През 2024 г. делата за разглеждане в АС - Бургас са **1 176 бр.**, като се отбелязва лек ръст в сравнение с предходните две години, когато те са били съответно 1 145 бр. за 2023 г. и 1 173 бр. за 2022 година.

През 2024 г. броят на разглежданите граждански и търговски дела е **826 бр.** (70%), а на наказателните дела - **350 бр.** (30%).

По отношение на гражданските и търговски дела, разгледани през отчетния период, данните са следните: **въззивни граждански дела – 371 бр., въззивни търговски дела – 133 бр., въззивни частни граждански дела без жалби за бавност – 249 бр., жалби за бавност – 3 бр., частни дела по чл. 274, ал.2 ГПК – 70 бр.**

В наказателното отделение натовареността, разпределена по видове дела е **въззивни наказателни дела – 88 бр., въззивни частни наказателни дела – 192 бр., частни наказателни дела по чл. 243 НПК – 12 бр., административни наказателни дела – 4 бр. и дела за възобновяване – 54 бр.**

Щатната численост на съдиите е 15 бр., от които 9 бр. граждански и търговски съдии и 6 бр. наказателни съдии.

Средната обща натовареност на съдиите в АС - Бургас за 2024 г. е **6,53 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия, при 6,36 бр. през 2023 г. и 6,52 бр. през 2022. Действителната натовареност на съдиите от съда е **6,79 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия.

Натовареността на съдиите по отделения е следната: **7,65 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия от гражданското и търговското отделение и **4,86 бр. дела** на съдия от наказателното отделение.

5.4. Апелативен съд – Пловдив

През 2024 г. делата за разглеждане в АС - Пловдив са **2 144 бр.**, като се отбелязва лек спад в сравнение с предходните две години, когато те са били съответно 2 285 бр. за 2023 г. и 2 387 бр. за 2022 година.

През 2024 г. броят на разглежданите граждански и търговски дела е **1474 бр.** (69%), а на наказателните дела - **670 бр.** (31%).

По отношение на гражданските и търговски дела, разгледани през отчетния период, данните са следните: **въззивни граждански дела – 313 бр., въззивни**

търговски дела – 556 бр., въззивни частни граждански дела без жалби за бавност – 540 бр., жалби за бавност – 11 бр., частни дела по чл. 274, ал.2 ГПК – 54 бр.

В наказателното отделение натовареността, разпределена по видове дела е въззивни наказателни дела – 171 бр., въззивни частни наказателни дела – 369 бр., частни наказателни дела по чл. 243 НПК – 37 бр. и дела за възобновяване – 93 бр.

Щатната численост на съдиите е 29 бр., от които 18 бр. граждански и търговски съдии и 11 бр. наказателни съдии.

Средната обща натовареност на съдиите в АС - Пловдив за 2024 г. е **6,16 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия, при 6,57 бр. през 2023 г. и 6,86 бр. през 2022. Действителната натовареност на съдиите от съда е **6,70 бр.** дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия.

Натовареността на съдиите по отделения е следната: **6,82 бр.** дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия от гражданското и търговското отделение и **5,08 бр.** дела на съдия от наказателното отделение.

5.5. Апелативен съд - Велико Търново

През 2024 г. делата за разглеждане в АС – Велико Търново са **1 540 бр.**, като се отбелязва лек ръст в сравнение с предходните две години, когато те са били съответно 1 470 бр. за 2023 г. и 1403 бр. за 2022 година.

През 2024 г. броят на разглежданите граждански и търговски дела е **1103 бр.** (72%), а на наказателните дела - **437 бр.** (28%).

По отношение на гражданските и търговски дела, разгледани през отчетния период, данните са следните: **въззивни граждански дела – 401 бр., въззивни търговски дела – 208 бр., въззивни частни граждански дела без жалби за бавност – 467 бр., жалби за бавност – 6 бр., частни дела по чл. 274, ал.2 ГПК – 21 бр.**

В наказателното отделение натовареността, разпределена по видове дела е **въззивни наказателни дела – 116 бр., въззивни частни наказателни дела – 205 бр., частни наказателни дела по чл. 243 НПК – 31 бр., административни наказателни дела – 7 бр. и дела за възобновяване – 78 бр.**

Щатната численост на съдиите е 17 бр., от които 11 бр. граждански и търговски съдии и 6 бр. наказателни съдии.

Средната обща натовареност на съдиите в АС – Велико Търново за 2024 г. е **7,55 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия, при 7,21 бр. през 2023 г. и 6,88 бр. през 2022. Действителната натовареност на съдиите от съда е **8,75 бр.** дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия.

Натовареността на съдиите по отделения е следната: **8,36 бр.** дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия от гражданското и търговското отделение и **6,07 бр.** дела на съдия от наказателното отделение.

5.6. Военно – апелативен съд

През 2024 г. делата за разглеждане във Военно – апелативен съд са **91 бр.**, спрямо 59 бр. за 2023 г. и 74 бр. за 2022 година. Те са разпределени по следните видове: **въззивни наказателни дела – 38 бр., наказателни дела от частен характер – 2 бр.,**

въззивни частни наказателни дела – 30 бр., частни наказателни дела по чл. 243 НПК – 11 бр. и административни наказателни дела – 10 бр.

Щатната численост на съдиите е 6 броя съдии. Средната обща натовареност на съдиите в Военно – апелативен съд за 2024 г. е **1,26 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия, при 0,82 бр. през 2023 г. и 1,03 бр. през 2022. Действителната натовареност на съдиите от съда е **1,44 бр. дела** за разглеждане месечно на 1 (един) съдия.

В заключение, след направения анализ на представените статистически данни относно дейността на апелативните съдилища и констатациите за натовареността на съдиите за **2024 г.**, могат да бъдат направени следните изводи:

1. Броят на постъпилите дела, делата за разглеждане и свършените дела в системата на апелативните съдилища е почти непроменен през последните две години.

2. Отчита се лек спад съответно с 3% и с 3.8% в броя на делата за разглеждане и броя на свършените дела спрямо 2022 г.

3. Постъплението на делата в АС – София достига до разлики в диапазона от 3 /три/ до 6 /шест/ пъти спрямо постъпленията на дела в останалите апелативните съдилища, както следва: 3 /три/ пъти повече от АС – Пловдив, 4 /четири/ пъти повече от АС – Варна, 5 /пет/ пъти повече от АС – Велико Търново и 6 пъти повече от АС – Бургас.

4. С най-високо натоварване съобразно брой постъпили дела, брой дела за разглеждане и свършени дела, както и с най – висока действителна натовареност се отличават съдиите от АС – София и АС Велико – Търново. Съдиите в останалите три съдилища в градовете – Варна, Бургас и Пловдив са с относително равномерна обща натовареност.

5. Запазва се тенденцията от последните няколко години в АС - София да се разглеждат повече от половината дела, подсъдни на апелативните съдилища – 51%, при щатна численост на съдиите – 85 щ. бройки или почти 1/2 от общия брой съдии в апелативните съдилища. В съда се разглеждат 52% от гражданските и търговските дела в апелативните съдилища от 50 съдии, а останалите 44 % от делата се разглеждат от 53-ма съдии.

6. Средната натовареност по брой дела за разглеждане в апелативните съдилища, по граждански и търговски, и наказателни отделения за 2024 г., е: 8,97 бр. месечно на един съдия от гражданско и търговско отделение и 4,43 бр. за наказателното отделение. Отчитайки спецификата на отделните видове производства съществена остава разликата в натовареността на съдиите от отделенията – 2 пъти.

7. За поредна година натовареността на съдиите от Военно-апелативния съд е изключително ниска – 1,26 бр. дела за разглеждане месечно от един съдия при средна за наказателен съдия от апелативен съд – 4,43 броя. Разликата в натовареността между наказателните съдии в апелативните съдилища и колегите им от Военно – апелативния съд е близо 4 /четири/ пъти.

II. ОКРЪЖНИ СЪДИЛИЩА

Окръжният съд (ОС) разглежда първоинстанционни граждански и наказателни дела, определени му от закона. Като втора (въззивна) инстанция, окръжният съд разглежда гражданските и наказателни дела, решени от районните съдилища. Като първа инстанция, окръжният съд разглежда само някои наказателни дела, които могат да бъдат характеризирани като дела с по-голяма значимост.

Както и при районния съд - съдебният състав, който разглежда дадено дело в окръжния съд, зависи от вида на делото, както следва:

- Второинстанционни дела (наказателни, граждански, търговски);
- Първоинстанционни граждански дела;
- Първоинстанционни търговски дела;
- Първоинстанционни наказателни дела за престъпления, за които се предвижда наказание повече от 5 г. лишаване от свобода или друго по тежко наказание;
- Първоинстанционни наказателни дела за престъпления, за които се предвижда наказание не по-малко от 15 г. лишаване от свобода.

1. Структура и динамика на видовете дела, разглеждани в окръжните съдилища

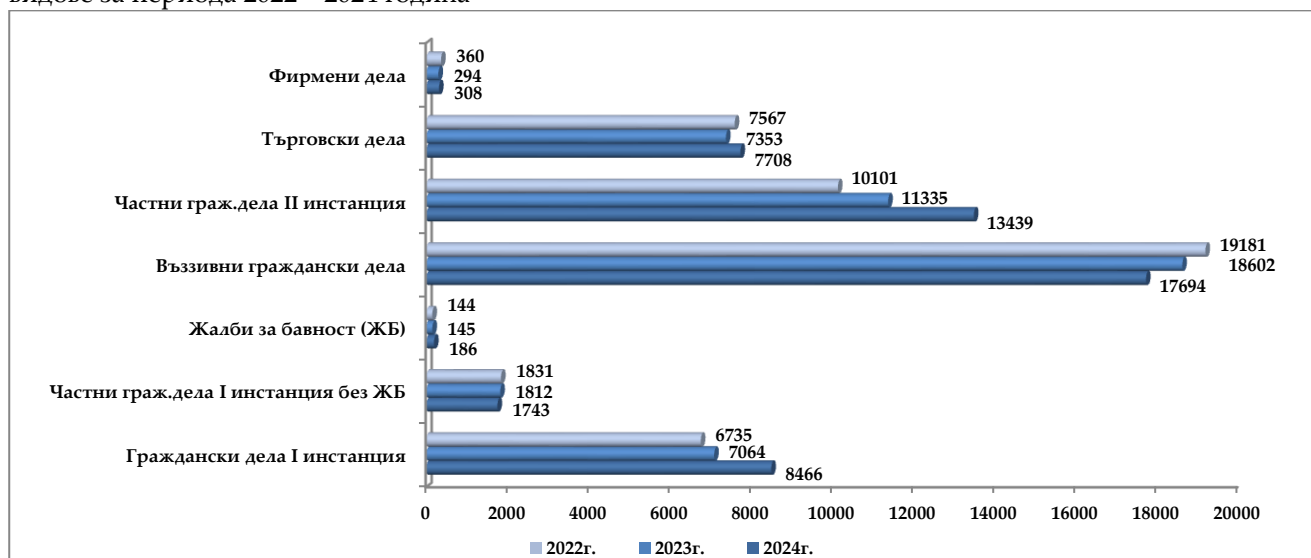
През 2024 г. общият брой на постъпилите дела в окръжните съдилища е **81 584 бр. дела**, което е повече с 5,8 % спрямо предходната 2023 г., и с 14,5 % повече спрямо 2022 година. Броят на делата за разглеждане е **108 932 бр.**, ръста е с 3,2 % повече в сравнение с 2023 г. и с 7,4 % повече от делата през 2022 година. Свършените дела през годината са **80 506 бр.**, като **76 % (61 450 бр.)** от тях са решени **в срок до 3 месеца**. Със съдебен акт по същество са приключени **67 307 бр.**, прекратените дела са **13 199 броя**. Останали нерешени в края на годината са **28 426 бр.** или 26 % от делата за разглеждане. И през 2024 година се запазва тенденцията 40% от делата в окръжните съдилища да се разглеждат от Софийски градски съд (СГС) – **43 410 броя**. След СГС се подреждат ОС – Пловдив – с **8 517 бр.**, ОС - Варна с **6 257 бр.** и ОС – Бургас – **5 177 броя** дела за разглеждане.

През 2024 г. в окръжните съдилища са постъпили **49 544 бр. граждански и търговски дела**, през 2023 г. – **46 605 бр.**, през 2022 г. – **45 919 бр.** Общият брой на гражданските и търговските дела за разглеждане, включващ висящите дела от предходен период (**24 496 бр.**) и новопостъпилите дела е **74 040 броя**. Броят им е нараснал с 2,7 % спрямо 2023 г. и с 1,2 % спрямо 2022 г. Свършени са **48 694 бр. дела**, като **66% от тях са решени в 3-месечен срок**. Със съдебен акт по същество са приключени **39 573 бр. дела (81 %)** и **9 121 бр.** са прекратени. Нерешени в края на годината са 34 % от делата или **25 346 броя**. Обжалвани и протестирани дела са **9 798 бр.** или 13 %.

Разпределени по видове, постъпилите граждански и търговски дела в окръжните съдилища за 2024 г. са:

- ✓ „Граждански дела I инстанция“ – 8 466 бр. (17%);
- ✓ „Частни граждански дела с ЖБ“ – 1 743 бр. (4%);
- ✓ „Търговски дела“ – 7 708 бр. (16%);
- ✓ „Фирмени дела“ - 308 бр. (1%);
- ✓ „Въззивни граждански дела“ – 17 694 бр. (36%);
- ✓ „Въззивни частни граждански дела“ – 13 439 бр. (27 %);
- ✓ „Разгледани жалби за бавност“ – 186 броя.

Фиг. 1.1. Сравнителен анализ на постъпилите в окръжните съдилища граждански и търговски дела по видове за периода 2022 – 2024 година

Най-висок дял от постъпилите граждански и търговски дела в окръжните съдилища заемат **„въззивните граждански дела“** – 36 %. Следват **„въззивните частни производства“** с 27 %, **„търговските и фирмени дела“** със 17 %, и **„първоинстанционните граждански дела“** с 17 %. С най-малък дял са **„частните граждански дела с жалби за бавност“** – 4 %.

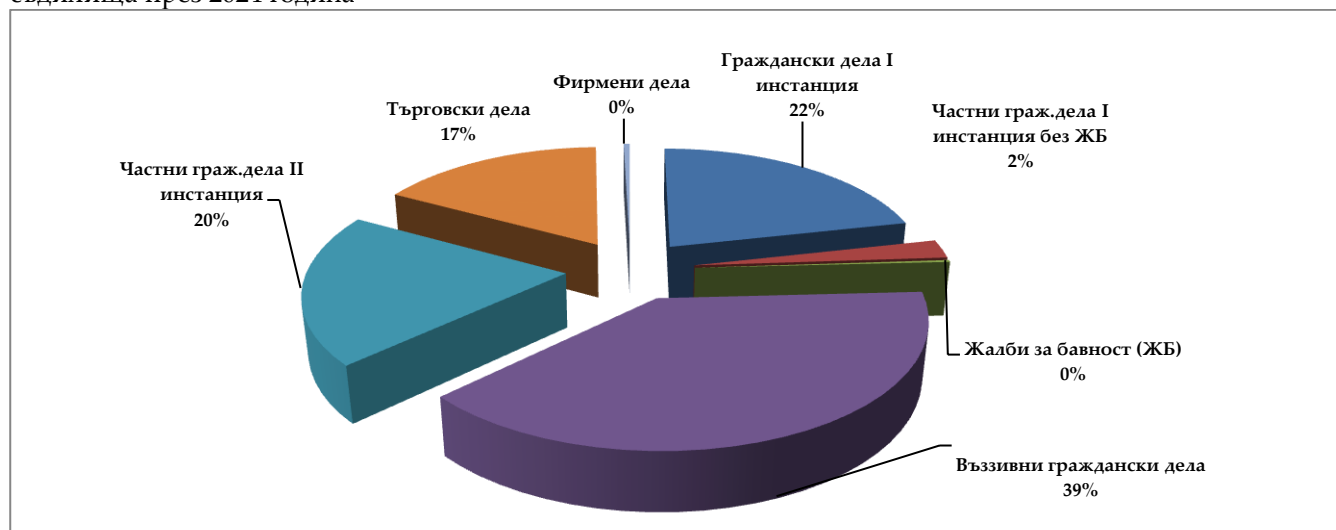
Статистическите данни за тригодишен период показват увеличение в постъпленията Гражданските дела I инстанция с 19,8 % (1402 бр.) спрямо 2023 г. и с 25,7 % (1731 бр.) спрямо 2022 година. Значителен ръст се наблюдава и в стойностите при въззивните частни граждански дела с 18,5 % (2104 бр.) спрямо 2023 г. и с 33 % (3338 бр.) спрямо 2022 г. Увеличение се отчита при постъплението на търговските дела с 4,8 % спрямо 2023 г., и с 1,9 % спрямо 2022 г. При фирмените дела съпоставен отчетния период с 2023 г. бележи повишение с 4,7 %, и спад с 14,4 % спрямо 2022 г. Понижение за отчетната 2024 г. се отчита при частните граждански дела I инстанция без жалби за бавност и въззивните граждански дела. Частните граждански дела I инстанция без жалби за бавност са с 4,8 % по-малко спрямо 2022 г., и с 3,8 % спрямо 2023 г. Спада в постъпленията на въззивните граждански дела с 1487 бр. (7,7 %) спрямо 2022 г. и с 908 бр. (4,9%) сравнено с 2023 година.

Съществени за анализа на натовареността на съдиите в окръжните съдилища са данните за броя и вида на първоинстанционните граждански, търговски и фирмени дела и въззивните граждански дела, които се отличават с по-висока правна и фактическа сложност, като за текущата година броят им е **34 176 бр. или 69 %** от постъпилите граждански дела в окръжните съдилища. Съпоставено с предходната отчетна 2023 г. г. броят им е бил 33 313 бр. или 72 % от постъпилите общо граждански дела.

Общият брой на гражданските и търговските дела за **разглеждане** в окръжните съдилища през **2024 г. е 74 040 бр.** По видове разпределението им е следното: граждански дела I инстанция – **15 922 бр. (22 %)**, търговски дела – **12 286 бр. (17 %)**, частни гражд.дела I инстанция без ЖБ – **1 802 бр. (2 %)**, фирмени дела – **330 бр.** и жалби за бавност - **193 бр., въззивни граждански дела – 28 749 бр. (39 %)**, въззивни частни граждански дела – **14 758 бр. (20 %)**.

Свършените дела през 2024 г. в гражданските и търговски отделения на ОС са **48 694 бр.**, което е с **1 090 бр. повече** спрямо 2023 г. и с **1 003 бр. повече** спрямо 2022 година.

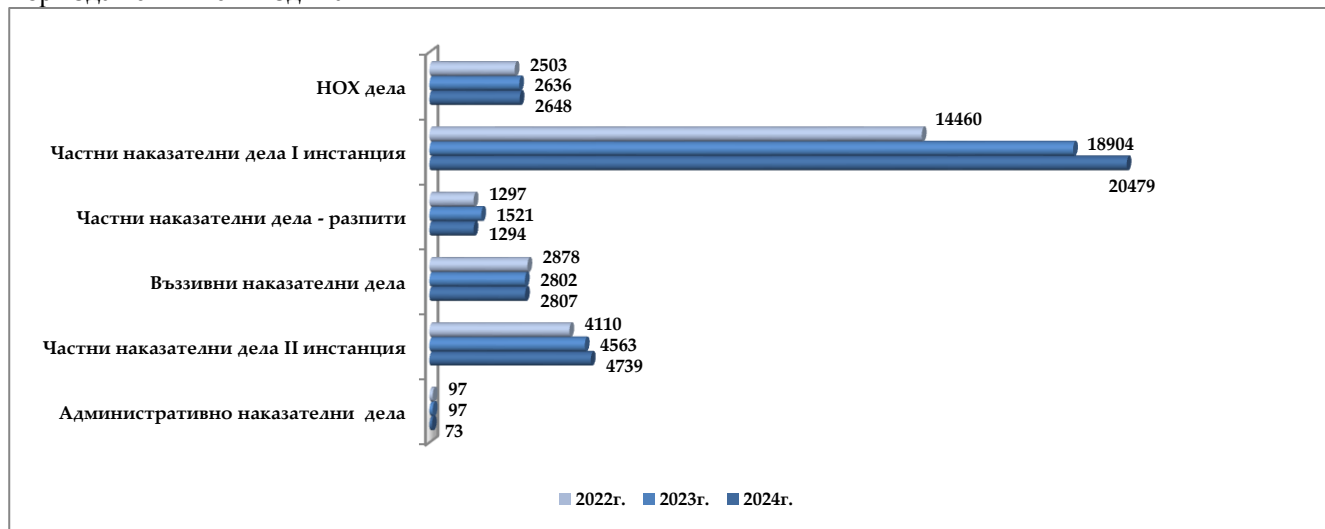
Фиг. 1.2. Дялово разпределение на гражданските и търговски дела за разглеждане в окръжните съдилища през 2024 година

По отношение на **наказателните дела**, през 2024 г. в окръжните съдилища са постъпили **32 040 бр. дела** - с **5 % повече** от 2023 г. и със **26 % повече** от постъпленията спрямо 2022 година. Разпределени по видове, постъпилите наказателни дела в окръжните съдилища за 2024 г. са:

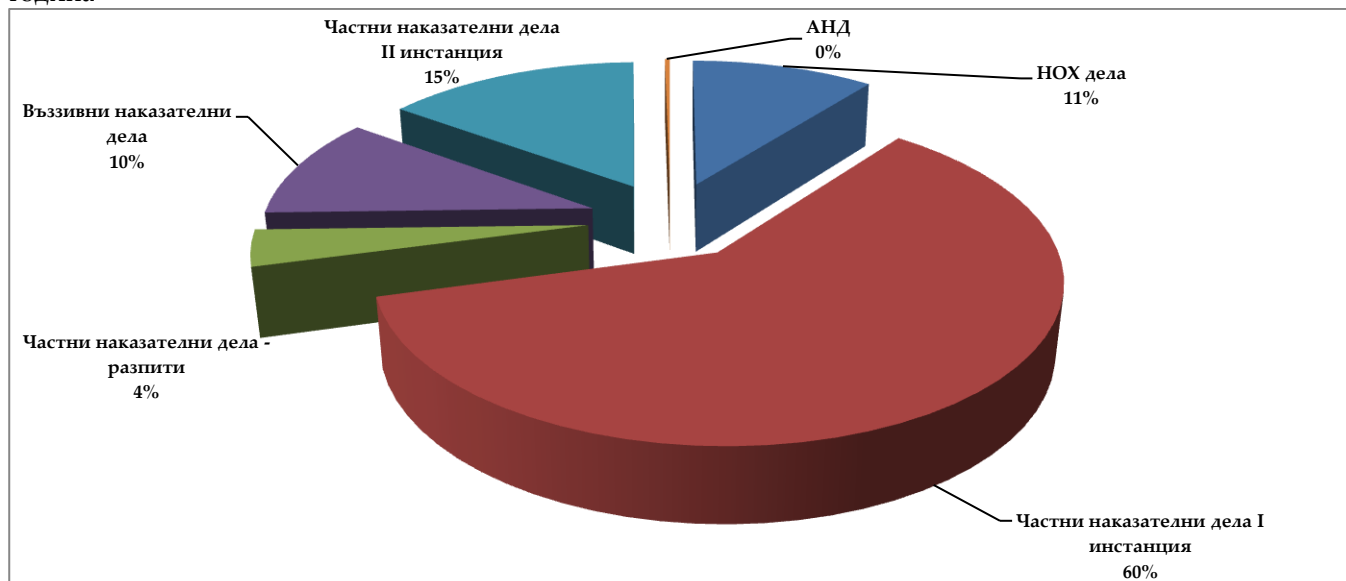
- ✓ „Наказателни дела от общ характер“ (НОХД) – **2 648 бр. (8 %)**;
- ✓ „Частни наказателни дела I инстанция“ – **20 479 бр. (64 %)**;
- ✓ „Разпити пред съдия“ – **1 294 бр. (4 %)**;
- ✓ „Въззивни наказателни дела“ – **2 807 бр. (9 %)**;
- ✓ „Частни наказателни дела II инстанция“ – **4 739 бр. (15%)**;
- ✓ „Административно-наказателен характер дела (АНД) - **73 броя.**

Фиг. 1.3. Сравнителен анализ на постъпилите в окръжните съдилища наказателни дела по видове за периода 2022 – 2024 година

През отчетната година най-голямо е увеличението на частните наказателни дела I инстанция с 8,3 % сравнено с 2023 г и с 41,6 % спрямо 2022 г. Частните наказателни дела II инстанция имат ръст съответно с 3,9 % спрямо 2023 година и с 15,3 % спрямо 2022 г. НОХ дела са се увеличили с 0,5 % спрямо 2023 година и 5,8 % сравнено с 2022 г. Понижение се отчита при Частните наказателни дела-разпити спрямо предходната 2023 година с 14,9 % и с 0,2 % спрямо 2022 г. При Административно наказателните дела се отчита идентично намаление от 24,7 % спрямо 2023 г и 2022 г. Въззивните наказателни дела спрямо 2023 г. показват увеличение от 0,2 % (5 бр.) , а за 2022 г. - спад с 2,5 % (71 бр.).

Фиг. 1.4. Дялово разпределение на наказателни дела за разглеждане в окръжните съдилища през 2024 година

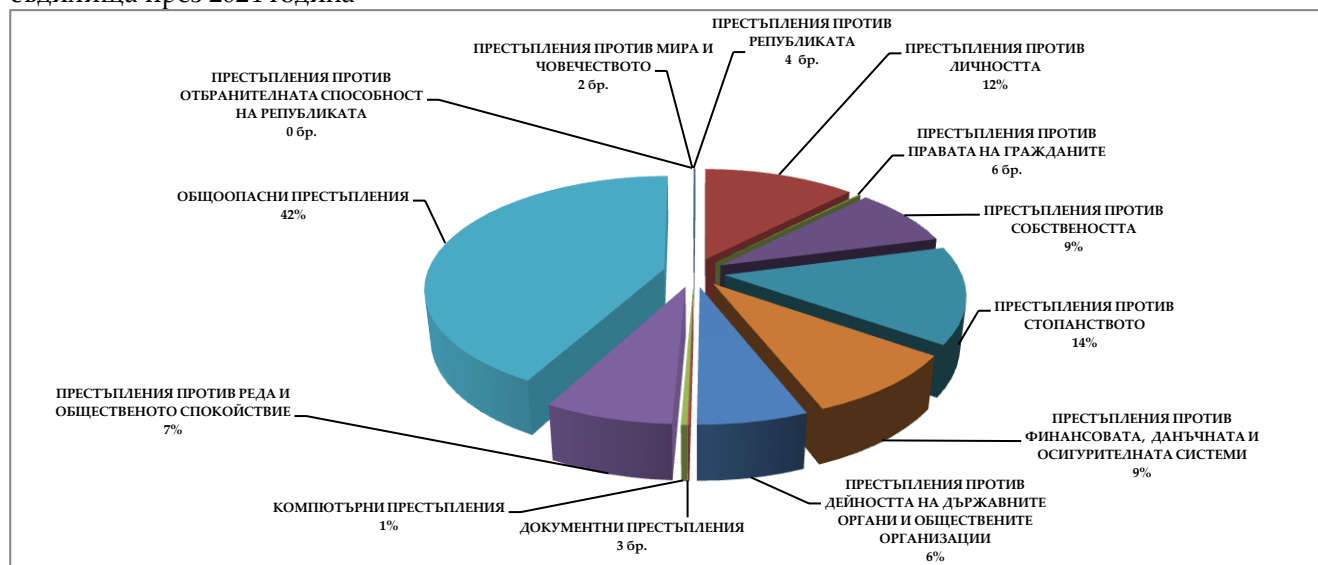
Броят на **наказателните дела за разглеждане** през 2024 г. е **34 892 бр.**, от тях с най-значителен дял са ЧНД I инстанция с **60 % (21 030 бр.)**, следвани от ЧНД II

инстанция с 15 % (5 119 бр.), НОХ дела с 11 % (3 680 бр.), ВНД с 10 % (3 660 бр.) и ЧНД – разпити с 4 % (1 305 бр.) и АНД – 98 броя.

Поради високата си фактическа и правна сложност с най – голям интерес от първоинстанционните наказателни дела в окръжните съдилища са наказателните дела от общ характер (НОХД). През 2024 г. те заемат 11 % дял от наказателните дела в окръжните съдилища. Постъпили през годината са **2 648 дела**, за разглеждане – **3 680 бр.**, от които приключени **2 688 бр.** или 73 % от делата за разглеждане. Приключили дела с присъда са **912 бр. дела**, със споразумение **1 389 дела**, прекратени са **387 дела**. Предадени на съд лица по тях са **3 469**, от които осъдени 2 451 лица, оправдани - 136 лица и освободени от наказателна отговорност (чл. 78А от НК) - 31 лица.

Графично, дяловото разпределение на разгледаните наказателни дела от общ характер по видове престъпления в окръжните съдилища за 2024 г. може да бъде представено по следния начин:

Фиг. 1.5. Дялово разпределение на НОХД по видове престъпления за разглеждане в окръжните съдилища през 2024 година

От разгледаните през 2024 г. от окръжните съдилища (вкл. СГС) **3 680 бр.** наказателни дела от общ характер, разпределението по видове престъпна дейност е, както следва:

- **„Общопасни престъпления“** – **1 548 бр.** – с най-голям относителен дял в от 42 %, като от тях 1003 бр.(65 %) са производства по пренасяне, изготвяне, търговия на наркотични вещества - чл. 354а, ал. 1 и 2 НК; следват производства по причиняване на смърт по непредпазливост в транспорта - чл.343, ал. 1 б. "в" от НК – 275 бр. (18 %) и производства за причиняване на смърт при управление на МПС по чл. 343, ал. 3, б. "б" и ал. 4 НК – 189 бр (12 %).

- **„Престъпления против стопанството“** - **510 бр.** (14 %), като преобладават производства за контрабанда на наркотични вещества - чл. 242 ал. 2 НК ;

- **„Престъпления против личността“** - **449 бр.** (12 %), като най-висок е делът на разгледаните дела за убийство - чл. 116, ал. 1 НК;

- „Престъпления против финансовата и осигурителната системи“ - 341 бр. (9%), като тук доминират производствата за укриване и неплащане на данъчни задължения - чл. 255, чл. 255а, чл. 256, чл. 257 НК;
- „Престъпления против собствеността“ – 309 бр., от които 63 % (196 бр.) са производствата за грабежи чл. 199, ал. 1 и 2 НК;
- „Престъпления против дейността на държавните органи и органи на обществените организации“ - 229 бр.;
- „Престъпления против реда и общественото спокойствие“ - 266 бр., всички производства са за образуване и ръководене на организирана престъпна група - чл. 321 НК и чл. 321а НК;
- „Престъпления против републиката“ – 4 бр., като производствата са образувани в т.ч. тероризъм - чл. 108а НК;
- „Компютърни престъпления“ - 13 бр.;
- „Престъпления против правата на гражданите“ – 6 бр.;
- „Документни престъпления“ – 3 бр.;
- „Престъпления против мира и човечеството“ - 2 бр.;
- „Престъпления против отбранителната способност на републиката“ – за анализирания период не се отчитат.

Свършените наказателни дела в окръжните съдилища за 2024 г. са **31 812 бр.**, което е с 4% повече сравнено с предходната 2023 г. и с 25,7 % повече спрямо 2022 г.

В заключение: през 2024 г. приключените дела от окръжните съдилища са 80 506 бр. при 78 204 бр. за 2023 г. и 72 987 бр. за 2022 година. В 3-месечен срок са решени 76 % от делата или 61 450 броя. Със съдебен акт по същество са решени 67 307 бр. (84 % от общо свършените дела) и 13 199 бр. са прекратени дела (в т. ч. със споразумение). Останали неприключени в края на 2024 г. са 28 426 бр. дела, обжалвани са 12 572 дела.

От анализа на структурата и динамиката на видовете дела, разглеждани в окръжните съдилища за 2024 г. могат да се направят следните изводи: през последната година броя на постъпилите дела се увеличил спрямо 2023 г. с 5,8 %, а спрямо 2022 г. с 14, 5%. Разгледани по видове увеличение има при Частни граждански дела II инстанция(с 18,6 % спрямо 2023 г., и с 33% сравнено с 2022 г.). и при гражданските дела I инстанция (с 19,9 сравнено с 2023 г., и с 25,7 % повече спрямо 2022 г.). По отношение на наказателните дела, през 2024 г. също се наблюдава увеличение на делата - с 26,4 % повече от 2022 г. и с 5 % повече от постъпленията спрямо 2023 година.

2. Щатна численост на окръжните съдилища

Щатна численост на съдиите в окръжните съдилища утвърдена към 31.12.2024 г. е **742 щатни длъжности**, от които 88 бр. са младши съдии. Спрямо предходната 2023 г. броят им е намалял с 2 щатни длъжности.

Със свое решение по протокол № 2/30.01.2024 г. Съдийската колегия на ВСС: **ЗАКРИВА**, на основание чл. 194, ал. 1 от ЗСВ, 1 (една) щатна длъжност „съдия“ в

Софийски градски съд и **РАЗКРИВА** 1 (една) щатна длъжност „съдия“ в Окръжен съд – Пловдив – наказателно отделение, считано от датата на встъпване в длъжност.

С решение по протокол № 14/26.03.2024 г. Съдийската колегия на ВСС: **РАЗКРИВА**, на основание чл. 130б, ал. 2, т. 6 от Конституцията на Република България, 1 (една) длъжност „съдия“ в Окръжен съд – Благоевград, считано от датата на вземане на решението.

С решение по протокол № 28/25.06.2024 г. Съдийската колегия на ВСС: **СЪКРАЩАВА**, на основание чл. 130б, ал. 2, т. 6 от Конституцията на Република България, 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Окръжен съд – София, считано от датата на вземане на решението. **СЪКРАЩАВА**, на основание чл. 130б, ал. 2, т. 6 от Конституцията на Република България, 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Окръжен съд - Варна, считано от датата на вземане на решението. **СЪКРАЩАВА**, на основание чл. 130б, ал. 2, т. 6 от Конституцията на Република България, 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Окръжен съд - Плевен, считано от датата на вземане на решението с изтичащ двугодишен срок на назначение по чл. 240 от ЗСВ през 2024 г.

Със свое решение по протокол № 7/17.10.2024 г. Пленума на Висшия съдебен съвет: **СЪКРАЩАВА**, на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, 1 (една) длъжност „съдия“ в Окръжен съд – Пазарджик – гражданско отделение, считано от 20.10.2024 г. **РАЗКРИВА**, на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, 1 (една) длъжност „съдия“ в Окръжен съд - Перник – гражданско отделение, считано от 20.10.2024 г.; **СЪКРАЩАВА**, на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Окръжен съд – Смолян – гражданско отделение, считано от датата на вземане на решението. **РАЗКРИВА**, на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, 1 (една) длъжност „съдия“ в Окръжен съд – Пазарджик – наказателно отделение, считано от датата на вземане на решението; **СЪКРАЩАВА**, на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Окръжен съд – София – наказателно отделение, считано от датата на вземане на решението. **РАЗКРИВА**, на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, 1 (една) длъжност „съдия“ в Окръжен съд – Перник – наказателно отделение, считано от датата на вземане на решението.

3. Натовареност по щат на окръжните съдилища

В окръжните съдилища през 2024 г. са **постъпили 81 584 бр. дела**. Общият брой дела за разглеждане (висящи и постъпили) е **108 932 броя**. Свършените дела през годината са **80 506 броя**. Натовареността по щат, изразена в брой дела месечно на 1 (един) съдия, разпределена на 742 съдии е следната: **постъпили дела – 9,16 бр.; дела за разглеждане – 12,23 бр.; свършени дела – 9,04 броя**.

Следва да се уточни, че средната натовареност за окръжните съдилища е силно повлияна от много високата натовареност на съдиите в СГС. Поради тази причина при определяне средната стойност на окръжно ниво, данните на СГС ще бъдат изключени. Средната изчислена натовареност по щат на окръжните съдилища (без данните на СГС) изразена в брой дела месечно на 1 (един) съдия е следната:

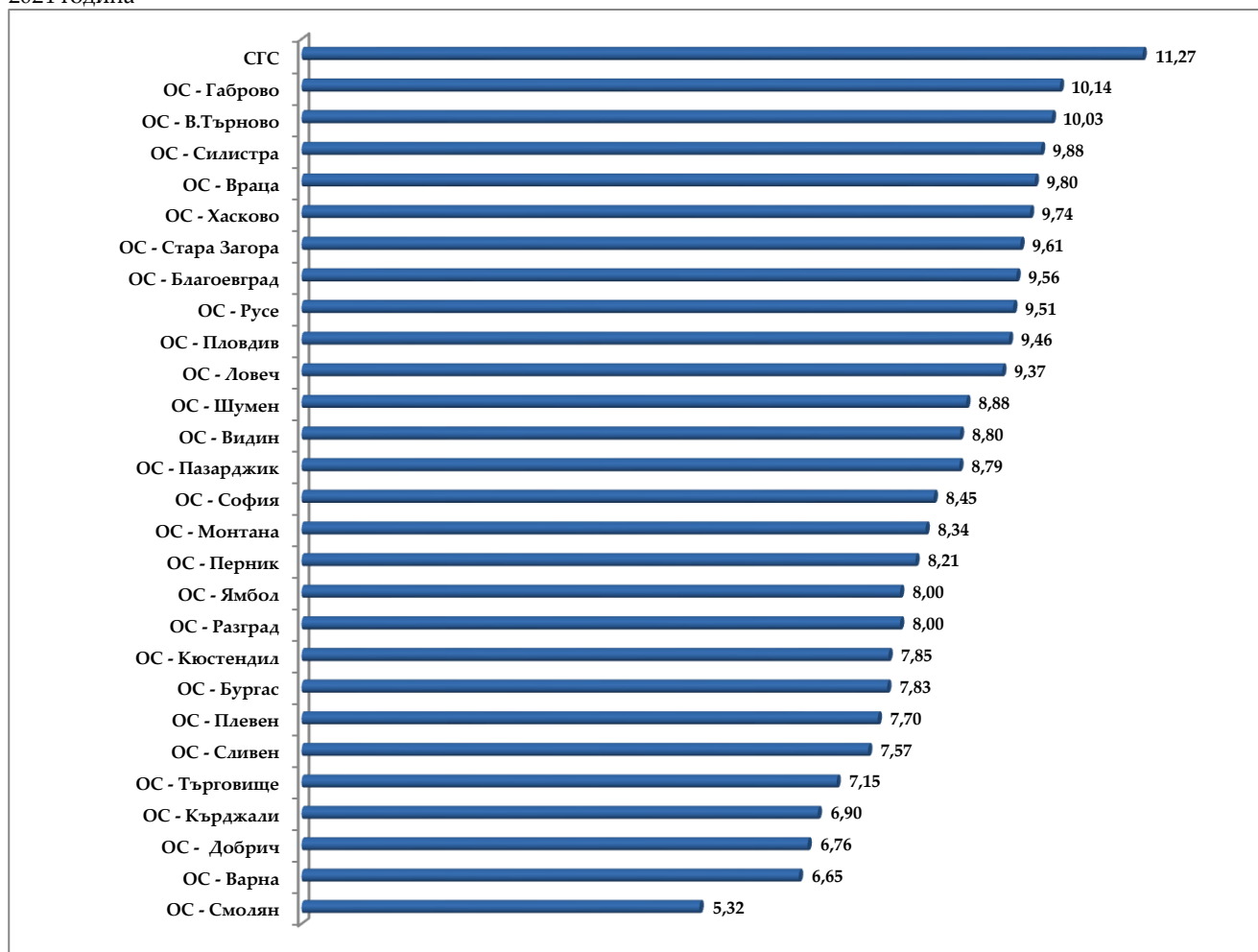
постъпили дела – 8,41 бр.; дела за разглеждане – 10,00 бр.; свършени дела – 8,34 броя.

3.1. Натовареност по щат към постъпили дела

През 2024 г. средната натовареност по щат към постъпили дела за окръжните съдилища (без данните на СГС) е **8,41 броя**. За същия период, с оглед заетия щат, както и наличието на командировани съдии, средната действителната натовареност по брой постъпили дела в окръжните съдилища е **9,78 бр. дела месечно на 1 (един) съдия**.

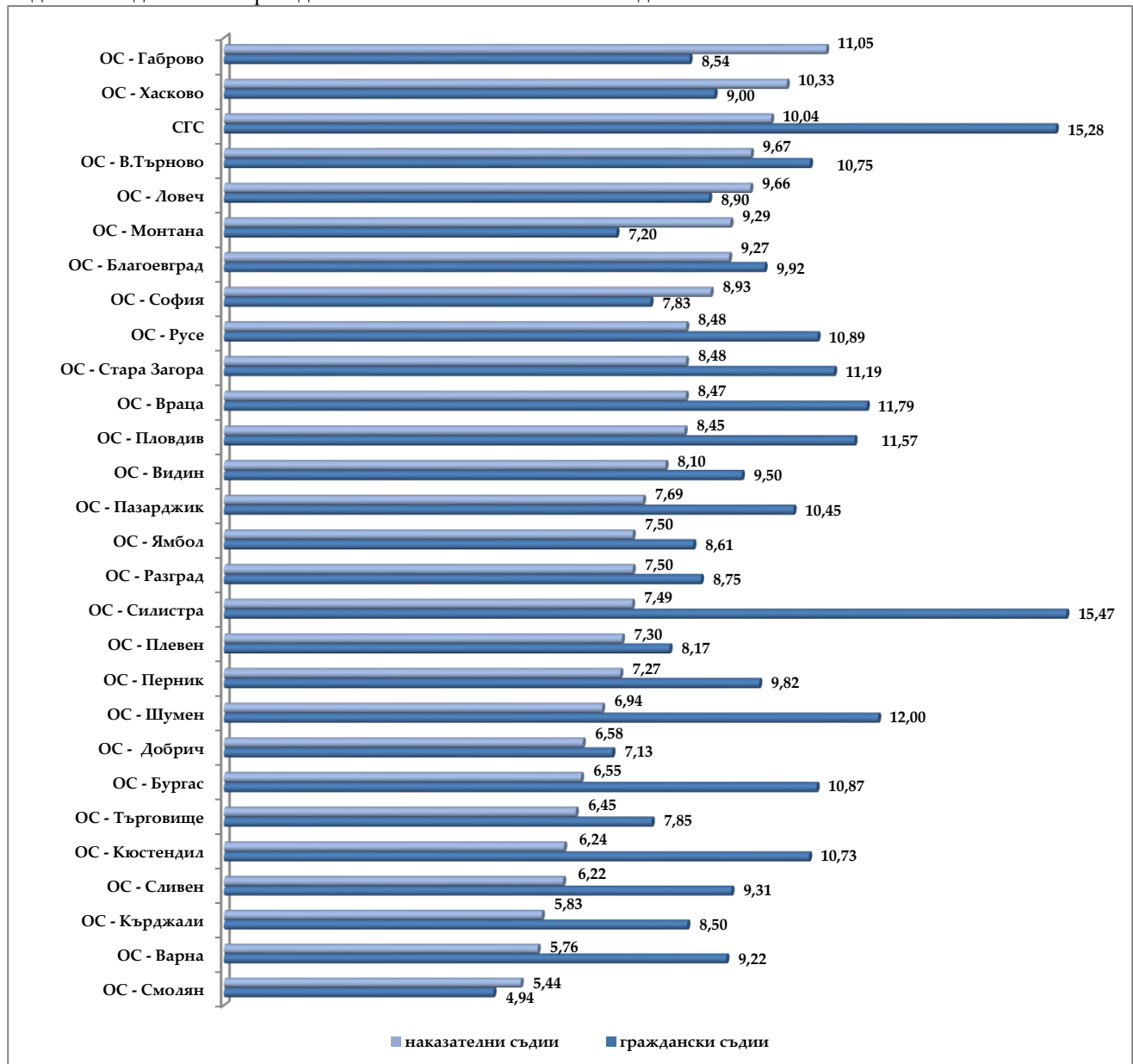
С висока натовареност над средната по брой постъпили дела месечно на един съдия са 15 (петнадесет) съдилища - СГС - **11,27 бр.**, ОС - Габрово – **10,14 бр.**, ОС – В. Търново – **10,03 бр.**, ОС - Силистра – **9,88 бр.**, ОС - Враца – **9,80 бр.**, ОС - Хасково – **9,74 бр.**, ОС – Стара Загора – **9,61 бр.**, ОС - Благоевград – **9,56 бр.**, ОС - Русе – **9,51 бр.**, ОС - Пловдив – **9,46 бр.**, ОС - Ловеч – **9,37 бр.**, ОС - Шумен – **8,88 бр.**, ОС - Видин – **8,80 бр.**, ОС - Пазарджик – **8,79 бр.** и ОС – София – **8,45 бр. дела**. С най- ниско натоварване по брой постъпили дела е ОС - Смолян- **5,32 бр. месечно на 1 (един) съдия**.

Фиг. 3.1. Натовареност по щат в окръжните съдилища към брой дела за разглеждане месечно на един съдия през 2024 година

При определяне на натовареността на съда следва да се съобразяват и данните в натовареността по отделения – гражданско и наказателно. Изчислена, средната натовареност в окръжните съдилища по постъпили дела по отделения (без СГС) за 2024 г. е следната: за гражданските и търговски съдии е **7,61 бр. дела месечно на 1 (един) съдия** и **9,76 бр. дела за наказателните съдии**. В Софийски градски съд натовареността по постъпили дела на **гражданските и търговски съдии е 10,04 бр. дела, при наказателните съдии – 15,28 броя**.

Фиг. 3.2. Натовареност по щат в окръжните съдилища спрямо броя постъпили дела месечно на един съдия по отделения – граждански и наказателни за 2024 година

Според показателите от графиката с **най - голям брой постъпили дела** са съдиите от **гражданските и търговските отделения** на ОС – Габрово, ОС – Хасково, СГС, ОС – Велико Търново, ОС – Ловеч, ОС – Монтана, ОС – Благоевград, ОС – София, ОС – Русе, ОС – Стара Загора, ОС – Враца, ОС –Пловдив,ОС – Видин и ОС –

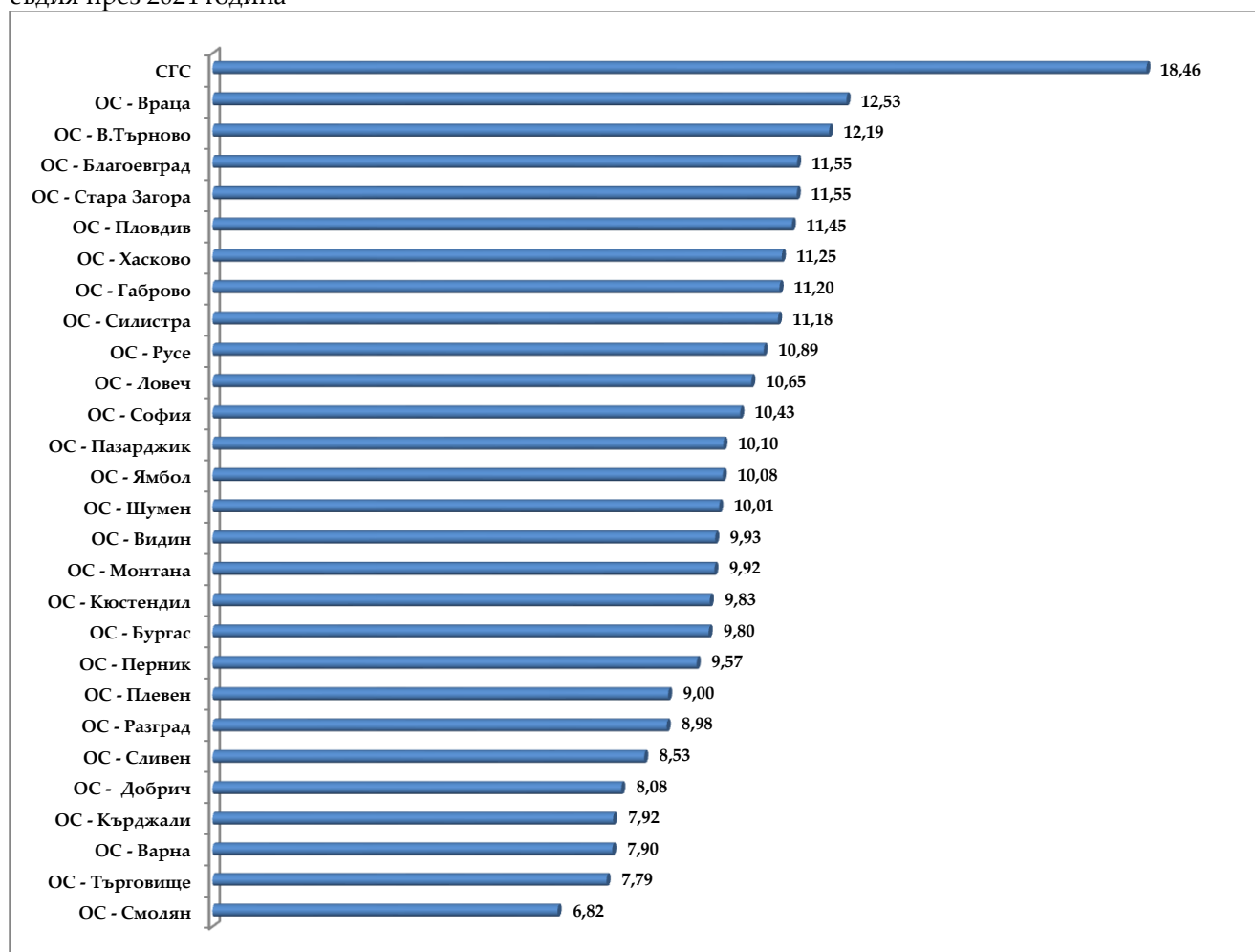
Пазарджик. Ниско натоварени са съдиите от ОС – Шумен, ОС – Добрич, ОС – Бургас, ОС – Търговище, ОС – Кюстендил, ОС – Сливен, ОС – Кърджали, ОС – Варна и ОС – Смолян.

С най - висока натовареност по постъпили дела в наказателните отделения са магистратите от ОС – Силистра, СГС, ОС – Шумен, ОС – Враца, ОС – Пловдив, ОС – Стара Загора, ОС – Русе, ОС – Бургас, ОС – Велико Търново, ОС – Кюстендил, ОС – Пазарджик, ОС – Благоевград и ОС – Перник. Ниско натоварени са ОС – Търговище, ОС – София, ОС – Монтана, ОС – Добрич и ОС – Смолян.

3.2. Натовареност по щат към дела за разглеждане

Делата за разглеждане (висящи и постъпили) през 2024 г. в окръжните съдилища са 108 932 броя. Средната натовареност по щат изчислена към общия брой дела за разглеждане(без данните за СГС) е **10,00 бр. месечно на 1 (един) съдия**. Въз основа на нея условно в окръжните съдилища се очертават три степени на натовареност - с ниска натовареност - **под 9 дела месечно**, със средна натовареност - **от 9 до 11 дела** и с висока натовареност - **над 11 дела**.

Фиг. 3.3. Натовареност по щат в окръжните съдилища към брой постъпили дела месечно на един съдия през 2024 година

С **най-висока натовареност** към дела за разглеждане са съдиите от СГС – **18,46 бр. дела месечно на 1 (един) съдия**.

С **висока натовареност**, видно от графиката, спрямо критерия по-горе (над 11 дела за разглеждане на 1 (един) съдия месечно) са ОС – Враца, ОС – Велико Търново, ОС – Благоевград, ОС – Стара Загора, ОС – Пловдив, ОС – Хасково, ОС – Габрово, и ОС – Силистра. С **ниска натовареност** (под 9,00 дела месечно на 1 (един) съдия) са окръжните съдилища в градовете Разград, Сливен, Добрич, Кърджали, Варна, Търговище и Смолян. Със средномесечна натовареност от 9 до 11 дела са останалите 12 съдилища.

Интерес за анализа представлява структурата на делата в най-натоварените окръжни съдилища, доколкото тя е определяща за натовареността им. Обобщена таблично, тя е следната:

Табл. 3.1. Структура на делата в най - натоварените окръжни съдилища за 2024 година

Видове дела / Съд	СГС	ОС Враца	ОС В. Търново	ОС Благоев град	ОС Ст. Загора	ОС Пловдив	ОС Хасково	ОС Габрово	ОС Силистра
Граждански дела I инстанция	7899	157	576	277	294	788	262	292	173
Частни гражд.дела I инстанция без ЖБ	1039	19	18	55	9	63	3	1	9
Жалби за бавност (ЖБ)	70	4	6	6	0	16	5	4	4
Въззивни граждански дела	15080	744	611	768	483	1851	494	217	175
Частни гражд.дела II инстанция	5077	174	334	607	437	1582	466	269	320
Търговски и фирмени дела	4653	267	261	465	647	1276	279	270	88
НОХ дела	925	63	98	167	145	366	99	27	66
Частни наказателни дела I инстанция	5785	619	438	848	891	1824	632	224	388
Частни наказателни дела - разпити	297	54	52	46	93	103	10	25	19
Въззивни наказателни дела	854	75	61	236	110	225	92	80	49
Частни наказателни дела II инстанция	1720	79	169	268	215	418	86	70	49
Административно наказателни дела	11	0	8	0	1	5	2	0	1
ОБЩО	43410	2255	2632	3743	3325	8517	2430	1479	1341

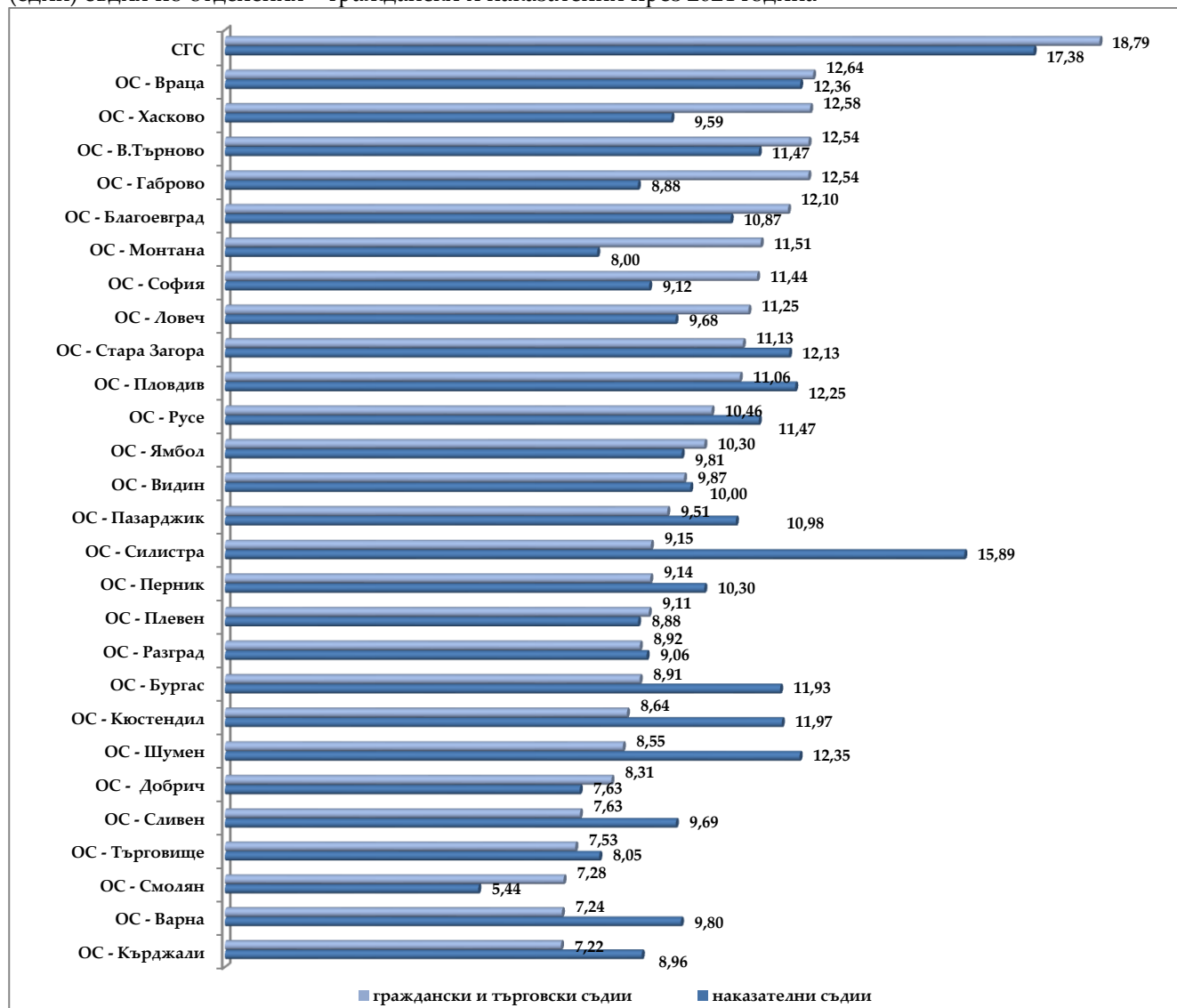
Разгледана по отделения (без данните на СГС) средната натовареност по дела за разглеждане в окръжните съдилища е следната: за граждански и търговски съдии **9,73 бр. дела месечно на 1 (един) съдия** и **10,46 бр. дела месечно за наказателните съдии**.

В **най-високо натоварения Софийски градски съд** натовареността по дела за разглеждане на гражданските и търговски съдии е **18,79 бр. дела** или 1,9 пъти повече от средното за нивото, а при наказателните съдии – **17,38 бр. дела** или 1,7 пъти над средното за нивото. За поредна година натовареността на съдиите в Софийски градски съд е много по - висока спрямо колегите им от останалите окръжни съдилища. Общия брой на делата за разглеждане (висящите и постъпилите) в СГС за 2024 г. е **43 410 бр.** Спрямо предходната година има увеличение с 4,7 %, а спрямо 2022

г. с 10,5 %. Гражданските и търговски дела за разглеждане в СГС са **33 818 бр.** или 45,7 % от всички граждански и търговски дела разгледани в окръжните съдилища. Сравнено с 2023 г. увеличението е с 2,6 %, а спрямо 2022 г. увеличението е от 4,3 %. Наказателните дела за разглеждане от СГС за отчетния период са **9 592 бр.** (27,5 % от всички наказателни дела в окръжните съдилища). Те са се увеличили с 12,6 % спрямо 2023 г. и с 39,9 % спрямо 2022 година.

Щатната численост на съдиите в съда към 31.12.2024 г. е **196 щ. бр.** (при 197 бр. за 2023 г. и 195 бр. за 2022 г.) от които 150 щ. бр. са граждански и търговски съдии и 46 щ. бр. наказателни съдии.

Фиг. 3.4. Натовареност по щат в окръжните съдилища спрямо броя дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия по отделения – граждански и наказателни през 2024 година

В заключение: запазва се тенденцията от последните три години – високо натоварени са окръжните съдилища в големите областни центрове, развити в социално – икономически аспект и включващи в съдебния си район повече районни съдилища.

3.3. Натовареност по щат към свършени дела

През 2024 г. натовареността по щат към свършените дела в окръжните съдилища е **8,34 бр. дела месечно на 1 (един) съдия** (без данните на СГС). С най-много свършени дела над **9,17 бр. месечно на 1 (един) съдия** са магистратите от СГС – 11,00 бр., ОС - Враца – 10,34 бр., ОС - Силистра – 10,11 бр., ОС – Велико Търново – 9,96 бр., ОС – Хасково – 9,69 бр., ОС - Русе – 9,55 бр., ОС - Пловдив – 9,49 бр, и ОС – Стара Загора с 9,46 бр. и ОС – Благоевград – 9,41 бр. С най-малко свършени дела месечно на 1 (един) съдия са съдиите от ОС – Търговище – 7,08 бр., ОС - Добрич - 6,88 бр., ОС – Кърджали – 6,60 бр., ОС - Варна – 6,52 бр. и ОС - Смолян с 5,85 броя.

Обобщена информация относно броя на постановените решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК, които се постановяват след като делото е насрочено в открито съдебно заседание и такова е било проведено, за 2024 г. в окръжните съдилища както следва:

За граждански и търговски дела I инстанция

През 2024 г. в окръжните съдилища са постъпили **18 411 бр. първоинстанционни граждански и търговски дела**. Решени са **18 013 броя**. Броят на гражданските и търговските съдии по щат е 494,5, следователно на 1 (един) съдия месечно са постъпили **3,10 бр. дела и са решени 3,04 бр. дела**. Със съдебен акт по същество са приключени **12 921 бр. дела или 2,18 бр. месечно на 1 (един) съдия**. От тях броят на решенията по чл. 235, ал. 5 ГПК, които се постановяват след като делото е насрочено в открито съдебно заседание са **8 879 бр. или месечно 1 (един) съдия е постановил 1,50 бр. решения**. Данните по този показател в най-високо натоварените съдилища са следните:

Съдилища	Постъпили брой дела	Решени брой дела	Решения по чл.235 ГПК
СГС	3,97	3,94	1,68
ОС - Враца	2,53	2,32	1,51
ОС - Велико Търново	4,11	3,88	1,60
ОС - Благоевград	2,79	2,73	1,34
ОС - Стара Загора	3,58	3,30	2,20
ОС - Пловдив	2,65	2,60	1,16
ОС - Хасково	2,97	3,00	1,97
ОС - Габрово	5,73	4,04	1,92
ОС - Силистра	2,13	2,50	1,49

За **най-ниско натоварените** окръжни съдилища данните за броя на решенията по чл. 235, ал. 5 ГПК, които се постановяват след като делото е насрочено в открито съдебно заседание, са както следва:

Съдилища	Постъпили брой дела	Решени брой дела	Решения по чл.235 ГПК
ОС - Търговище	2,35	2,20	0,02
ОС - Варна	2,35	2,34	0,09
ОС - Смолян	1,45	1,56	0,06

За въззивни граждански и търговски дела

През 2024 г. в окръжните съдилища са постъпили **17 694 бр. въззивни граждански и търговски дела** или **2,98 бр. месечно на 1 (един) съдия**. За същия период са приключени **17 629 бр. или 2,97 бр. месечно на 1 (един) съдия**. Постановените решения по чл. 235, ал. 5 ГПК по дела, по които е проведено открито съдебно заседание са **12 839 бр. или 2,16 бр. месечно на 1 (един) съдия**. Статистическите данни по този показател за най-високо натоварените окръжни съдилища са:

Съдилища	Постъпили брой дела	Решени брой дела	Решения по чл.235 ГПК
СГС	6,06	5,85	2,69
ОС - Враца	5,94	6,99	5,06
ОС - Велико Търново	5,56	5,72	2,17
ОС - Благоевград	6,48	6,26	2,26
ОС - Стара Загора	4,89	4,85	1,88
ОС - Пловдив	5,80	5,88	2,13
ОС - Хасково	7,36	7,23	2,50
ОС - Габрово	5,32	5,27	1,75
ОС - Силистра	5,36	5,37	1,23

За ниско натоварените съдилища данните по този показател са:

Съдилища	Постъпили брой дела	Решени брой дела	Решения по чл.235 ГПК
ОС - Търговище	4,11	4,20	1,36
ОС - Варна	3,41	3,28	1,56
ОС - Смолян	3,99	4,50	2,21

Обобщената информация относно броя на постановените присъди по наказателни дела от общ характер в окръжните съдилища за 2024 г. е, както следва:

За наказателни дела I инстанция

Постановени са общо **911 присъди в окръжните съдилища**. Най-много присъди са постановили съдиите в СГС - 180 бр., ОС – Пловдив – 89 бр., ОС – Варна – 67 бр., ОС – Бургас – 65 бр., ОС – Благоевград – 47 бр. и ОС – Стара Загора – 43 бр. Най-малко присъди са постановени от съдиите в ОС – Габрово – 8 бр. и ОС – Смолян – 6 бр. Броят на постановените решения по НАХД е 58, като от тях най-голям е броят постановени решения по НАХД на 1 съдия месечно в ОС - Бургас – 28 броя.

За въззивни наказателни дела

На II инстанция постановените присъди и решения в окръжните съдилища са по 250 броя. Най-много са постановените присъди в ОС – Хасково – 67 бр., СГС – 55 бр. и в ОС – Варна – 18 бр., а при брой постановени решения по НАХД са в СГС - 55 бр., ОС-Пловдив – 14 бр. и по 10 бр. в ОС-Бургас, ОС – Габрово и ОС – Кюстендил.

Обобщената информация относно натовареността за всички окръжни съдилища по брой постановени решения по чл. 235 от ГПК по дела по които е проведено открито съдебно заседание, както и по брой постъпили дела, брой дела за разглеждане и брой свършени дела представена в табличен вид е следната:

Табл. 3.2. Решения и брой присъди в открити съдебни заседания за 2024 година

Окръжни съдилища	Решения и брой присъди, постановени в открити съдебни заседания за 2024 г.											
	ГД I инст.		НД I инст.				ГД II инст.		НД II инст.			
	Бр.реш. чл. 235, ал. 5 от ГПК	Бр.реш. чл. 235, ал. 5 от ГПК на 1 съдия месечно	Бр. пост. присъди	Бр. пост. присъди на 1 съдия месечно	Бр. пост. реш. по НАХД	Бр. пост. реш. по НАХД на 1 съдия месечно	Бр.реш. по чл. 235, ал. 5 от ГПК	Бр.реш. по чл. 235, ал. 5 от ГПК на 1 съдия месечно	Бр. пост. присъди	Бр. пост. присъди на 1 съдия месечно	Бр. пост. реш. по НАХД	Бр. пост. реш. по НАХД на 1 съдия месечно
ОС - София	186	1,19	32	0,27	0	0,00	313	2,01	16	0,13	8	0,07
ОС - Благоевград	242	1,34	47	0,33	0	0,00	407	2,26	8	0,06	8	0,06
ОС - Бургас	558	1,50	65	0,42	28	0,18	625	1,68	6	0,04	10	0,06
ОС - Варна	605	1,03	67	0,33	1	0,00	920	1,56	18	0,09	8	0,04
ОС - В.Търново	231	1,60	30	0,42	3	0,04	312	2,17	3	0,04	8	0,11
ОС - Видин	115	1,92	14	0,23	0	0,00	109	1,82	1	0,02	4	0,07
ОС - Враца	163	1,51	22	0,31	6	0,08	547	5,06	0	0,00	5	0,07
ОС - Габрово	161	1,92	8	0,17	0	0,00	147	1,75	10	0,21	10	0,21
ОС - Кюстендил	95	0,88	16	0,27	0	0,00	209	1,94	5	0,08	10	0,17
ОС - Кърджали	101	1,40	16	0,33	0	0,00	128	1,78	5	0,10	0	0,00
ОС - Ловеч	95	0,99	11	0,18	1	0,02	148	1,54	1	0,02	2	0,03
ОС - Монтана	143	1,99	20	0,33	0	0,00	167	2,32	6	0,10	1	0,02
ОС - Пазарджик	196	1,36	34	0,35	0	0,00	270	1,88	4	0,04	7	0,07
ОС - Перник	119	1,04	15	0,23	0	0,00	266	2,33	4	0,06	1	0,02
ОС - Плевен	246	1,58	31	0,23	0	0,00	254	1,63	4	0,03	0	0,00
ОС - Пловдив	587	1,16	89	0,37	4	0,02	1076	2,13	8	0,03	14	0,06
ОС - Разград	113	1,57	12	0,25	0	0,00	117	1,63	3	0,06	1	0,02
ОС - Русе	303	2,10	20	0,19	4	0,04	296	2,06	10	0,09	8	0,07
ОС - Силистра	125	1,49	15	0,42	1	0,03	103	1,23	2	0,06	2	0,06
ОС - Сливен	202	1,87	29	0,35	4	0,05	157	1,45	2	0,02	4	0,05
ОС - Смолян	113	1,05	6	0,17	0	0,00	239	2,21	2	0,06	4	0,11
ОС - Стара Загора	370	2,20	43	0,36	0	0,00	316	1,88	3	0,03	7	0,06
ОС - Добрич	171	1,19	12	0,17	0	0,00	218	1,51	2	0,03	8	0,11
ОС - Търговище	103	1,56	15	0,23	0	0,00	90	1,36	1	0,02	1	0,02
ОС - Хасково	236	1,97	23	0,24	2	0,02	300	2,50	67	0,70	7	0,07
ОС - Шумен	174	1,81	13	0,22	0	0,00	139	1,45	2	0,03	0	0,00
ОС - Ямбол	94	1,42	26	0,48	2	0,04	119	1,80	2	0,04	3	0,06
Общо	8879	1,50	911	0,31	58	0,02	12839	2,16	250	0,08	196	0,07
СГС	3032	1,68	180	0,33	2	0,00	4847	2,69	55	0,10	55	0,10

4. Действителна натовареност на апелативните съдилища

Към 31.12.2024 г. в системата на окръжните съдилища броят на незаетите щатни длъжности от магистрати е 101 броя, като 20 от тях са за младши съдии. За отчетната 2024 г. средната действителна натовареност на съдиите в окръжните съдилища е: по постъпили дела – 10.94 бр.; по дела за разглеждане – 14.61 бр.; по свършени дела – 10.79 броя. Изчислена средната действителна натовареност на окръжните съдилища (без данните на СГС) изразена в брой дела месечно на 1 (един) съдия е следната: постъпили дела – 9,78 бр.; дела за разглеждане – 11,64 бр.; свършени дела – 9,70 броя.

Таблично информацията за щатната численост и действителната натовареност на окръжните съдилища (средна и по съдилища) може да бъде обобщена по следния начин:

Табл. 4.1. Щатна численост към 31.12.2024 г. и действителна натовареност на окръжните съдилища

Съдилища	Щатна численост към 31.12.2024 г.	Заети щатни бройки към 31.12.2024 г.	Незаети щатни бройки към 31.12.2024 г.	Действителна натовареност		
				Брой постъпили дела месечно на 1 съдия	Брой дела за разглеждане месечно на 1 съдия	Брой свършени дела месечно на 1 съдия
Окръжни съдилища	546	478	68	9,78	11,64	9,70
СГС	196	163	33	14,51	23,76	14,17
ОС - София	23	22	1	11,00	13,58	10,11
ОС - Благоевград	27	22	5	10,69	12,93	10,54
ОС - Бургас	44	38	6	8,67	10,86	8,69
ОС - Варна	66	56	10	8,74	10,38	8,56
ОС - В.Търново	18	16	2	12,10	14,70	12,02
ОС - Видин	10	8	2	9,78	11,04	9,42
ОС - Враца	15	12	3	10,82	13,83	11,42
ОС - Габрово	11	10	1	11,63	12,86	10,32
ОС - Кюстендил	14	13	1	8,79	11,01	8,89
ОС - Кърджали	10	9	1	7,67	8,80	7,33
ОС - Ловеч	13	12	1	10,59	12,04	10,23
ОС - Монтана	11	11	0	8,95	10,64	8,87
ОС - Пазарджик	20	19	1	8,99	10,32	8,62
ОС - Перник	15	10	5	13,07	15,24	13,32
ОС - Плевен	24	23	1	8,25	9,64	8,39
ОС - Пловдив	62	53	9	11,13	13,48	11,17
ОС - Разград	10	8	2	10,32	11,58	10,32
ОС - Русе	21	18	3	9,99	11,44	10,03
ОС - Силистра	10	10	0	9,88	11,18	10,11
ОС - Сливен	16	14	2	8,98	10,11	9,00
ОС - Смолян	12	10	2	6,98	8,95	7,69
ОС - Стара Загора	24	22	2	10,85	13,04	10,68
ОС - Добрич	18	18	0	7,81	9,33	7,94
ОС - Търговище	11	7	4	9,08	9,88	8,98
ОС - Хасково	18	18	0	11,14	12,87	11,09
ОС - Шумен	13	12	1	8,88	10,01	8,89
ОС - Ямбол	10	7	3	9,41	11,86	9,14

В заключение: От представените данни в анализа за натовареността по щат в окръжните съдилища за 2024 г. могат да се направят следните изводи:

1. През 2024 г. 9 (девет) съдилища са с висока натовареност над 11 дела месечно на един съдия - СГС, ОС - Враца, ОС - Велико Търново, ОС - Благоевград, ОС - Стара Загора, ОС - Пловдив, ОС - Хасково, ОС – Габрово и ОС – Силистра.

2. От 28 съдилища в 12 или 43 % от окръжните съдилища са със средна натовареност между 9 и 11 дела месечно на 1 (един) съдия.

3. Запазва се тенденцията от последните години за ниска натовареност в едни и същи окръжни съдилища – ОС - Търговище и ОС- Смолян.

Спрямо другите окръжни съдилища, Софийски градски съд е с много висока натовареност – 1,5 пъти над другия най - натоварен съд ОС - Враца.

III. РАЙОННИ СЪДИЛИЩА

Районният съд (РС) е основният първоинстанционен съд в правосъдната система на Република България:

✓ разглежда като първа инстанция всички дела освен тези, които със закон са определени като подсъдни на друг съд;

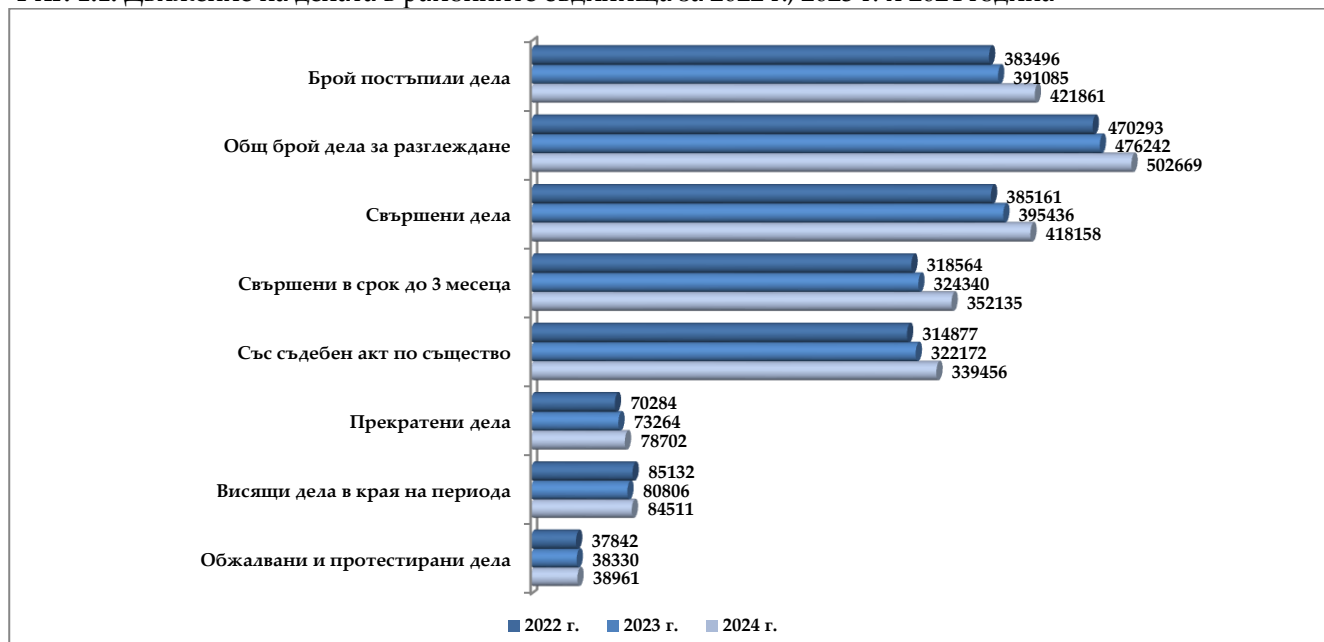
✓ разглежда делата в състав от един съдия, освен ако със закон е предвидено друго.

На територията на Република България правораздават общо 113 районни съдилища.

1. Структура и динамика на видовете дела, разглеждани в районните съдилища

Динамиката на делата в районните съдилища за 2022 г., 2023 г. и 2024 година, представена графично, е следната:

Фиг. 1.1. Движение на делата в районните съдилища за 2022 г., 2023 г. и 2024 година

През 2024 г. в районните съдилища са **постъпили 421 861 бр.** дела. Запазва се тенденцията за увеличение на постъпленията на делата, като в сравнение с 2023 г. ръстът е със 7,9%, а спрямо 2022 г. – с 10,0%. Броят на постъпилите дела през 2023 г. е 391 085, а 2022 г. е 383 496.

Увеличението на броя на постъпилите дела в районните съдилища се дължи изцяло на увеличението на постъплението на гражданските дела. През 2024 г. са постъпили **317 481 бр.** граждански дела, спрямо 283 535 бр. за 2023 г. и 278 317 бр. за 2022 година. Ръстът на гражданските дела спрямо 2023 г. е 12%, а спрямо 2022 г. – 14,1%.

През последната година се наблюдава лек спад в постъплението на наказателните дела, съответно с 2,9% спрямо 2023 г. и едва с 1% спрямо 2022 година. През 2024 г. са постъпили **104 380 бр.** наказателни дела, спрямо 107 550 бр. за 2023 г. и 105 179 бр. за 2022 година. Прави впечатление, че постъпилите в районните съдилища граждански дела са 2 /два/ пъти повече от наказателните дела.

Общия брой **дела за разглеждане** през 2024 г. в районните съдилища, включващ нерешените дела в началото на годината (80 808 бр.) и новопостъпилите (421 861 бр.) е **502 669 бр.**, което е с 5,5% повече от 2023 г. и 6,9% повече от 2022 година. Броят на разглежданите дела през 2023 г. е 476 242, а през 2022 г. - 470 293.

Увеличението на броя на делата за разглеждане в районните съдилища се дължи изцяло на увеличението на броя на гражданските дела за разглеждане. През 2024 г. броят на гражданските дела за разглеждане е **380 087 бр.**, спрямо 349 301 бр. за 2023 г. и 343 434 бр. за 2022 година. Ръстът на гражданските дела спрямо 2023 г. е 8,8%, а спрямо 2022 г. – 10,7%.

През последната година се наблюдава спад в броя на наказателните дела за разглеждане с 3,4% спрямо предходните 2023 и 2022 година. През 2024 г. броят на наказателните дела за разглеждане е **122 582**, спрямо 126 941 бр. за 2023 г. и 126 859 бр. за 2022 година.

Приключените дела през периода са **418 158 бр.**, от които решенията в срок от 3 месеца са **352 135 бр.** или **84,2 %** от всички свършени дела. По същество са решени **339 456 бр.** (81,2%), а прекратени са **78 702 бр.** дела (18,8%). Висящите дела в края на периода са **84 511 бр.** Броят на приключените дела през 2023 г. – 395 436, през 2022 г. - 385 161 броя. Данните показват, че броят на приключените дела плавно се увеличава, съответно с 5,8% в сравнение с 2023 г. и с 8,6% спрямо 2022 година.

Увеличението на броя на свършените дела в районните съдилища се дължи изцяло на увеличението на приключените граждански дела. През 2024 г. са приключени **313 596 бр.** граждански дела, спрямо 286 687 бр. за 2023 г. и 277 693 бр. за 2022 година. Ръстът на гражданските дела спрямо 2023 г. е 9,4%, а спрямо 2022 г. – 12,9%.

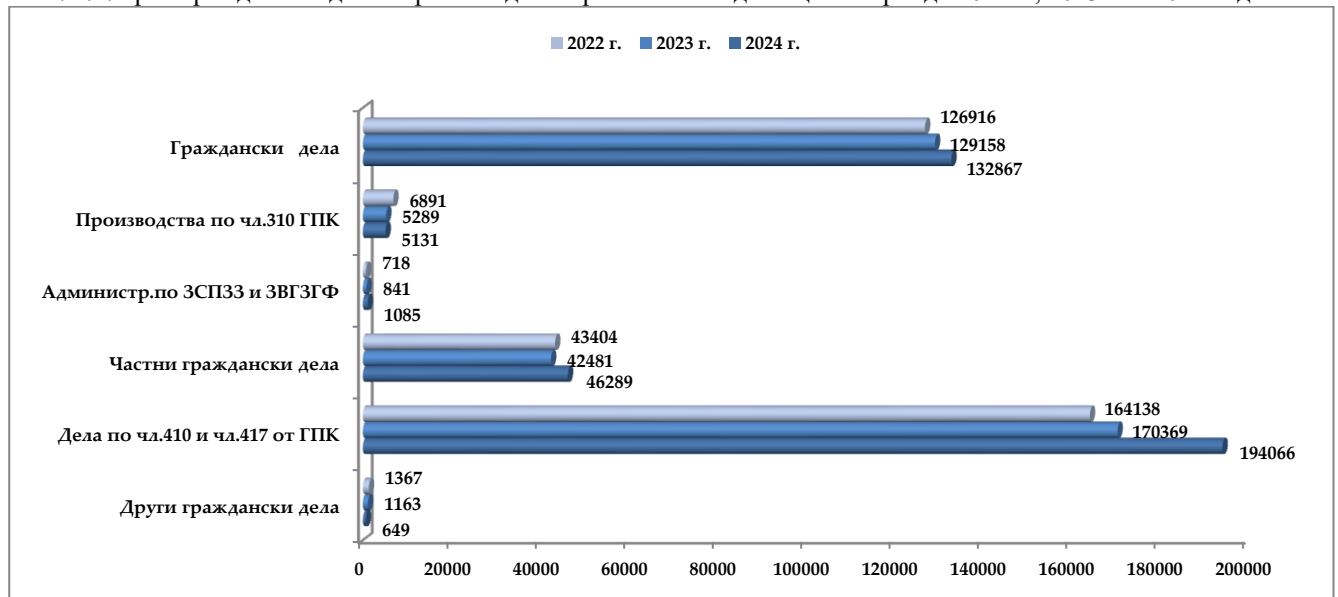
През последната година се наблюдава лек спад в броя на свършените наказателните дела, съответно с 3,9% спрямо 2023 г. и с 2,7% спрямо 2022 година. През 2024 г. са приключени **104 562 бр.** наказателни дела, спрямо 108 749 бр. за 2023 г. и 107 468 бр. за 2022 година.

1.1. Структура и динамика на гражданските дела, разглеждани в районните съдилища

Образуваните граждански дела в районните съдилища през 2024 г. са общо **317 481 бр.**, като с висящите 62 606 дела от предходната година, общо делата за разглеждане възлизат на **380 087 броя**. Приключени през годината са **82,5%** от делата за разглеждане или **313 596 бр. дела**, като **267 781 бр. (85,4 %)** от тях са решени в тримесечен срок. През 2024 г. се наблюдава леко увеличение на броя на приключените в 3 - месечен срок дела, тъй като през 2023 г. той е бил 83,1%, а през 2022 г. – 84,3%. Със съдебен акт по същество през 2024 г. са приключени **262 994 дела**. Прекратените производства са **50 602 броя**. Нерешените в края на периода граждански дела са **66 491 броя**.

Броят на видовете граждански дела за разглеждане в районните съдилища за периода 2022 г., 2023 г. и 2024 г. е графично изобразен по следния начин:

Фиг. 1.2. Брой граждански дела за разглеждане в районните съдилища за периода 2022 г., 2023 г. и 2024 година

В структурата на гражданските производства традиционно най - голям дял заемат делата по **чл. 410 и чл. 417 ГПК**. Общият брой на разглежданите **заповедни дела** е **194 066**. Броят им през 2023 г. е 170 369, а през 2022 г. – 164 138, като съответно се отбелязва ръст от 13,9% спрямо 2023 г. и 18,2% спрямо 2022 година. По този начин техният дял става 51,1% или повече от половината от всички граждански дела за разглеждане в районните съдилища.

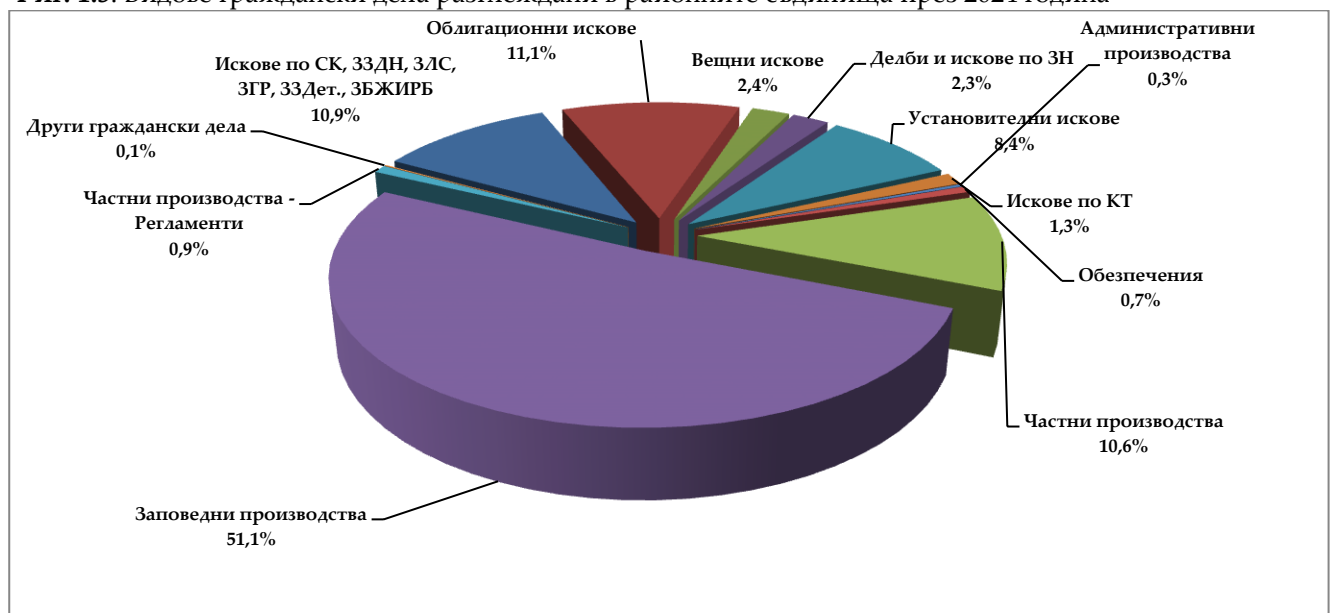
На второ място се подреждат гражданските дела, разглеждани по общия исков ред. През 2024 г. са постъпили **79 895 бр.** искиви производства. Общият брой на разглежданите искиви дела е **132 867**. Броят им през 2023 г. е 129 158, а през 2022 г. – 126 916. Въпреки констатирания темп на нарастване на броя им прави впечатление, че в процентно отношение се отбелязва спад от 2,9% спрямо 2023 г. и 4,7% в сравнение с 2022 година. Приключените дела са **77 460 бр.**, като решенията в срок от три месеца са 49,4% или 38 242 бр. дела. Обжалвани са актовете на **16 446** дела. Останалите несвършени в края на периода дела са **55 407 бр.** или над 41 % от делата за разглеждане.

Трето място заемат частните граждански дела. Постъпилите през 2024 г. частни граждански дела са **44 351** дела. Общият брой на разглежданите граждански дела е **46 289**. Броят им през 2023 г. е 42 481, а през 2022 г. – 43 404, като съответно се запазва стабилност спрямо предходните два отчетни периода. Приключените дела са **43 816 бр.**, като решенията в срок от три месеца са 95% или 41 610. Обжалвани са актовете на **570** дела. Останалите несвършени в края на периода дела са **2473 бр.** дела.

Делът на разглежданите по чл. 310 ГПК дела (Бързи производства) е спаднал на 1,3% или **5 131 бр.** дела. Най – малко на брой са административните дела по ЗСПЗЗ и ЗВГЗГФ – **1 085 бр.** и другите граждански дела – **649 бр.** дела.

При анализиране на данните за натовареността на съдилищата традиционно се обръща специално внимание на основните видове граждански дела, които се разглеждат в съдилищата. Дяловото им разпределение е представено графично по следния начин:

Фиг. 1.3. Видове граждански дела разглеждани в районните съдилища през 2024 година

През 2024 г. отново с най – голям дял от **51,1 %** се отличават делата по чл. 410 и чл. 417 ГПК. **Заповедните производства** съставляват повече от половината от разглежданите в районните съдилища дела. Постъпилите дела по чл. 410 и чл. 417 ГПК са **188 198 броя**, а останалите несвършени от минал период – 5 868 броя. Общо делата за разглеждане са **194 066 броя**. Приключените дела са **187 450 броя**, като по 144 499 бр. дела заявлението е уважено изцяло, по 16 679 бр. дела заявлението е уважено отчасти, а по 3 892 бр. заявлението е изцяло отхвърлено. Прекратените дела са **22 380 броя**. Останалите несвършени в края на периода са **6616 бр.**, а обжалваните решения са **4858 броя**.

На второ място с дял от по 11,1% се подреждат облигационните иски. Броят на постъпилите дела през 2024 г. е 24 456, а останалите несвършени от минал период – 17 731 броя. Общо делата за разглеждане са 42 187 броя. Приключените дела са **22 445 броя.**, като по 8 763 бр. дела искът е уважен изцяло, по 3 423 бр. дела искът е уважен отчасти, а по 2 698 бр. дела искът е изцяло отхвърлен. Прекратените дела са **7 561 броя**. Останалите несвършени в края на периода са **19 742 бр.**, а обжалваните решения са **6 103 броя**.

На трето място с дял от 10,9% се нареждат **исковете, подавани по реда на СК, ЗЗДН, ЗЛС, ЗГР, ЗЗДет., ЗБЖИРБ**. Броят на постъпилите иски през 2024 г. е **32 057**, а останалите несвършени от предходен период – 9 350 броя. Общо делата за разглеждане са **41 407 бр**. Приключените дела са **31 702 броя.**, като по 21 111 бр. дела искът е уважен изцяло, по 2152 бр. дела искът е уважен отчасти, а по 992 бр. дела искът е изцяло отхвърлен. Прекратените дела са **7 447 броя**. Останалите несвършени в края на периода са **9 705 бр.**, а обжалваните решения са **2 214 броя**.

Четвърто място заемат **частните производства** с дял от 10,6%. Броят на постъпилите дела през 2024 г. е **39 070**, а останалите несвършени от минал период – 1325 броя. Общо делата за разглеждане са **40 395 бр**. Приключените дела са **38 665 броя.**, като по 33012 бр. дела искът е уважен изцяло, по 737 бр. дела искът е уважен отчасти, а по 1220 бр. дела искът е изцяло отхвърлен. Прекратените дела са **3 696 броя**. Останалите несвършени в края на периода са **1730 бр.**, а обжалваните решения са **166 броя**.

На следващо място с дял от 8,4% се нареждат **установителните иски**. През 2024 г. броят на постъпилите дела е **16 662**, а останалите несвършени от предходен период – 15 212 броя. Общо делата за разглеждане са **31 874 бр**. Приключените дела са **17 177 броя.**, като по 6136 бр. дела искът е уважен изцяло, по 4303 бр. дела искът е уважен отчасти, а по 3312 бр. дела искът е изцяло отхвърлен. Прекратените дела са **3 426 броя**. Останалите несвършени в края на периода са **14 697 бр.**, а обжалваните решения са **4736 броя**.

С малък дял в районните съдилища са представени вещните иски (2,4%), делбите и исковете по ЗН (2,3%) и исковете по КТ (1,3%).

Най - малък от разглежданите в районните съдилища дела е този на Частни производства – регламенти, Обезпеченията, Административните производства и другите граждански дела, чийто дял не достига и 1%.

Подробна информация за видовете граждански дела образувани, разглеждани и свършени в районните съдилища през 2024 г. са представени в таблицата:

Табл. 1.1. Движение на видовете граждански дела образувани, разгледани и свършени в районните съдилища през 2024 година

ВИДОВЕ ГРАЖДАНСКИ СПОРОВЕ	останали несвършени дела в началото на отчетния период	ПОСТЪПИЛ И ДЕЛА	общо постъпили дела през отчетния период	всичко дела за разглеждане	СВЪРШЕНИ ДЕЛА								останали несвършени дела в края на отчетния период	обжалвани дела
		новообразувани			ОБЩО	искът уважен изцяло	искът уважен отчасти	искът отхвърлен	прекратени		свършени до 3 месеца	свършени от 3 до 6 мес.		
									по спогодба	по други причини				
ИСКОВЕ ПО СК, ЗЗДН, ЗЛС, ЗГР, ЗЗДет., ЗБЖИРБ	9350	31374	32057	41407	31702	21111	2152	992	1440	6007	24018	4601	9705	2214
ОБЛИГАЦИОННИ ИСКОВЕ	17731	22654	24456	42187	22445	8763	3423	2698	240	7321	8440	4943	19742	6103
ВЕЩНИ ИСКОВЕ	4517	4259	4467	8984	3935	1445	347	732	94	1317	1141	864	5049	1714
ДЕЛБИ И ИСКОВЕ ПО ЗН	5362	3192	3364	8726	3186	1236	282	135	338	1195	793	539	5540	874
УСТАНОВИТЕЛНИ ИСКОВЕ	15212	16003	16662	31874	17177	6136	4303	3312	84	3342	5316	4034	14697	4736
ИСКОВЕ ПО КТ	2197	2789	2889	5086	2840	1069	601	529	42	599	1054	673	2246	1425
АДМИНИСТРАТИВНИ ПРОИЗВОДСТВА	408	518	595	1003	583	189	17	185	0	192	214	168	420	230
ОБЕЗПЕЧЕНИЯ	95	2466	2598	2693	2565	1498	129	435	0	503	2434	89	128	409
ЧАСТНИ ПРОИЗВОДСТВА	1325	38340	39070	40395	38665	33012	737	1220	0	3696	37144	1038	1730	166
ЧАСТНИ ПРОИЗВОДСТВА - ЗАПОВЕДНИ ПРОИЗВОДСТВА	5868	168556	188198	194066	187450	144499	16679	3892	1	22379	184753	1837	6616	4858
ЧАСТНИ ПРОИЗВОДСТВА - РЕГЛАМЕНТИ	493	2663	2766	3259	2679	863	11	70	1	1734	2148	303	580	5
ДРУГИ ГРАЖДАНСКИ ДЕЛА	48	353	359	407	369	267	7	18	0	77	326	20	38	26

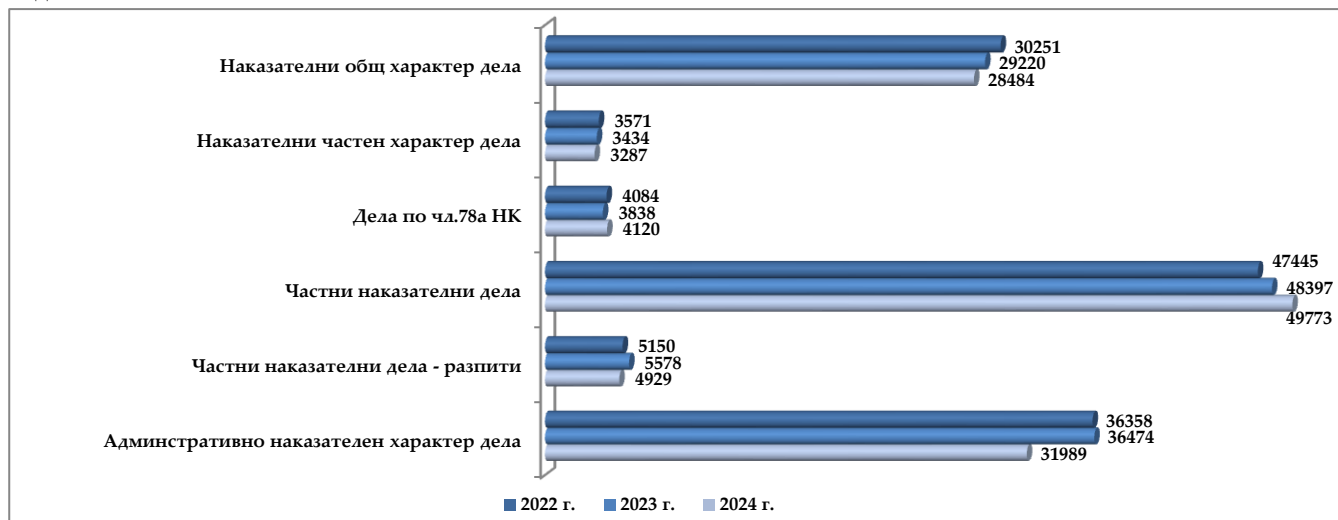
1.2. Структура и динамика на наказателните дела, разглеждани в районните съдилища

Образуваните наказателни дела в районните съдилища през 2024 г. са общо 104 380 бр., като с висящите 18 202 дела от предходната година, общо делата за разглеждане възлизат на 122 582 броя. Приключени през годината са 85,3 % от делата за разглеждане или 104 562 дела, като 84 354 бр. (80,7 %) от тях са решени в тримесечен срок. През изминалия отчетен период се наблюдава леко увеличение на броя на приключените в 3 - месечен срок дела, тъй като през предходните две години той е бил съответно 79,2% през 2023 г. и 78,6% през 2022 година. **Със съдебен акт по**

същество през 2024 г. са приключени 76 462 дела. Прекратените производства са 28 100 броя. Нерешените в края на периода наказателни дела са 16 203 броя.

Броят на видовете наказателни дела за разглеждане в районните съдилища за периода 2022 г., 2023 г. и 2024 г. е графично изобразен по следния начин:

Фиг. 1.4. Брой наказателни дела за разглеждане в районните съдилища за периода 2022 г., 2023 г. и 2024 година

В структурата на наказателните производства традиционно **най -голям дял заемат частните наказателни дела (ЧНД)**, образувани по искания, частни жалби или частни протести – **40,6% от делата за разглеждане или 49 773 броя**. Броят на разглежданите ЧНД през 2023 г. е 48 397, а през 2022г. – 47 445, като в процентно отношение съответно се отбелязва ръст от 2,8% спрямо 2023 г. и от 4,9% спрямо 2022 година. Постъпилите ЧНД през 2024 г. са **48 777 бр.** Решените частни наказателни дела са **48 503 броя**. **Обжалвани и протестирани са 3 058 дела**. Останалите **неприключени в края на периода са 1 270 броя**, което е съответно с 26,6% и 16,2% по - малко спрямо 2023 г. и 2022 година.

На второ място се подреждат делата с **административно-наказателен характер (АНХД) – 29,5 % от делата за разглеждане**. Общо за 2024 г. делата са **36 109 бр.**, като от тях делата по **чл. 78а от НК са 4 120 броя**. През 2023 г. броят на АНХД са били 40 312 бр., от тях 3 838 бр. са дела по чл. 78а от НК. Спрямо 2023 г. АНХД са намалели с 10,4 %. **Общо новопостъпилите АНХД за 2024 г. са 25 848 броя**. **Приключените дела са 26 606 бр.**, като решените в срок от три месеца АНХД са **45,2%**, а делата по **чл. 78а от НК – 89,1%**. **Обжалвани са актовете на 9 624 дела**. Останалите несвършени в края на периода дела са **9 503 бр. или 26,1 % от делата за разглеждане**.

През 2024 г. запазват своя дял от наказателните дела за разглеждане в районните съдилища следните категории дела: наказателните дела от общ характер (23,2%), частните наказателни дела – разпити (4,0%) и наказателните дела от частен

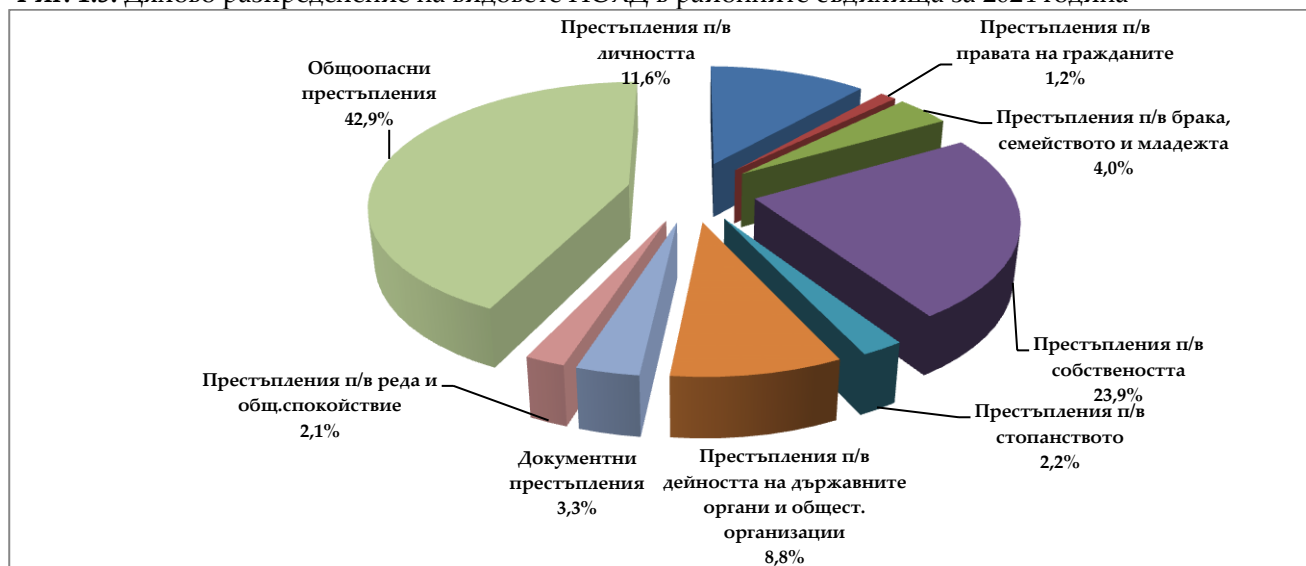
характер (2,7%). Тенденцията е, че въпреки запазване на процентния им дял в структурата на наказателните дела, то се отбелязва намаляване в броя им спрямо предходните 2 години.

През 2024 г., идентично с предходния отчетен период, от общия брой наказателни дела в районните съдилища **23,2% са наказателните дела от общ характер (НОХД)**. Общо за разглеждане в съдилищата са **28 484 дела**, като от тях постъпили през годината са **22 972 броя**. Броят на разглежданите НОХД през 2023 г. е 29 220, а през 2022г. – 30 251, като се наблюдава лек спад, който не променя процентния дял на тези дела в общо разглежданите наказателни дела в районните съдилища. Приключените дела са **22 638 бр.**, като от тях решените **в срок от 3 месеца са 77,1% или 17 410 дела**. От приключените дела 4 845 бр. дела са решени по същество с присъда, 16 673 бр. са свършени със споразумение по реда на чл. 381-384 НПК, а 1 120 са прекратени. **Обжалваните решения са 2 784 броя**. Неприключени в края на периода остават **5 846 дела**.

Най-малко (2,7%) са делата от наказателно частен характер (НЧХД) – 3 287 броя. Броят на разглежданите НЧХД през 2023 г. е 3 434, а през 2022г. – 3 571, като данните показват, че същият е почти константен. Образуваните дела по тѣжби на частни тѣжители са **1 871 бр.**, като приключените от тях са **1 919 броя**. Много малка част от тях се решават в срок от 3 месеца, а именно **683 бр. (35,6 %)**. Прекратените дела са **1 149 бр.**, а решените по същество - **751 броя**. Обжалвани са **737 акта**. В края на периода останали **нерешени дела са 1 368 броя**.

При анализиране на данните за натовареността на съдилищата традиционно се обръща специално внимание на наказателните дела от общ характер, които се отличават с по – висока фактическа и правна сложност от другите наказателни дела. Дяловото им разпределение е представено графично по следния начин:

Фиг. 1.5. Дялово разпределение на видовете НОХД в районните съдилища за 2024 година

През 2024 г. отново с най – голям дял се отличават делата, образувани по Глава XI от НК „Общопасни престъпления“. През 2024 г. те заемат дял от **42,9 %** от **разглежданите НОХД**. Постъпилите дела по този раздел са **10 589 броя**. С останалите от миналата година **1 622 бр. общо за разглеждане делата са 12 211 броя**. Спрямо предходната година броят на разглежданите дела е намалял със **5,1 %**. Приключените дела са **10 299 бр.**, като от тях **8 710 бр. (84,5 %)** са **решени в срок до 3 месеца**. С присъда са приключени **1 126 бр.**, със споразумения по чл. 381 – 384 от НПК са решени **8 894 бр.**, а прекратените са **279 броя**. Останалите неприключени дела са **1 912 броя**. Осъдени са **9636 лица**, от които **64 непълнолетни**. С наказание „лишаване от свобода“ до 3 години са **осъдени 7878 лица**, като от тях **6271 – условно**, а от 3 до 15 години – **4 лица**. На **1442 лица** е наложено наказание „глоба“, на **255 лица** – „пробация“ и на **57 лица** – други наказания. Обжалвани са **871 дела**.

Делата по Глава V от НК „Престъпления против собствеността“ представляват **23,9%** от всички НОХД. Постъпилите дела по този раздел са **5 002 броя**. С останалите от миналата година **1 803 бр. общо за разглеждане делата са 6 805 броя**. Спрямо предходната година броят на разглежданите дела е намалял със **2 %**. Приключените дела са **5 022 бр.**, като от тях **3 278 бр. (65,2 %)** са **решени в срок до 3 месеца**. С присъда са приключени **1 773 бр.**, със споразумения по чл. 381 – 384 от НПК са решени **2 870 бр.**, а прекратените са **379 броя**. Останалите неприключени дела са **1 783 броя**. Осъдени са **5258 лица**, от които **269 непълнолетни**. С наказание „лишаване от свобода“ до 3 години са **осъдени 4187 лица**, като от тях **2056 – условно**, а от 3 до 15 години – **53 лица**. На **157 лица** е наложено наказание „глоба“, на **805 лица** – „пробация“ и на **56 лица** – други наказания. Обжалвани са **780 дела**.

С дял от **11,6%** се нареждат делата по Глава II „Престъпления против личността“. Постъпилите дела по този раздел са **2 304 броя**. С останалите от миналата година **999 бр. общо за разглеждане делата са 3 303 броя**. Спрямо предходната година броят на разглежданите дела се е увеличил с **18,7%**. Приключените дела са **2 176 бр.**, като от тях **1 381 бр. (63,4%)** са **решени в срок до 3 месеца**. С присъда са приключени **735 бр.**, със споразумения по чл. 381 – 384 от НПК са решени **1 231 бр.**, а прекратените са **210 броя**. Останалите неприключени дела са **1 127 броя**. За убийство са осъдени **9 лица**. С наказание „лишаване от свобода“ до 3 години са **осъдени 8 лица**, като от тях **7 – условно**, а от 3 до 15 години – **1 лице**. За телесни повреди са осъдени **1136 лица**, от които **35 непълнолетни**. С наказание „лишаване от свобода“ до 3 години са осъдени **607 лица**, като от тях **417 – условно**, а от 3 до 15 години – **6 лица**. На **135 лица** е наложено наказание „глоба“, на **369 лица** – „пробация“ и на **19 лица** – други наказания. За други престъпления против личността са осъдени са **768 лица**, от които **40 непълнолетни**. С наказание „лишаване от свобода“ до 3 години са осъдени **542 лица**, като от тях **376 – условно**, а от 3 до 15 години – **16 лица**. На **9 лица** е наложено наказание „глоба“, на **190 лица** – „пробация“ и на **11 лица** – други наказания. Обжалвани са **570 дела**.

За втора поредна година, с дял от близо **8,8%** се отличават делата за „Престъпления против дейността на държавните органи и обществените

организации“, като броят на постъпилите дела е 2 310. С останалите от миналата година 212 бр. **общо за разглеждане делата са 2 522 броя.** Приключените дела са **2 301 бр.,** като от тях **2 108 бр. (91,6 %)** са **решени в срок до 3 месеца.** С присъда са приключени **318 бр.,** със споразумения по чл. 381 – 384 от НПК са решени **1 906 бр.,** а прекратените са **77 броя.** Останалите неприключени дела са **221 броя.** Осъдени са **2 331 лица,** от които **30 непълнолетни.** С наказание „лишаване от свобода“ до 3 години са **осъдени 2070 лица,** като от тях **1743 – условно,** а от 3 до 15 години – **5 лица.** На **167 лица** е наложено наказание “глоба”, на **82 лица** – “пробация” и на **7 лица** – други наказания. Обжалвани са **151 дела.**

С дял от **4,0 %** са делата по Глава IV “Престъпления против брака, семейството и младежта” – **1 136 бр.** и „Документни престъпления” – **935 броя.** Сходен е дялът на престъпленията против стопанството и престъпленията против реда и общественото спокойствие” – по около **2%.** **Най-малко са делата за престъпления против правата на гражданите – 346 броя.**

Подробна информация за видовете наказателни дела образувани, разгледани и свършени в районните съдилища през 2024 г. са представени в таблицата:

Табл. 1.2. Видовете наказателни дела образувани, разглеждани и свършени в районните съдилища през 2024 година

НЯКОИ ВИДОВЕ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПО НК	остана̀ли несл. дела в началото на отчетния период	Общо постъпили дела през отчетния период	Дела за разглеждане	Свършени дела				От св.дела б.п.по чл. 356 НПК		Свършени до 3 месеца	обжалвани дела	остана̀ли несл. дела в края на отчетния период	
				Общо свършени дела	решени по същество с присъда	прекр.и спор.		в т.ч. свърш.спора̀зум.-чл.381-384	решени				прекратени и спора̀зумения
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА - Убийства	8	15	23	15	12	3	0	0	0	6	7	8	
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА - Телесни повреди	546	1284	1830	1211	290	921	831	1	15	799	269	619	
ДРУГИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ЛИЧНОСТТА	445	1005	1450	950	433	517	400	0	6	576	294	500	
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ПРАВАТА НА ГРАЖДАНИТЕ	93	253	346	255	84	171	149	0	3	180	51	91	
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ БРАКА, СЕМЕЙСТВОТО И МЛАДЕЖТА	306	830	1136	831	549	282	229	5	1	411	115	305	
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СОБСТВЕНОСТТА	1803	5002	6805	5022	1773	3249	2870	15	58	3278	780	1783	
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СТОПАНСТВОТО	162	467	629	505	64	441	411	1	23	394	59	124	
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ДЕЙНОСТТА НА ДЪРЖАВНИТЕ ОРГАНИ И ОБЩЕСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ	212	2310	2522	2301	318	1983	1906	184	616	2108	151	221	
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ СПОРТА - чл. 307б - чл. 307е НК	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ДОКУМЕНТНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ - чл. 308 - чл. 319 НК	151	784	935	814	109	705	664	4	31	647	75	121	
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ РЕДА И	164	433	597	435	87	348	319	1	19	301	112	162	

ОБЩЕСТВЕННОТО СПОКОЙСТВИЕ												
ОБЩООПАСНИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	1622	10589	12211	10299	1126	9173	8894	160	1546	8710	871	1912
ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ОТБРАНТЕЛНАТА СПОСОБНОСТ НА РЕПУБЛИКАТА	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ВОЕННИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ВСИЧКО НОХД	5512	22972	28484	22638	4845	17793	16673	371	2318	17410	2784	5846
НЧХД	1416	1871	3287	1919	751	1168	19	5	6	683	737	1368
чл. 78а НК	425	3695	4120	3700	1140	2560	2278	23	55	3295	212	420
ЧНД - съдебно производство	721	29048	29769	28972	26747	2225	0	25	11	28305	542	797
ЧНД от досъдебното производство	292	24641	24933	24427	22674	1753	1	101	25	24297	2516	506
Общо ЧНД	1013	53689	54702	53399	49421	3978	1	126	36	52602	3058	1303

2. Щатна численост на районните съдилища

Щатната численост на съдиите в районните съдилища за 2024 г. е **1 015 щатни бройки**. Броят на заетите щатни бройки е 1 002 и съответно на незаетите – 13. С оглед оптимизиране щатната численост на отделните съдилища в рамките на отчетния период са извършени следните промени:

С решение на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет, съгласно § 23, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на КРБ (обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023 г.), по протокол № 8/25.06.2024 г. на основание чл. 130б, ал.2, т. 6 от Конституцията на Република България са:

- съкратени: 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Районен съд - Велико Търново и 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Районен съд – Царево;
- разкрити 5 (пет) длъжности „съдия“ в Софийски районен съд.

С решение на пленума на Висшия съдебен съвет по протокол № 9 от 31.10.2024 г. на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ е разкрита 1 (една) длъжност „съдия“ в Районен съд – Велинград и е съкратена 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Районен съд – Търговище.

С решение на пленума на Висшия съдебен съвет по протокол № 10 от 07.11.2024 г. на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ е разкрита 1 (една) длъжност „съдия“ в Районен съд – Царево и е съкратена 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Районен съд – Гоце Делчев.

3. Натовареност по щат на районните съдилища

При отчитане на натовареността на районните съдилища следва да се вземат предвид следните три показателя: натовареността по щат по трите показателя (брой постъпили дела, брой дела за разглеждане и брой свършени дела), действителната натовареност и постановените решения и присъди след проведени открити съдебни заседания.

Постъпилите дела в районните съдилища през отчетната година са 421 861 броя. Броя на делата за разглеждане, включващ висящите в началото на отчетния период дела и постъпилите през годината дела, е 502 669 броя. През годината решени са 418 158 дела.

При изчислението на данните за средната натовареност месечно на 1 (един) съдия от районните съдилища е изключен Софийски районен съд (СРС) поради спецификата на работа на съдиите, големия брой на делата, които се разглеждат (26% от всички дела разглеждани в районните съдилища) и високата щатна численост на съда. Предприетите в предишните години мерки за справяне с високата натовареност на СРС дават резултат, като тя отново остава над средната натовареност на останалите районни съдилища, но не е в такива високи размери. Натовареността на 1 (един) съдия месечно по брой дела за разглеждане е 41,27 броя при средна 38,96 броя за районно ниво.

Изчислена средната натовареност по щат изразена в брой дела месечно на 1 (един) съдия без данните на СРС е следната:

- постъпили дела - 34,04 бр.;
- дела за разглеждане – 38,96 бр.;
- свършени дела – 33,64 бр.;

3.1. Натовареност по щат към постъпили дела

Отчитането на показателя „натовареност по щат към постъпили дела“ показва, че броят на постъпилите дела месечно на 1 съдия в районен съд за 2024 г. /без данните на СРС/ е **34,04 дела**. Натовареността през предходните години е както следва: 2023 г. – 31,46 бр. дела и 2022 г. - 30,82 броя. Стойностите показват стабилност по отношение на натовареността по щат спрямо постъпилите дела.

Действителната натовареност по постъпили дела месечно на 1 (един) съдия месечно за 2024 г. е **40,33 бр.**, при 38,47 бр. за 2023 г. и 37,26 бр. за 2022 година. Данните показват, че съдиите са били значително по-натоварени през отчетната година. Това се дължи на различни фактори от обективен и/или субективен характер. Например, през годината една част от щатните длъжности остават незаети, а някои магистрати биват командировани в друг орган на съдебната власт поради високата натовареност там. Обичайно е също така магистрати да отсъстват поради отпуск по болест, майчинство или ползване на неплатен отпуск.

Броят на постъпилите дела за 2024 г. в районните съдилища е 421 861 бр., от които 317 481 бр. са граждански дела, а 104 380 бр. са наказателни дела.

Най – високо натоварени по брой постъпили дела месечно на 1 (един) съдия са РС – Първомай – 46,92 бр., РС – Свиленград – 45,35 бр., РС – Дулово – 44,50 бр. и РС – Лом – 43,35 броя.

Най – ниско натоварени по брой постъпили дела месечно на 1 (един) съдия са РС – Ардино – 8,13 бр., РС – Крумовград – 14,67 бр., РС – Чепеларе с 16,63 бр. и РС – Трявна – 19,04 броя дела месечно на 1 (един) съдия.

Натовареността на районните съдилища, независимо от стабилността през последните години, продължава да е изключително неравномерна. Разликата между най-високо и най-ниско натовареният районен съдия месечно е почти 40 броя дела.

Най-високо натоварен по брой постъпили дела месечно на 1 (един) съдия е РС – Първомай с 46,92 броя. През 2024 г. щатната численост на съда е 2 щатни бройки. Гражданските дела представляват 82,1% (924 бр.), а наказателните са 17,9% (202 бр.) от общо постъпилите дела в съда, които са 1 126 броя. При постъпилите граждански дела процентното разпределение е следното: 55,2% (510 бр.) - заповедни производства, 27,1% (250 бр.) - искиви производства и 16,1% (149 бр.) - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: 34,2% (69 бр.) – частни наказателни производства, 31,7% (64 бр.) - наказателни дела общ характер и 20,8% (42 бр.) - дела с административно – наказателен характер. РС – Първомай се отличава с висока натовареност на съдиите и по дела за разглеждане – 51,29 бр. дела и по свършени дела – 45,29 бр. дела месечно на 1 (един) съдия. Решенията по същество дела месечно след проведено открито заседание са 7,71 бр. постановени решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и 1,88 бр. постановени присъди и решения по НАХД. За сравнение тези за СРС са 8,89 бр. постановени решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и 2,15 бр. постановени присъди и решения по НАХД.

Останалите най – високо натоварени по брой постъпили дела месечно на 1 (един) съдия съдилища са:

РС – Свиленград - с 45,35 бр. постъпили дела месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е 4 щатни бройки, от които 2 наказателни и 2 граждански съдии. Гражданските дела представляват 51,1% (1112 бр.), а наказателните са 48,9% (1065 бр.) от общо постъпилите дела в съда, които са 2177 броя. При постъпилите граждански дела процентното разпределение е следното: 57 % (634 бр.) - заповедни производства, 26,8% (298 бр.) - искиви производства и 14,6% (162 бр.) - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: 47,4% (505 бр.) - наказателни дела общ характер, 30,9% (329 бр.) - дела с административно – наказателен характер и 15% (160 бр.) – частни наказателни производства. РС – Свиленград се отличава с висока натовареност на съдиите и по дела за разглеждане – 48,13 бр. дела и по свършени дела – 43,96 бр. дела месечно на 1 (един) съдия. Решенията по същество дела месечно след проведено открито заседание са 8,08 бр. постановени решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и 4,88 бр. постановени присъди и решения по НАХД.

РС – Дулово - с 44,50 бр. постъпили дела месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е 2 щатни бройки. Гражданските дела представляват 72,8% (777 бр.), а наказателните са 27,2% (291 бр.) от общо постъпилите дела в съда, които са 1068 броя. При постъпилите граждански дела процентното разпределение е следното: 50,8% (395 бр.) - заповедни производства, 21,2% (165 бр.) - частни граждански дела и 19,4% (151 бр.) - искиви производства. При наказателните дела процентното разпределение е следното: 39,9% (116 бр.) – частни наказателни производства, 25,8% (75 бр.) - наказателни дела общ характер и с 11,7% (34 бр.) - дела с административно – наказателен характер. РС – Дулово се отличава с висока натовареност на съдиите и по дела за разглеждане – 58,92 бр. дела и по

свършени дела – **44,29 бр.** дела месечно на 1 /един/ съдия. Решените по същество дела месечно след проведено открито заседание са **6,71 бр.** постановени решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и **3,17 бр.** постановени присъди и решения по НАХД.

РС – Лом - с 43,35 бр. постъпили дела месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **7 щатни бройки**, от които 2 наказателни и 5 граждански съдии. **Гражданските дела представляват 86% (3135 бр.), а наказателните са 14% (506 бр.)** от общо постъпилите дела в съда, които са **3641 броя**. При постъпилите **граждански дела** процентното разпределение е следното: **78% (2440 бр.)** - заповедни производства, **14% (454 бр.)** - искиви производства и **7% (227 бр.)** - частни граждански дела. При **наказателните дела** процентното разпределение е следното: **46% (235 бр.)** – частни наказателни производства, **29% (148 бр.)** - наказателни дела общ характер и **13% (65 бр.)** - дела с административно – наказателен характер. РС - Лом се отличава с висока натовареност на съдиите и по дела за разглеждане – **48,23 бр.** дела и по свършени дела – **43,10 бр.** дела месечно на 1 /един/ съдия. Решените по същество дела месечно след проведено открито заседание са **6,40 бр.** постановени решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и **1,82 бр.** постановени присъди и решения по НАХД.

Най-ниско натоварен по постъпили дела е РС – Ардино с 8,13 броя. В последните години щатната численост на съда не е променяна и тя е **2 щ. бр.** за длъжност "съдия". **Гражданските дела представляват 75% (146 бр.), а наказателните са 25% (49 бр.)** от общо постъпилите дела в съда, които са **195 броя**. При постъпилите **граждански дела** процентното разпределение е следното: **45% (65 бр.)** - заповедни производства, **42% (62 бр.)** - искиви производства и **13% (19 бр.)** - частни граждански дела. При **наказателните дела** процентното разпределение е следното: **41% (20 бр.)** - дела с административно – наказателен характер, **22 % (11 бр.)** - наказателни дела общ характер и **18% (9 бр.)** – частни наказателни производства. РС – Ардино се отличава с ниска натовареност на съдиите и по дела за разглеждане – **8,83 бр.** дела и по свършени дела – **7,83 бр.** дела месечно на 1 /един/ съдия. Решените по същество дела месечно след проведено открито заседание са **2,58 бр.** постановени решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и **0,63 бр.** постановени присъди и решения по НАХД.

Останалите най-ниско натоварени по брой постъпили дела месечно на 1 (един) съдия съдилища са:

РС – Крумовград - с 14,67 бр. постъпили дела месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки**. **Гражданските дела представляват 87% (306 бр.), а наказателните са 13% (46 бр.)** от общо постъпилите дела в съда, които са **352 броя**. При постъпилите **граждански дела** процентното разпределение е следното: с по **42%** са заповедните производства (**130 бр.**) и исковите производства (**127 бр.**), следвани от частни граждански дела с дял от **15% (46 бр.)**. При **наказателните дела** процентното разпределение е следното: с по **28% (13 бр.)** са наказателни дела общ характер и дела с административно – наказателен характер, следвани от частни наказателни производства с дял от **21% (10 бр.)**. РС - Крумовград се отличава с ниска натовареност на съдиите и по дела за разглеждане – **15,79 бр.** дела

и по свършени дела – **14,46 бр.** дела месечно на 1 /един/ съдия. Решените по същество дела месечно след проведено открито заседание са **4,38 бр.** постановени решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и **0,59 бр.** постановени присъди и решения по НАХД.

РС – Чепеларе - с 16,63 бр. постъпили дела месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки.** Гражданските дела представляват **75% (299 бр.),** а наказателните са **25% (100 бр.)** от общо постъпилите дела в съда, които са **399 броя.** При постъпилите граждански дела процентното разпределение е следното: **62 % (186 бр.)** - заповедни производства, **27 % (81 бр.)** - искиви производства и **9 % (28 бр.)** - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: **38% (38 бр.)** – частни наказателни производства, **25% (25 бр.)** - наказателни дела общ характер и **16% (16 бр.)** - частни наказателни дела -разпити. РС - Чепеларе се отличава с ниска натовареност на съдиите и по дела за разглеждане – **19,83 бр.** дела и по свършени дела – **16,38 бр.** дела месечно на 1 /един/ съдия. Решените по същество дела месечно след проведено открито заседание са **1,88 бр.** постановени решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и **1,42 бр.** постановени присъди и решения по НАХД.

РС – Трявна - с 19,04 бр. постъпили дела месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки.** Гражданските дела представляват **80% (365 бр.),** а наказателните са **20% (92 бр.)** от общо постъпилите дела в съда, които са **457 броя.** При постъпилите граждански дела процентното разпределение е следното: **52% (188 бр.)** - заповедни производства, **29% (105 бр.)** - искиви производства и **18% (67 бр.)** - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: **54% (50 бр.)** – частни наказателни производства, **21% (19 бр.)** - наказателни дела общ характер и **17% (16 бр.)** - дела с административно – наказателен характер. РС - Трявна се отличава с ниска натовареност на съдиите и по дела за разглеждане – **20,54 бр.** дела и по свършени дела – **19,29 бр.** дела месечно на 1 /един/ съдия. Решените по същество дела месечно след проведено открито заседание са **3,33 бр.** постановени решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и **1,13 бр.** постановени присъди и решения по НАХД.

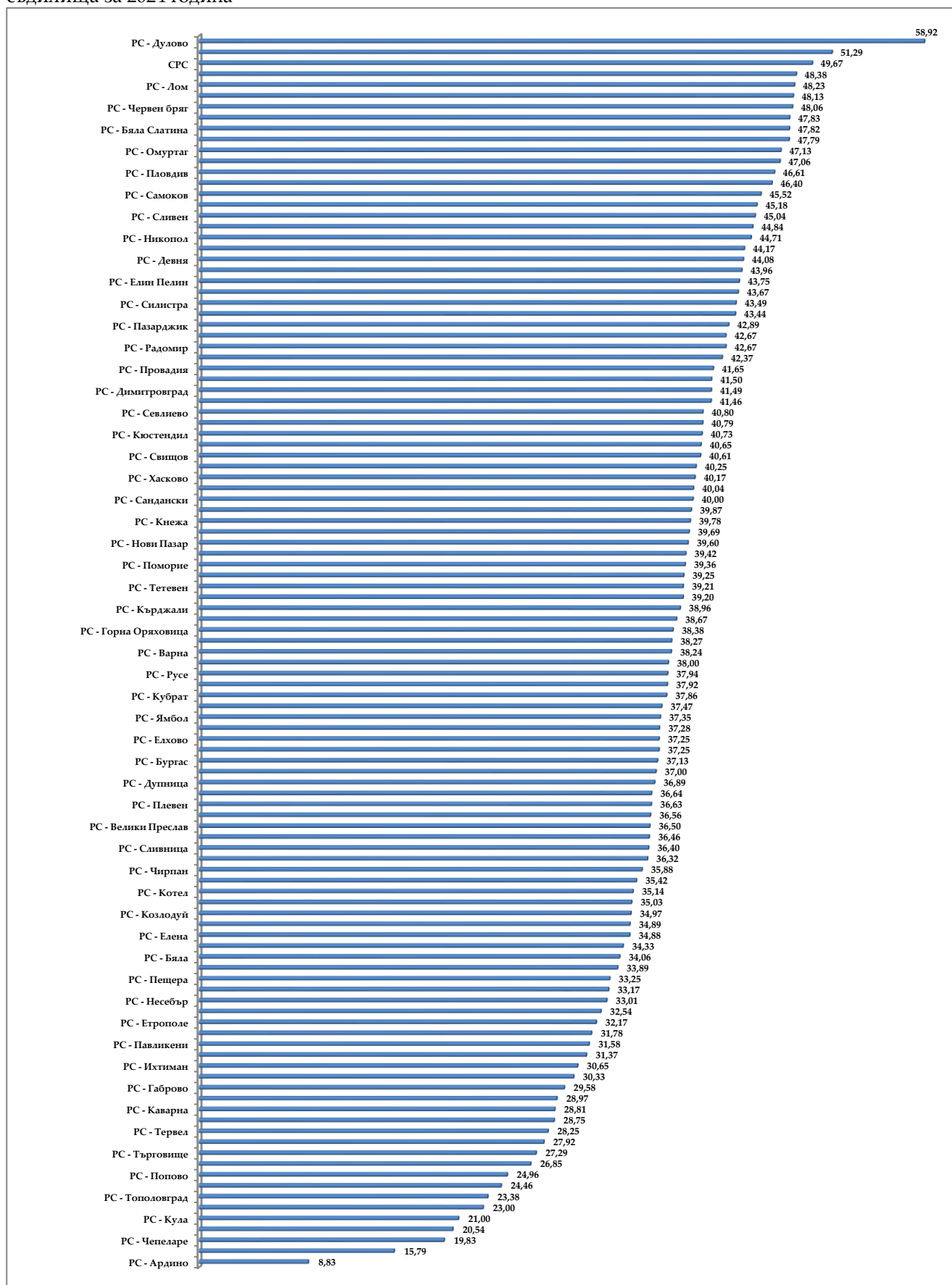
3.2. Натовареност по щат към дела за разглеждане

Отчитането на показателя „натовареност по щат към дела за разглеждане“ показва, че броят на делата за разглеждане месечно на 1 съдия в районен съд за 2024 г. /без данните на СРС/ е **38,96.** Натовареността през предходните години е както следва: 2023 г. – **36,42 бр.** дела и 2022 г. - **35,85 бр.** Стойностите показват стабилност по отношение на натовареността по щат спрямо делата за разглеждане.

Действителната натовареност по дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия месечно за 2024 г. е **46,17 бр.,** при **44,53 бр.** за 2023 г. и **43,35 бр.** за 2022 г.

Натовареността по щат към броя дела за разглеждане на 1 (един) съдия месечно в районните съдилища за 2024 г. представена графично е следната:

Фиг. 3.1. Натовареност по щат към брой дела за разглеждане на 1 (един) съдия месечно в районните съдилища за 2024 година

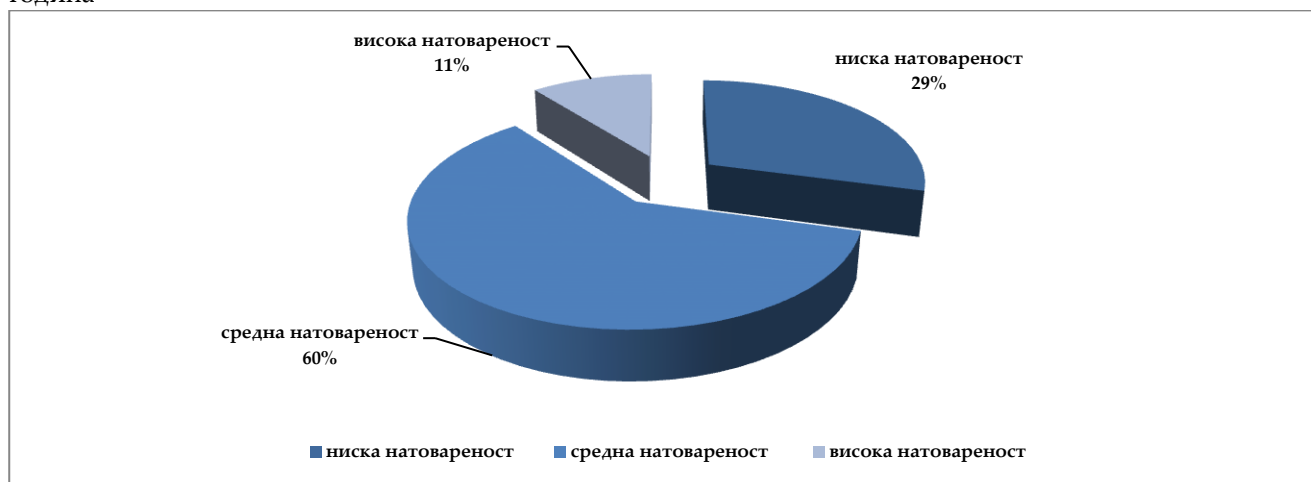

Въз основа на условното разделение на районните съдилища на 3 групи натовареност спрямо делата за разглеждане месечно от 1 (един) съдия за 2024 г. натовареността е както следва: **с висока натовареност - над 47 дела; със средна натовареност - от 35 до 47 дела; с ниска натовареност - под 35 дела.**

Определяща за условното разделение е средната натовареност на 1 (един) съдия месечно в районните съдилища (без СРС), а именно **38,96 броя.**

Видно от графиката, през 2024 г. районните съдилища **с висока натовареност са 11%, със средна натовареност – 60% и с ниска натовареност – 29%:**

Фиг. 3.2. Процентно съотношение на трите групи натовареност по щат на районните съдилища за 2024 година

С висока натовареност (над 47 дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия) са **11% или 12 районни съдилища**. Най – високо натоварени са следните районни съдилища: РС – Дулово – 58,92 бр., РС – Първомай – 51,29 бр., СРС – 49,67 бр., РС – Гълъбово – 48,38 бр., РС – Лом – 48,23 бр. и РС – Свиленград – 48,13 бр. дела.

С най-висока натовареност по брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия е РС – Дулово с 58,92 броя. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки**. Гражданските дела представляват **71% (1010 бр.)**, а наказателните са **29% (404 бр.)** от общия брой дела за разглеждане в съда, които са **1414 броя**. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **41% (417 бр.)** - заповедни производства, **33% (331 бр.)** - искиви производства и **17 % (173 бр.)** - частни граждански дела. При **наказателните дела** процентното разпределение е следното: **31% (125 бр.)** – частни наказателни производства, **26% (104 бр.)** - дела с административно – наказателен характер и **25% (103 бр.)** - наказателни дела общ характер.

Следващи по висока натовареност са следните съдилища:

РС – Първомай - с 51,29 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки**. Гражданските дела представляват **81% (1002 бр.)**, а наказателните са **19% (229 бр.)** от общия брой дела за разглеждане в съда, които са **1231 броя**. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **51% (515 бр.)** - заповедни производства, **32% (318 бр.)** - искиви производства и **15% (150 бр.)** - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: **31% (71 бр.)** – частни наказателни производства, **30% (68 бр.)** - наказателни дела общ характер и **27% (61 бр.)** - дела с административно – наказателен характер.

Софийски районен съд – с 49,67 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **219 щатни бройки**. Гражданските дела представляват **82% (106 707 бр.)**, а наказателните са **18% (23 837 бр.)** от общия брой дела за разглеждане в съда, които са **130 544 броя**. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **47% (50 024 бр.)** - заповедни производства, **42% (45 099 бр.)** - искиви производства и **10% (10 245 бр.)** - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: **41% (9888 бр.)** – частни наказателни производства, **32% (7632 бр.)** - дела с административно – наказателен характер и **19% (4477 бр.)** - наказателни дела общ характер.

РС – Гълъбово - с 48,38 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки**. Гражданските дела представляват **70% (811 бр.)**, а наказателните са **30% (350 бр.)** от общия брой дела за разглеждане в съда, които са **1161 броя**. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **66% (537 бр.)** - заповедни производства, **21% (171 бр.)** - искиви производства и **10% (81 бр.)** - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: **31% (107 бр.)** - дела с административно – наказателен характер, **29% (101 бр.)** – частни наказателни производства и **28% (97 бр.)** - наказателни дела общ характер.

РС – Лом - с 48,23 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **7 щатни бройки**, от които **5 граждански и 2 наказателни съдии**. Гражданските дела представляват **85% (3445 бр.)**, а наказателните са **15% (606 бр.)** от общия брой дела за разглеждане в съда, които са **4051 броя**. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **71% (2451 бр.)** - заповедни производства, **30% (728 бр.)** - искиви производства и **10% (244 бр.)** - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: **39% (237 бр.)** – частни наказателни производства, **33% (201 бр.)** - наказателни дела общ характер и **17% (103 бр.)** - дела с административно – наказателен характер.

РС – Свиленград - с 48,13 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **4 щатни бройки**, от които **2**

граждански и 2 наказателни съдии. Гражданските дела представляват 52% (1209 бр.), а наказателните са 48% (1101 бр.) от общия брой дела за разглеждане в съда, които са 2310 броя. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: 53% (646 бр.) - заповедни производства, 31% (376 бр.) - искиви производства и 13% (166 бр.) - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: 46% (511 бр.) - наказателни дела общ характер, 32% (352 бр.) - дела с административно – наказателен характер и 15% (165 бр.) – частни наказателни производства.

Останалите съдилища, които влизат в групата на високо натоварените съдилища са: РС - Червен бряг – 48,06 бр., РС – Панагюрище – 47,83 бр., РС - Бяла Слатина – 47,82 бр., РС – Момчилград – 47,79 бр., РС – Омуртаг – 47,13 бр. и РС – Разлог – 47,06 бр.

Със средна натовареност (от 35 до 47 дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия) са 60% или 68 районни съдилища. Най – високо натоварени в границата на среднонатоварените районни съдилища са следните съдилища: РС – Пловдив – 46,61 бр., РС – Гоце Делчев – 46,40 бр., РС – Самоков – 45,52 бр., РС – Карлово – 45,18 бр. и РС – Сливен – 45,04 бр. дела. В групата около средната натовареност (около 39 бр. дела за разглеждане месечно) попадат РС – Велинград – 39,20 бр., РС – Тетевен – 39,21 бр., РС – Оряхово – 39,25 бр., РС – Поморие – 39,36 бр., РС – Харманли – 39,42 бр., РС - Нови Пазар – 39,60 бр., РС – Костинброд – 39,69 бр., РС – Кнежа – 39,78 бр. и РС - Благоевград – 39,87 бр. дела. С най – ниско натоварване в границата на среднонатоварените районните съдилища са следните съдилища: РС – Тутракан – 35,03 бр., РС – Котел – 35,14 бр., РС – Генерал Тошево – 35,42 бр., РС – Чирпан – 35,88 бр. и РС – Перник – 36,32 бр. дела.

Най – високо натоварен от съдилищата със средна натовареност е РС – Пловдив с 46,61 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е 63 щатни бройки. Гражданските дела представляват 78% (27 349 бр.), а наказателните са 22% (7886 бр.) от общия брой дела за разглеждане в съда, които са 35 235 броя. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: 46% (12 539 бр.) - заповедни производства, 42% (11 554 бр.) - искиви производства и 11% (3039 бр.) - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: 46% (3617 бр.) – частни наказателни производства, 26% (2050 бр.) - дела с административно – наказателен характер и 19% (1523 бр.) - наказателни дела общ характер.

Следващи по средна натовареност са следните съдилища:

РС – Гоце Делчев - с 46,40 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е 5 щатни бройки. Гражданските дела представляват 79% (2199 бр.), а наказателните са 21% (585 бр.) от общия брой дела за разглеждане в съда, които са 2784 броя. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: 47% (1028 бр.) - заповедни производства, 39%

(866 бр.) - искиви производства и 7% (151 бр.) - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: 36% (209 бр.) - дела с административно – наказателен характер, 26% (155 бр.) - наказателни дела общ характер и 25% (145 бр.) – частни наказателни производства.

РС – Самоков - с 45,52 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е 5 щатни бройки. Гражданските дела представляват 71% (1928 бр.), а наказателните са 29% (803 бр.) от общия брой дела за разглеждане в съда, които са 2731 броя. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: 54% (1032 бр.) - заповедни производства, 32% (618 бр.) - искиви производства и 9% (172 бр.) - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: 36% (288 бр.) – частни наказателни производства, 34% (271 бр.) - дела с административно – наказателен характер и 24% (192 бр.) - наказателни дела общ характер.

РС – Карлово - с 45,18 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е 6 щатни бройки. Гражданските дела представляват 79% (2558 бр.), а наказателните са 21% (695 бр.) от общия брой дела за разглеждане в съда, които са 3253 броя. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: 51% (1293 бр.) - заповедни производства, 31% (785 бр.) - искиви производства и 17% (429 бр.) - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: 34% (236 бр.) – частни наказателни производства, 31% (215 бр.) - наказателни дела общ характер и 22% (150 бр.) - дела с административно – наказателен характер.

РС – Сливен - с 45,04 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е 17 щатни бройки. Гражданските дела представляват 80% (7305 бр.), а наказателните са 20% (1883 бр.) от общия брой дела за разглеждане в съда, които са 9188 броя. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: 55% (4051 бр.) - заповедни производства, 27% (1961 бр.) - искиви производства и 17% (1232 бр.) - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: с по 33% са частни наказателни производства (621 бр.) и наказателни дела общ характер (612 бр.), а с 23% (436 бр.) са делата с административно – наказателен характер.

С ниска натовареност (под 35 дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия) са 29% или 33 районни съдилища. Най – ниско натоварени са следните районни съдилища: РС – Ардино – 8,83 бр., РС – Крумовград – 15,79 бр., РС – Чепеларе – 19,83 бр., РС – Трявна – 20,54 бр. и РС – Кула – 21 бр. дела.

Най – ниско натоварен съд по брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия е РС – Ардино с 8,83 броя. През 2024 г. щатната численост на съда е 2 щатни бройки. Гражданските дела представляват 75% (160 бр.), а наказателните са 25% (52 бр.) от общия брой дела за разглеждане в съда, които са 212 броя. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: 48% (76 бр.)

- иски производствa, **41% (65 бр.)** - заповедни производствa, и **12% (19 бр.)** - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: **38% (20 бр.)** - дела с административно – наказателен характер, **25% (13 бр.)** - наказателни дела общ характер и **17% (9 бр.)** – частни наказателни производствa.

Следващи по ниска натовареност са следните съдилища:

РС – Крумовград - с 15,79 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки**. **Гражданските дела представляват 87% (328 бр.), а наказателните са 13% (51 бр.)** от общия брой дела за разглеждане в съда, които са **379 броя**. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **43% (140 бр.)** - иски производствa, **40% (131 бр.)** - заповедни производствa, и **16% (51 бр.)** - частни граждански дела. При **наказателните дела** процентното разпределение е следното: **31% (16 бр.)** - дела с административно – наказателен характер, **27% (14 бр.)** - наказателни дела общ характер и **22% (11 бр.)** – частни наказателни производствa.

РС – Чепеларе - с 19,83 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки**. **Гражданските дела представляват 75% (355 бр.), а наказателните са 25% (121 бр.)** от общия брой дела за разглеждане в съда, които са **476 броя**. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **53% (187 бр.)** - заповедни производствa, **38% (134 бр.)** - иски производствa, и **8% (29 бр.)** - частни граждански дела. При **наказателните дела** процентното разпределение е следното: **31% (38 бр.)** – частни наказателни производствa, **26% (31 бр.)** - наказателни дела общ характер и **20% (24 бр.)** - дела с административно – наказателен характер.

РС – Трявна - с 20,54 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки**. **Гражданските дела представляват 79% (390 бр.), а наказателните са 21% (103 бр.)** от общия брой дела за разглеждане в съда, които са **493 броя**. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **48% (188 бр.)** - заповедни производствa, **32% (126 бр.)** - иски производствa, и **18% (69 бр.)** - частни граждански дела. При **наказателните дела** процентното разпределение е следното: **49% (50 бр.)** – частни наказателни производствa, **23% (24 бр.)** - наказателни дела общ характер и **19% (20 бр.)** - дела с административно – наказателен характер.

РС – Кула - с 21 брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия. През 2024 г. щатната численост на съда е **2 щатни бройки**. **Гражданските дела представляват 72% (364 бр.), а наказателните са 28% (140 бр.)** от общия брой дела за разглеждане в съда, които са **504 броя**. При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **55% (202 бр.)** - заповедни производствa, **33% (120 бр.)** - иски производствa, и **11% (40 бр.)** - частни граждански дела. При **наказателните дела** процентното разпределение е следното: с по **32% (45 бр.)** са частни наказателни производствa и делата с административно – наказателен характер, а с **25% (35 бр.)** са наказателни дела общ характер.

3.3. Натовареност по щат към свършени дела

Отчитането на показателя „натовареност по щат към свършени дела“ показва, че броят на **свършените дела месечно от 1 (един) съдия в районен съд** за 2024 г. /без данните на СРС/ е **33,64**. Натовареността през предходните години е както следва: 2023 г. – 31,51 бр. дела и 2022 г. - 30,90 бр. Стойностите показват стабилност по отношение на натовареността по щат спрямо свършените дела.

Действителната натовареност по брой свършени дела месечно от 1 (един) съдия за 2024 г. е 39,87 бр., при 38,52 бр. за 2023 г. и 37,37 бр. за 2022 г.

Броят на **свършените дела** за 2024 г. в районните съдилища е **418 158 бр.**, от които **313 596 бр. са граждански дела, а 104 562 бр. са наказателни дела.**

Най – високо натоварени по брой свършени дела месечно на 1 (един) съдия са РС Първомай – 45,29 бр., РС Дулово – 44,29 бр. и РС Свиленград – 43,96 броя.

Най – ниско натоварени по брой свършени дела месечно на 1 (един) съдия са РС – Ардино – 7,83 бр., РС – Крумовград – 14,46 бр. и РС – Чепеларе с 16,38 броя дела месечно на 1 (един) съдия.

Разликата между най – високо натоварения и най – ниско натоварения съд е 37 дела. За прецизност на анализа следва да подчертаем, че в най – високо и в най – ниско натоварения съд по брой свършени дела щатната численост включва по 2 щатни бройки.

Най – високо натоварен по брой свършени дела месечно на 1 (един) съдия е РС – Първомай - с 45,29 дела. Гражданските дела представляват 81% (882 бр.), а наказателните са 19% (205 бр.) от общия брой свършени дела в съда, които са 1087 броя. При свършените граждански дела процентното разпределение е следното: 58% (509 бр.) - заповедни производства, 24% (212 бр.) - искиви производства, и 16% (144 бр.) - частни граждански дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: 34% (69 бр.) – частни наказателни производства, 32% (65 бр.) - наказателни дела общ характер и 21% (43 бр.) - дела с административно – наказателен характер.

Най – ниско натоварен съд по брой свършени дела месечно от 1 (един) съдия е РС – Ардино с 7,83 броя. Гражданските дела представляват 78% (147 бр.), а наказателните са 22% (41 бр.) от общия брой свършени дела в съда, които са 188 броя. При приключените граждански дела процентното разпределение е следното: 44% (65 бр.) - заповедни производства, 43% (63 бр.) - искиви производства и 13 % (19 бр.) - частни граждански дела. При приключените **наказателните дела** процентното разпределение е следното: 29% (12 бр.) - наказателни дела общ характер, 27% (11 бр.) - дела с административно – наказателен характер и 22% (9 бр.) – частни наказателни производства.

При съпоставяне на данните за натовареността на двата органа следва да се обърне внимание, че броят на постановените решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК в РС –

Първомай е 7,71, а в РС – Ардино – 2,58. Броят на постановените присъди и решения по НАХД в РС – Първомай е 1,88, а в РС – Ардино – 0,63.

Въз основа на данните за 2024 г. и щатната численост на районните съдилища е определена натовареността на 1 (един) съдия месечно по показател - решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК и постановените присъди и решения по АНХД.

Средната натовареност на 1 (един) граждански съдия по брой решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК е 7,06 броя. Най-много постановени решения месечно имат съдиите от РС – Момчилград – 15,33 бр., следвани от РС – Гоце Делчев с 12,54 бр., РС – Смолян с 12,11 бр. и РС – Карлово с 11,86 броя. Най-малко постановени решения имат съдиите от РС – Сандански – 1,31 бр., РС – Ботевград с 1,40 бр., РС – Ивайловград – 1,67 бр. и РС – Чепеларе с 1,88 броя.

Средната натовареност по брой постановени присъди и решения по НАХД на 1 (един) наказателен съдия е 4,36 бр. месечно. Най - много постановени присъди и решения месечно имат съдиите в РС – Девня – 13,66 бр., РС – Берковица с 11,92 броя, следвани от съдиите в РС – Свиленград с 9,75 бр. и РС - Ботевград с 9,56 броя. Най-малко постановени присъди и решения месечно имат съдите от РС – Крумовград – 0,58 бр. и РС –Златоград - 0,38 броя.

4. Действителна натовареност на районните съдилища

Показателят действителна натовареност отчита обема на работата в съда на база реално работилите съдии през 2024 г., изразен в брой дела месечно на 1 (един) съдия. С оглед броя на отработените човекомесеци през годината средната действителна натовареност на 1 (един) съдия месечно в районните съдилища за 2024г. е:

- по постъпили дела – 40,33 бр.;
- дела за разглеждане – 46,17 бр.;
- свършени дела – 39,87 броя.

В сравнение с предходната година действителната натовареност и по трите показателя се е увеличила, като през 2023 г. стойностите са били, както следва: по постъпили дела – 38,47 бр.; дела за разглеждане – 44,53 бр.; свършени дела – 38,52 броя.

По постъпили дела месечно с **най- високо натоварване** са съдиите от РС - Гълъбово – 60,59 бр., следвани от РС - Берковица – 56,04 бр. и РС - Лом – 53,54 бр. По този показател с **най – ниско натоварване** са съдиите от РС - Ардино с 8,13 бр. дела. Разликата между най-високо натоварените и най-ниско натоварените съдии по средномесечно постъпление на дела е 53 броя.

Най – високо натоварени по брой дела за разглеждане месечно са съдиите от РС - Разлог – 72,09 бр, следвани от РС - Гълъбово – 68,29 бр. и РС - Омуртаг – 67,45 броя. С най-ниско натоварване отново са съдиите от РС - Ардино – 8,83 броя.

Разликата между най-високо натоварените и най-ниско натоварените съдии по дела за разглеждане е 63 броя.

С **най-много свършени дела** месечно са съдиите от **РС - Гълъбово – 61,35 бр, РС - Берковица – 55,83 бр. и РС - Лом – 53,24 броя**. С **най-малко свършени дела** са съдиите от **РС - Ардино – 7,83 броя**. Разликата между най-високо натоварените и най-ниско натоварените съдии по свършени дела е 53 броя.

5. Анализ на дейността и натовареността на Софийски районен съд

Щатната численост на Софийския районен съд към 31.12.2024 г. се състои от 219 съдии, от които председател и петима заместник председатели. В сравнение с предходния отчетен период щатната численост на съдиите се е увеличила с 5 /пет/ щатни бройки.

Натовареността на 1 (един) съдия месечно по постъпили дела за 2024 г. е 36,82 бр. спрямо 34,97 бр. за 2023 г. и 34,44 бр. за 2022 година. Данните показват ръст в броя на постъпилите дела месечно на съдия от СРС.

За 2024 г. **натовареността по щат в СРС е 49,67 бр. дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия** при 49,65 за 2023 г. и 49,53 бр. за 2022 година. Данните показват стабилност в броя на разглежданите дела месечно от съдия в СРС.

По отношение на свършените дела, натовареността по щат месечно на 1 (един) съдия за 2024 г. е 36,84 бр., при 36,50 бр. за 2023 г. и 34,78 бр. за 2022 година.

Действителната натовареност на съдиите в СРС и през тази година остава сравнително висока, а именно: **брой постъпили дела месечно на 1 (един) съдия – 45,71 бр., 61,66 бр. дела за разглеждане и 45,73 бр. свършени дела.**

През 2024 г. общо постъпилите дела в СРС са **96 758 бр.,** с нерешените 33 786 дела от предходния период, общо делата за разглеждане възлизат на **130 544 броя**. Приключените дела през годината са **96 816 бр.,** като решенията в тримесечния срок дела са 71% или 69 056 броя. Останалите нерешени дела в края на отчетната година са 33 728 броя. Сравнявайки броя на постъпилите дела (96 758 бр.) с броя на решените дела (96 816 бр.) се констатира, че съдиите в СРС са успяли да се справят с потока на новопостъпили дела, но традиционно по – високата им натовареност спрямо останалите районни съдии е причина за големия брой дела, които са останали нерешени в края на отчетния период.

Броят на постъпилите гражданските дела за отчетната година е **78 109**. Общият брой на разглежданите граждански дела е **106 707** или **82%** от общия брой дела за разглеждане в съда. Спрямо предходната година броят им се е увеличил с 1% (2897 бр.) При граждански дела за разглеждане процентното разпределение е следното: **47% (50 024 бр.)** - заповедни производства, **42% (45 099 бр.)** - искиви производства и **10 % (10 245 бр.)** - частни граждански дела. През 2023 г. процентното

разпределение е следното: 46 % (47 488 бр.) - искиви производства, 45 % (46 938 бр.) - заповедни производства и 9 % (8 984 бр.) - частни граждански дела. При анализа на данните се правят следните изводи: наблюдава се увеличение в броя на заповедните дела (3086 бр.) и на частните граждански дела (1261 бр.), както и намаление (2389 бр.) на исковите производства.

Приключените граждански дела са **78 143 бр., като 55 874 бр. или 72 % са решени в срок от 3 месеца.** Със **съдебен акт по същество** са решени **64 555 дела.** Постановените решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК след проведено открито съдебно заседание са общо **16 955 бр. или 8,89 бр. дела месечно от 1 (един) граждански съдия.** Съпоставено с високо натоварените районни съдилища постановените решения по чл. 235, ал. 5 от ГПК месечно на един съдия, след проведено открито съдебно заседание са: РС – Момчилград – 15,33 бр., РС – Гоце Делчев с 12,54 бр., РС – Смолян с 12,11 бр. и РС – Карлово с 11,86 броя. Прекратените граждански производства са **13 588 броя.** Останалите несвършени дела в края на 2024 г. са **28 564 бр. или 27 % от делата за разглеждане.** В сравнение с 2023 г. броят на нерешените дела остава почти непроменен.

Щатната численост на гражданското и търговско отделение в СРС е **159 щ. бройки** за съдии или с 5 щ. бр. повече спрямо 2023 година. Натовареността на съдиите от отделението остава висока - **40,94 бр. по постъпили дела и 55,93 бр. по дела за разглеждане.** За 2023 г е била 38,90 бр. по постъпили дела и 56,17 бр. дела за разглеждане.

Броят на постъпилите наказателни дела за отчетната година е **18 649.** Общият брой на разглежданите наказателни дела е **23 837** или **18%** от общия брой дела за разглеждане в съда. Спрямо предходната година се наблюдава стабилност в процентния им дял от разглежданите в съда дела. При наказателните дела процентното разпределение е следното: **41% (9888 бр.)** – частни наказателни производства, **32% (7632 бр.)** - дела с административно – наказателен характер и **19% (4477 бр.)** - наказателни дела общ характер. През 2023 г. процентното разпределение е следното: 37% (8 771 бр.) – частни наказателни производства, 36 % (8 590 бр.) - дела с административно – наказателен характер и 18% (4 192 бр.) - наказателни дела общ характер. При анализа на данните се правят следните изводи: наблюдава се увеличение в броя на частните наказателни производства с 4% (1117 бр.) и на наказателните дела общ характер с едва 1% (285 бр.), както и намаление с 4% (958 бр.) на делата с административно – наказателен характер.

Приключените наказателни дела са **18 673 бр., като 13 182 бр. или 71% са решени в срок от 3 месеца.** Със **съдебен акт по същество** са решени **15 043 дела.** Постановените присъди и решения по НАХД след проведено открито съдебно заседание са общо 5659 бр. или 7,86 бр. дела месечно от 1 (един) наказателен съдия. Съпоставката показва, че като по – високо натоварени районни съдилища по брой постановени присъди и решения по НАХД след проведено открито съдебно заседание

се отличават РС Девня – 13,66 бр., РС – Берковица - 11,92 броя, РС – Свиленград - 9,75 бр. и РС - Ботевград с 9,56 броя. Прекратените наказателни производства са **3630 броя**. Останалите несвършени дела в края на 2024 г. са **5164 бр. или 22% от делата за разглеждане**. В сравнение с 2023 г. броят на нерешените дела остава почти непроменен.

Щатната численост на наказателното отделение в СРС е **60 щ. бройки**, като броят им остава непроменен спрямо 2023 година. Натовареността на съдиите от отделението остава висока – **25,9 бр. по постъпили дела и 33,1 бр. по дела за разглеждане**. За 2023 г. е била 24,84 бр. по постъпили дела и 32,91 бр. дела за разглеждане. Данните показват по – високо натоварване при броя на постъпилите дела и по – ниско натоварване при делата за разглеждане, спрямо предходната година.

Софийски районен съд е най-големият и един от най-натоварените районни съдилища в страната. Трябва да се подчертае, че поради различни фактори – обективни и субективни, щатните длъжности, които както вече беше споменато не могат да бъдат изцяло заети. Поради тази причина и действителната натовареност на съдиите остава много висока.

Изводи, произтичащи от анализа на дейността на районните съдилища:

1. През 2024 г. постъпилите дела в районните съдилища са се увеличили, като като в сравнение с 2023 г. ръстът е с 8%, а спрямо 2022 г. – с 10%. Увеличението на броя на постъпилите дела в районните съдилища се дължи изцяло на увеличението на постъплението на гражданските дела, като ръстът им спрямо 2023 г. е 12%, а спрямо 2022 г. – 14%. Постъпилите в районните съдилища граждански дела са 2 /два/ пъти повече от наказателните дела.

2. През 2024 г. делата за разглеждане в районните съдилища са се увеличили, като като в сравнение с 2023 г. ръстът е с 6%, а спрямо 2022 г. – с 7%. Увеличението на делата за разглеждане в районните съдилища се дължи изцяло на увеличението на броя на гражданските дела за разглеждане, като ръстът им спрямо 2023 г. е 8%, а спрямо 2022 г. – 11%. Разглежданите в районните съдилища граждански дела са 2 /два/ пъти повече от наказателните дела.

3. От разглежданите през годината 380 087 броя граждански дела най- голям дял заемат делата по чл. 410 и чл. 417 от ГПК (заповедните производства) – 51 % (194 066 бр.), следвани от гражданските дела по общия исков ред – 35% (132 867 бр.) и частните граждански дела - 12 % (46 289).

4. Броят на заповедните производства се е увеличил като през 2024 г. е 194 066, спрямо 170 369 през 2023 г. и 164 138 през 2022 г. като съответно се отбелязва ръст от 14% спрямо 2023 г. и 18% спрямо 2022 г. Заповедните производства съставляват повече от половината от разглежданите в районните съдилища дела.

5. От разглежданите през годината 122 582 броя наказателни дела най- голям дял заемат частните наказателни дела – 41 % (49 773 бр.), следвани от делата с

административно наказателен характер – 29% (36 109 бр.) и наказателните дела от общ характер – 23 % (28 484 бр.).

6. Анализът на натовареността на съдилищата за 2023 г. въз основа на данните за брой постъпили дела, брой дела за разглеждане, брой свършени дела, брой решения по чл.235 , ал.5 от ГПК, които се постановяват след като делото е насрочено в открито съдебно заседание и такова е било проведено, респективно и броя на постановените присъди и броя на постановените решения по НАХД, при същия критерий е следния:

Натовареност по брой постъпили дела: средната натовареност по брой постъпили дела на 1 (един) съдия месечно е 34,04 бр. Най-високо натоварен е РС Първомай – 46,92 бр., следван от РС – Свиленград – 45,35 бр., РС Дулово – 44,50 бр. и РС Лом – 43,35 броя. СРС е с натовареност – 36,82 бр. Най – ниско натоварен е РС – Ардино – 8,13 бр., следван от РС – Крумовград – 14,67 бр., РС Чепеларе – 16,63 бр. и РС Трявна – 19,04 броя.

Натовареност по брой дела за разглеждане : средната натовареност е 38,96 бр. дела на 1 (един) съдия месечно. По този показател най- високо натоварени са РС – Дулово – 58,92 бр., РС – Първомай – 51,29 бр., СРС – 49,67 бр., РС – Гълъбово – 48,38 бр., РС – Лом – 48,23 бр. и РС – Свиленград – 48,13 бр. дела. Най- ниско натоварени са: РС – Ардино – 8,83 бр., РС – Крумовград – 15,79 бр., РС – Чепеларе – 19,83 бр., РС – Трявна – 20,54 бр. и РС – Кула – 21 бр. дела.

Натовареност по брой свършени дела: средната натовареност е 33,64 бр. дела на 1 (един) съдия месечно. Най – високо натоварени са РС Първомай – 45,29 бр., РС Дулово – 44,29 бр. и РС Свиленград – 43,96 броя. Най – ниско натоварени са РС – Ардино – 7,83 бр., РС – Крумовград – 14,46 бр. и РС – Чепеларе с 16,38 броя дела.

Брой постановени решения по чл.235, ал.5 от ГПК по дела, по които е проведено открито съдебно заседание: един съдия в системата на районните съдилища средно е постановил 7,06 бр. решения. Най –много постановени решения месечно има един съдия от РС – Момчилград – 15,33 бр., следвани от РС – Гоце Делчев с 12,54 бр., РС – Смолян с 12,11 бр. и РС – Карлово с 11,86 броя. С най-малко постановени решения са съдиите от РС – Сандански – 1,31 бр., РС – Ботевград с 1,40 бр., РС – Ивайловград – 1,67 бр. и РС – Чепеларе с 1,88 броя. Данните по този показател при СРС са 7,86 броя.

Брой постановени присъди и решения на наказателен съдия по НАХД: средно за районен съд те са : 4,36 броя. Най-много постановени присъди и решения месечно има един съдия в РС Девня – 13,66 бр., РС – Берковица с 11,92 броя, следвани от съдиите в РС – Свиленград с 9,75 бр. и РС - Ботевград с 9,56 броя. С най- малко постановени присъди и решения е РС Крумовград – 0,58 бр. и РС –Златоград - 0,38 броя.

Броят на решенията по чл. 235 ал. 5 от ГПК, които се постановяват след като делото е насрочено в открито съдебно заседание и то е било проведено, респективно броят на постановените присъди и броят на постановените решения по НАХД са важен фактор за

определяне на т. нар. същинска дейност на съдиите. Спрямо броя на всички решени през годината граждански дела, решенията по чл. 235 ал. 5 от ГПК след проведено открито съдебно заседание са 19% , а спрямо решените с акт по същество – 23%. При наказателните съотношението е следното: спрямо броя на всички решени дела, решенията след проведено открито съдебно заседание са 26 %, а спрямо решените с акт по същество – 35%. В СРС делът на решените дела по чл. 235 ал. 5 от ГПК след проведено открито съдебно заседание е 22% от решените граждански дела и 26% от решените дела с акт по същество. Делът на постановените присъди и решения по НАХД е 30% от решените наказателни дела и 38% от решените дела по същество в СРС.

IV. АДМИНИСТРАТИВНИ СЪДИЛИЩА

В Република България правораздават 28 административни съдилища със седалища и съдебни райони, които съвпадат със седалищата и съдебните райони на окръжните съдилища.

На административните съдилища са подсъдни всички административни дела, освен тези, които в закон са посочени като подсъдни на Върховния административен съд.

Административните съдилища осъществяват съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване, разглеждайки следните видове дела:

Като първа инстанция, съгласно чл. 128 от Административнопроцесуалния кодекс – всички дела по искания за:

- Издаване, изменение, отмяна или обявяване на нищожност на административни актове и административни договори;
- Обявяване на нищожност или унищожаване на споразумения по Административнопроцесуалния кодекс;
- Защита срещу неоснователни действия и бездействия на администрацията;
- Защита срещу незаконно принудително изпълнение;
- Обезщетения за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на административни органи и длъжностни лица, както и за вреди от правораздавателната дейност на административните съдилища и Върховния административен съд;
- Обезщетения за вреди от принудително изпълнение;
- Обявяване на нищожност, обезсилване или отмяна на решения, постановени от административните съдилища;
- Установяване неистинността на административни актове по Административнопроцесуалния кодекс.

Като касационна инстанция – всички дела:

- Образувани по касационни жалби срещу решения на районните съдилища, постановени по жалби срещу наказателни постановления, съгласно чл. 63 от Закона за административните нарушения и наказания;
- Образувани по касационни жалби срещу решения на районните съдилища, постановени по жалби срещу решения на Общинската служба за земеделие и гори, съгласно чл. 14, ал. 3 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и чл. 13, ал. 6 от Закона за възстановяване на собствеността върху горите и земите от горския фонд.

Обжалване.

Решенията на административните съдилища, постановени като първа инстанция, подлежат на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14 - дневен срок от деня на съобщението, че решението е изготвено. Решенията на административните съдилища постановени като касационна инстанция са окончателни.

1. Структура и динамика на видовете дела, разглеждани в административните съдилища

През отчетената 2024 г. в административните съдилища са образувани **41 781 бр. дела**. От тях **29 246 бр. (70,00 %)** са първоинстанционни и **12 535 бр. (30,00 %)** касационни. За сравнение с предходната 2023 г. в общия брой на новообразуваните дела се отчита увеличение с 0,87 %, а спрямо 2022 г. увеличението е с 4,28 %.

През 2023 г. броят на новообразуваните дела е бил 41 419 бр., а през 2022 г. – 40 065 броя. Тази отчетна година увеличението на делата се дължи на по-големия брой постъпили първоинстанционни дела (спрямо 2023 г. същите са нараснали с 2,03 % или 582 бр. дела).

По отношение на **първоинстанционните дела**, които представляват **70,00 % от новообразуваните дела в административните съдилища, през 2024 г.** с най – голям дял са делата от категория **„Други административни дела“** – 9 433 бр. или 32,25 % от всички първоинстанционни дела, като 45,83 % от тях са постъпили в АдмС – София град.

Наблюдава се почти същия отчетен резултат при новообразуваните дела – съответно при статистическите данни отчетен за 2023 г. - 69,20 % и за 2022 г. - 69,49 %.

С дял от 12,68 % са **„Частните административни дела“** – 3 708 бр., които са с 6,41 % по – малко от предходния отчетен период и с 3,51 % по-малко спрямо 2022 година.

На трето място за анализираната 2024 година се нареждат делата по **„Кодекса за социално осигуряване“ (КСО)** и **„Закона за социално подпомагане“ (ЗСП)** с дял 12,61 % от постъпилите първоинстанционни дела, а за 2023 г. същите са били със 7,50 % дял

при - 2 151 броя. Отчетен е ръст в броя на постъпилите дела от тази група спрямо 2023 г. и 2022 г. съответно със 71,46 % и 50,65 %.

На следващо четвърто място за анализирания 2024 г. период се нареждат делата по **Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) и Закона за митниците (ЗМ)** с 10,58 % дял от постъпилите първоинстанционни дела, като се отбелязва спад в тази група дела с 11,65 % в сравнение с данните през 2023 година. През предходната година, същите са били с 23,52 % дял от постъпилите първоинстанционни дела, а през 2022 г. са били 3 756 бр. или с 13,49 % дял.

За анализирания период се констатира, че на пето място се нареждат делата от групата „Искове по АПК“, които са с 9,77 % дял, постъпилите дела са 2 857 бр. При тази група дела се бележи спад за периода, тъй като през 2023 същите са били 2 445 бр. и с 31,11 % повече от 2022 г., където броят им е бил 2 179 бр.

Следващо шесто място заемат делата от групата по **„Закона за устройство на територията (ЗУТ) “ и „Закона за кадастъра и имотния регистър (ЗКИР)“**, където се бележи увеличение с 8,01 % при постъпили дела 2 343 бр. от първоинстанционните. Сравнено с 2023 г. е отчетено намаление в броя постъпили дела с 6,50 %, като броят им е бил 2 506 бр., а спрямо 2022 г. в процентно изражение е отчетен спад с 1,76 % дял при 2 385 бр. дела.

Седми се отчитат за анализирания период делата с предмет на образуване по **„ЗДСл, ЗМВР, ЗОВС и ЗСВ“**, където в процентно изражение същите отчитат слабо увеличение спрямо 2023 г. от 5,24 % дял при постъпления от 2 047 броя. Сравнено с 2022 г. при тази група дела е отчетен ръст от 1,89 % .

На следващо осмо място се отчитат делата от групата **„ЗДС, ЗОБС, ЗМСМА и ЗАдм“** с 3,54 % дял, формиран от 1 035 бр. новообразувани дела за 2024 г. в административните съдилища. За анализирания период отнесено към 2023 г. се отчита спад с 18,63 % когато постъпленията са били 1 272 бр. с 4,44 % дял, а за сравнение с 2022 г. същите са намалели със 17,79 % при постъпили 1 259 броя.

Отчетените данни за **„Дела образувани по чл. 304 АПК“** са 0,67 % дял от първоинстанционните дела, формиран от новообразуваните 197 броя дела за анализирания период. За 2023 г. се отчита същия дял в процентно съдържание, но с 20 бр. по – малко дела или 177 бр., а за 2022 г. делата от тази група са били 165 на брой с 0,59 % дял от новообразуваните.

Делата, образувани по **„Изборен кодекс“** отчитат намаляване за разглеждания период, като броя на новообразуваните за 2024 г. са 105 бр. с 0,36 % дял, за сравнение с 2023 г. същите са били с 1,61 % дял при 461 бр., а за 2022 г. постъпилите от тази група дела са били 33 броя.

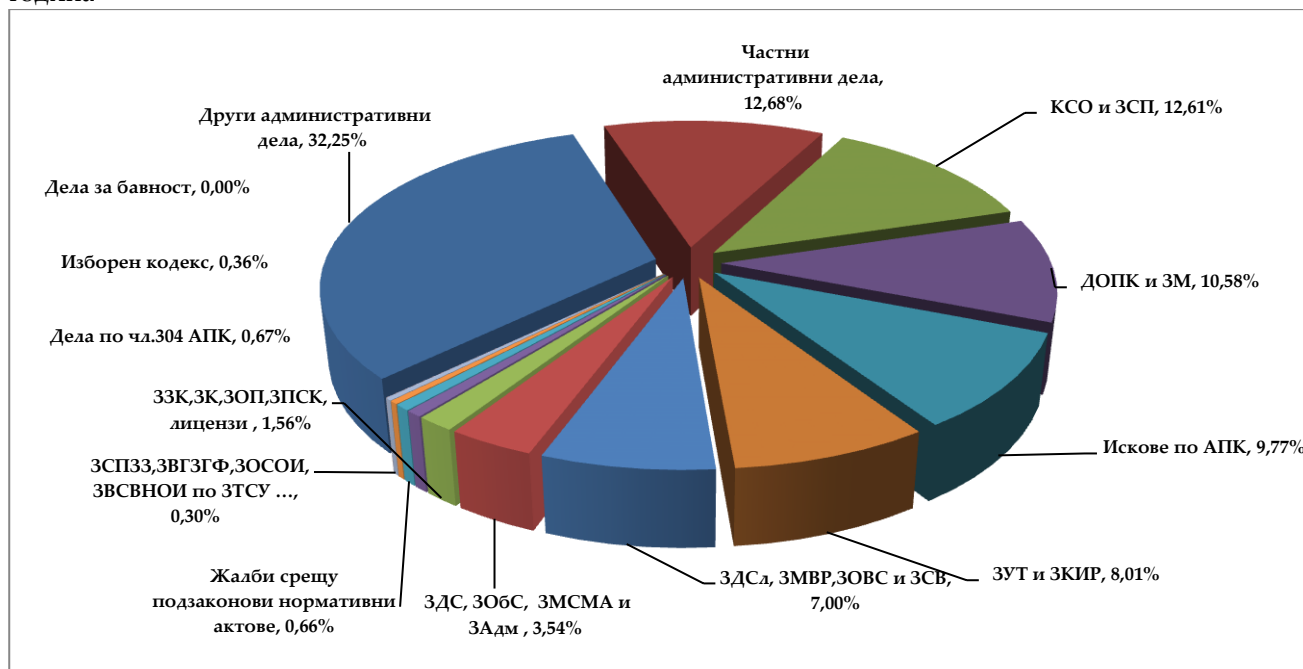
С дял от 0,66 %, формиран от 192 броя дела, са образуваните по **„Жалби срещу подзаконовни нормативни актове“** за 2024 г., съпоставими с данните за 2023 г. тази група дела е отчетена с 0,81 % дял образуван от 231 бр. дела, сравнено с 2022 г. постъпленията от тази група дела са били 330 бр. или отчитането е с дял от 1,19%.

За анализирания период е отчетено 1 (едно) новообразувано дело за бавност, като през 2023 г. такива дела липсват, а през 2022 г. са били 2 на брой дела от тази

група. Тук отново може да се повтори извода за приложена бързина и прикрепена процесуална икономия от административните съдии, принципи очертани в чл.11 АПК.

На графиката е изобразено дяловото разпределение за 2024 г. на първоинстанционните дела, постъпили в административните съдилища:

Фиг. 1.1. Дялово разпределение на постъпили първоинстанционни административни дела за 2024 година

Касационните дела, които представляват 30,00 % от образуваните дела в административните съдилища (12 535 бр.), са разделени в две категории в статистическите форми за отчет – „Наказателно-административен характер дела“ и „Други касационни дела“ (касационни дела с административен характер). Запазва се тенденцията наказателно – административните дела да съставляват значително по – голям дял от касационните дела спрямо другите административни дела.

За отчетната 2024 г. се наблюдава ръст в постъпленията на делата от групата „Други Касационни дела“, спрямо 2023 г. и 2022 година, съответно с 18,74 % и 5,29 %.

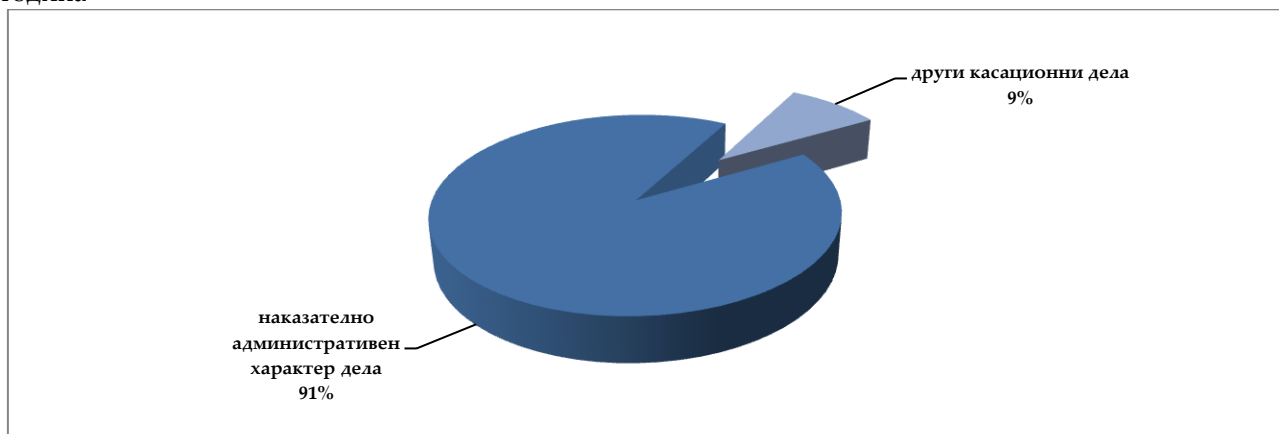
Продължава да се отчита висок брой касационни дела и през 2024 г., спрямо всички образувани дела. За 2024 г. новообразуваните дела с „Наказателно-административен характер“ са 11 420 бр. (91,10% от касационните дела и 27,33 % от общо всички постъпили дела), останалите 1 115 бр. дела са от групата „Други Касационни дела“, които представляват 8,90 % от касационните дела и 2,67 % от всички постъпили в административните съдилища дела.

През 2023 г. делата с „**Наказателно-административен характер**“ са били 11 816 бр. при 12 755 бр. - Общи касационни дела, а от тях 939 бр. - „Други касационни дела“.

През 2022 г. делата с „**Наказателно-административен характер**“ са били 11 166 бр., при 12 225 бр. – Общи касационни дела и 1 059 бр. са били делата от група „Други касационни дела“.

На графиката е изразено дяловото разпределение за 2024 г. на видовете касационни дела, постъпили в административните съдилища:

Фиг. 1.2. Дялово разпределение на видовете постъпили касационни административни дела за 2024 година

За текущия анализиран период 2024 г. общия брой на **делата за разглеждане** в административните съдилища е 53 479 бр., от тях се отчитат 21,87 % висиящност на дела останали от предходен отчетен период, формиран от 11 698 броя.

За сравнение, през 2023 г. делата за разглеждане в административните съдилища са били 53 113 бр., 1/5 от които (11 694 бр.) останали несвършени от предходния отчетен период. Съпоставим текущия период с 2022 г., броят на тази група дела е бил 52 198 броя.

Ретроспективно за трите години се наблюдава плавно увеличение с приблизително по 1 %, както при първоинстанционните дела, така и при касационните дела. За 2024 г. първоинстанционните дела са 38 575 бр. или изразено в проценти са 72,13 % от делата за разглеждане, а касационните дела са 14 904 бр. при процентно отчитане са 27,87 %.

За сравнение с 2023 г. първоинстанционните дела са били 38 410 бр. или 71,82 % от делата за разглеждане, а 14 703 бр. (27,49 %) са касационните. Съпоставимо с 2022 г. първоинстанционните дела са били 37 743 бр. с процентно отчитане 72,30 % и касационни дела 14 455 бр., изразени в проценти са 27,69 %.

Разпределението им спрямо общо делата за разглеждане е очертано в следната графика:

Фиг. 1.3. Движение на първоинстанционните и касационните дела спрямо общо делата за разглеждане в административните съдилища за периода 2022 – 2024 година

През текущата анализирана година, както и в предходната отчетена, повече от половината от постъпилите дела в административните съдилища (58 %) са разгледани от съдиите в следните пет административни съдилища - София-град, Пловдив, Варна, Бургас и Благоевград. През 2024 г. само в Административен съд София - град са разгледани 33,29 % или 1/3 от всички дела в административните съдилища (17 803 бр.).

Водещи и за 2024 г. от общия брой на делата за разглеждане с 25,5 % дял при 13 619 бр. постъпили дела заемат „Наказателно – административни дела“, които съпоставени с предходен отчетен период са почти със същите отчетени стойности, а спрямо 2022 г. са се увеличили с 3,24 %. **Най – много дела за разглеждане от този вид са постъпленията в АдмС – София град с 2 939 бр., в АдмС – Варна - 1 186 бр. и в АдмС – Пловдив с 1 016 броя.**

На второ място с дял от 22,90 % се нареждат делата от вида „**Други административни дела**“. Разликата посочена в брой е 270 бр. дела по –малко спрямо 2023 г., а съпоставен броят им за 2022 г. е нараснал с 326 дела или 2,76 %.

На следващо трето място за текущия период се нареждат делата от групата образувани по „**ДОПК и ЗМ**“, отчетени с 9,77 % дял - 5 226 бр., като за сравнение с 2023 г. същите са отчетени с 9,84 % дял, като и при тях се отчита намаление с приблизително 10,00 % съпоставено с предходните две години.

Следват делата за разглеждане образувани по „**КСО и ЗСП**“, където се отчита 8,31 % дял при 4 444 броя. При тази група дела се отчита увеличение от 50,39 % спрямо 2023 г., а съотнесено с 2022 г. същите са били с 31,83 % по-малко.

На пето място се нареждат разглежданите дела от групата „**Искове по АПК**“ с отчетен 7,48 % дял при 4 002 броя. За анализирания период се отчита увеличение с 14,24 % спрямо предходен такъв, като за 2023 г. подлежащи за разглеждане били 3 503 бр. дела или 7 % дялово разпределение. Налице е увеличение и спрямо 2022 г. за тази група дела с 19,46 %.

През 2024 г. на шеста позиция се нареждат делата от група „**Частни административни дела**“ с разпределение от 7,04 % дял, образуван от разгледани

3 763 бр. дела. Сравнени данните за отчетения период с предходен такъв тази група дела бележи спад с 6,44 % спрямо 2023 г. когато същите са отчетени със 7,04 % дял, а съпоставимо с 2022 г. , тази група дела е отчетена с ръст от 3,86 % дял.

На следващо седмо място се нареждат разглежданите дела от групата **„ЗУТ и ЗКИР“** с дялово разпределение от 6,66 %, формирано от 3 563 бр. дела. Данните сочат лек спад в тази група, тъй като за 2023 г. делата за разглеждане са 3 718 бр. и са формирали 6,95 % дял, а съотнесени към 2022 г. същите отчитат намаление с 2,65 % при този вид дела.

В поредност се нареждат разглежданите дела с предмет **„ЗДСл, ЗМВР, ЗОВС и ЗСВ“**, като за анализирания период данните сочат 5,06 % дял, образуван от 2 708 бр. дела. Следва извода за запазени стойности от предходните отчетени години 2023 г. и 2022 г. от приблизително 5 % дялово разпределение.

На следващо девето място са разглежданите дела с предмет **„ЗДС, ЗОбС, ЗМСМА и ЗАдм.“**, където данните отчитат 2,43 % дял образуван от 1 299 бр. дела от тази група. Съпоставими с предходни отчетени данни за 2023 г. и 2022 г. същите са били с около 3 % дял. За настоящия отчетен период тази група дела бележи спад спрямо предходните години, съответно с 18,25 % по-малко дела от 2023 г. и 17,89 % по-малко от 2022 година.

За 2024 г. делата от вида **„Други касационни дела“** отчитат 2,40 % дял от разгледани 1 285 бр., като същите за 2023 г. са отчетени с 1,98 % дялово разпределение. Следва извода за увеличение при този вид дела за анализирания период, а именно – 21,34 %.

С най-нисък процент са делата с предмет по **„ЗЗК, ЗК, ЗОП, ЗПСК, лицензи“** - отчетени с 1,18 % дялово разпределение и **„Жалби срещу подзаконови нормативни актове“** и **„Дела по 304 АПК“** с приблизително по 0,5 % дялово разпределение.

През отчетния период най-малък е броят на делата за разглеждане по **„Изборен кодекс“** със 116 бр. и делата с предмет **„ЗСПЗЗ, ЗВГЗГФ, ЗОСОИ“** - 106 бр. дела .

За анализирания период 2024 г. **общо свършени дела** са 40 233 бр. или 75,23 % от делата за разглеждане. От тях 70,80 % са първоинстанционни дела или представени в цифрово изражение са 28 486 бр. и 29,20 % са касационни административни дела, индекс формиран от 11 747 броя.

Общо свършените дела за 2024 г. са по – малко при сравнение с предходен отчетен период за 2023 г., където същите са били с 2,88 % повече, като брой са отчетени 41 428 бр. и от тях приключени са 70,17 % първоинстанционни дела и 29,83 % касационни административни дела.

За 2024 г. следва извода, че спрямо предходната година отчетени в процентно съдържание свършените първоинстанционни и касационни дела, бележат намаление съответно с 2,09 % и 4,94 %.

От свършените дела, решени по същество са 30 087 бр. (74,78 %) и прекратени – 10 146 бр. (25,22 %). През предходните години се отчитат близки стойности, като

свършените дела са 78,00 % за 2023 г. и 24,78 % за прекратените, а за 2022 г. свършените дела са 77,61 % от всички дела за разглеждане.

При свършените в срок дела за анализирания период се отчитат следните данни: свършените дела до 1 месец са 14 560 бр.; свършени дела от 1 до 3 месеца са 14 540 бр.; същите образуват 72,08 % дял от общо свършените дела. Съотнесени тези данни с предходни периоди се отчитат същите показатели за 2023 г. и 2022 г., където са отчетени 72 % дял от общо свършените дела. Спад бележат делата свършени след инструктивния 3 месечен срок, като за текущия период същите са 11 133 бр. и отчитат 27,67 % дял, същите за 2023 г. са отчетени с 28,45 % дял, а съпоставимо с 2022 г. са били с 29,53 % дял от общо свършените дела.

За този отчетен период отново с най – голяма част от несвършените в тримесечен срок административни дела се отчита групата на дела, образувани по **„Данъчно – осигурителния процесуален кодекс“** и **„Закона за митниците“**, следвани от групата дела, образувани по **„Закона за устройство на територията“** и **„Закона за кадастъра и имотния регистър“**, както и тези, включени в статистическите отчети от групата на **„Други административни дела“**. Тези видове дела се отличават с правна и фактическа сложност, което води и до забава при произнасяне с краен съдебен акт в законоустановените срокове.

За 2024 г. от общо свършените 40 233 броя дела, 89,68 % дял или 36 080 съдебни акта са изготвени в 1 – месечен срок. За сравнение с 2023 г. от общо свършените 41 428 броя дела - 89,91 % или 37 246 съдебни акта са изготвени в срок до 1 месец.

С най - висок процент на свършените дела спрямо делата за разглеждане са административните съдилища в градовете Монтана – 91,07 %, Видин – 88,24 %, Сливен – 88,19 %, Шумен – 86,74 %, Перник – 86,71 % и Враца – 85,24 % .

Показател за качествено изпълнение работата на съдиите са данните по отношение на резултатите от върнати обжалвани и протестирани дела. Статистическите данни показват, че през отчетния период от административните съдилища са изпратени 12 529 бр. дела с касационни жалби до Върховен административен съд, като за предходната 2023 година, същите са били 12 409 бр. дела.

За текущата 2024 г. оставени в сила като правилни и законосъобразни са 7 402 съдебни акта или 59,08 %. Отменени изцяло са 3 028 съдебни акта, което формира 24,17 % дял, а отменени частично са 505 съдебни акта, брой който формира 4,03 % дял. Тези данни за 2024 г. съпоставими с предходната анализирана 2023 година, отчитат разлика от 5,52 % повече при потвърдените актове и 15,93 % ръст при отменените изцяло съдебни решения, като при отменените частично се отчита намаление със 7,17 %.

Табл. 1.1. Резултати от върнати, обжалвани и протестирани дела в административните съдилища

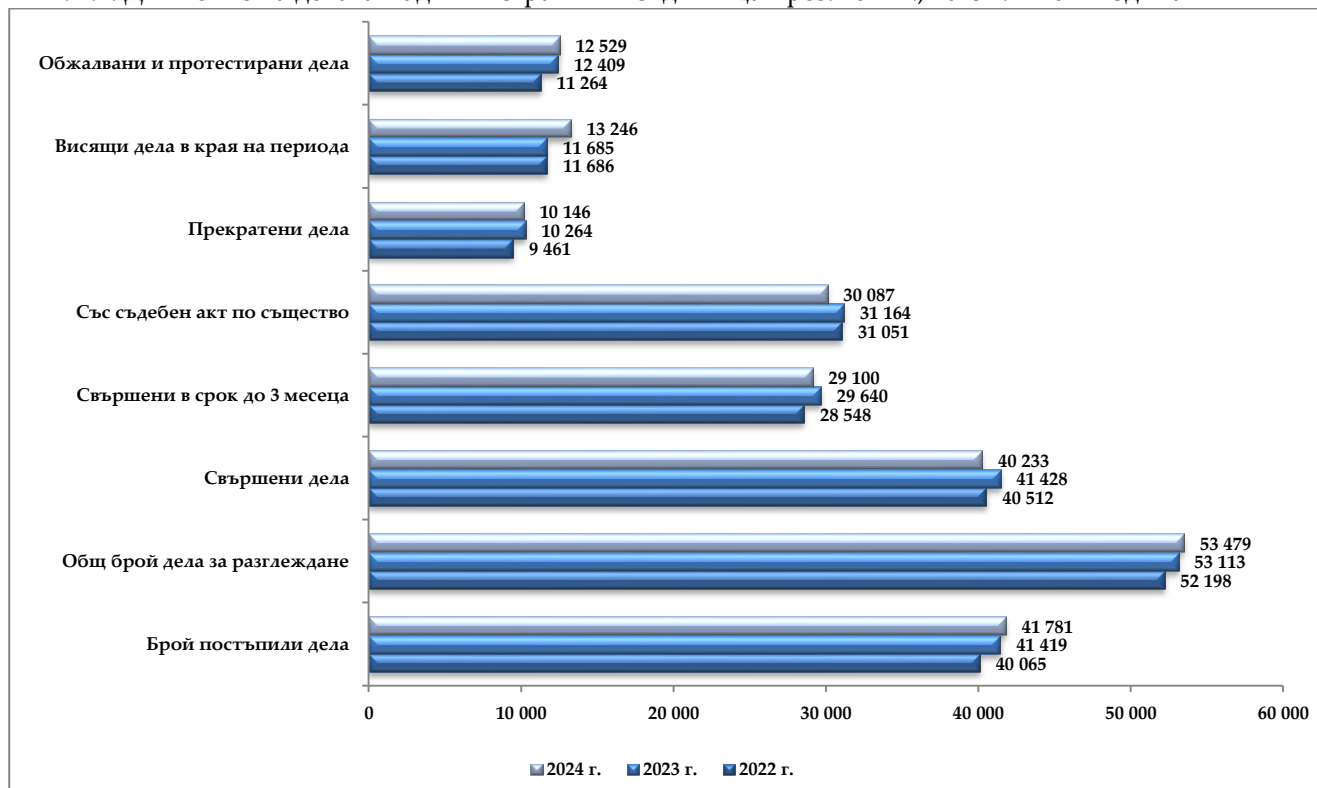
Година	Всичко дела			От тях решени			От тях прекратени		
	Потвърдени	Отменени изцяло	Отменени частично	Потвърдени	Отменени изцяло	Отменени частично	Потвърдени	Отменени изцяло	Отменени частично
2022	6494	2347	451	4465	1581	389	2029	766	62
2023	7015	2612	544	5138	1894	491	1877	718	53
2024	7402	3028	505	5452	2242	545	1950	786	51

Общият брой на **висящите дела** в края на 2024 г. е **13 246 бр.**, от които **10 089 бр. първоинстанционни** и **3 157 бр. касационни дела**. За предходната 2023 година този брой е бил съответно 11 685 бр., от които 9 340 бр. първоинстанционни и 2 345 бр. касационни дела, а за 2022 г. – общо несвършените в края на годината са били 11 686 бр., от които 9 737 бр. първоинстанционни и 1 949 бр. касационни дела.

През 2024 г. процентът на несвършените дела спрямо броя на делата за разглеждане е 24,77 %, съотнесени към предходен отчетен период за 2023 г., тези данни са били 22,00 %, а през 2022 г. са отчетени 22,39 %. Следва извода при тези данни за увеличение от 13,36 % дял при висящите дела.

Движението на делата в административните съдилища през последните три години, представено в графичен вид е следното:

Фиг. 1.4. Движение на делата в административни съдилища през: 2024 г., 2023 г. и 2022 година

2. Щатна численост на административните съдилища

Утвърдената щатна численост за съдии в административните съдилища към 31.12.2024 г. е **320 щатни бройки**. Спрямо предходната 2023 година щатната численост е увеличена с 8 щатни бройки.

С решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по пр. № 32/14.08.2024 г. на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ е съкратена 1 (една) свободна длъжност „съдия“ в Административен съд - Варна, считано от 15.08.2024 г. С решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по пр. №1/14.08.2024 г. на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ е разкрита 1 (една) щатна длъжност „съдия“ в Административен съд – София окръг, считано от 15.08.2024 г.

С решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по пр. №13/28.11.2024 г. на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, считано от датата на вземане на решението са разкрити 8 (осем) щатна длъжности „съдия“ в следните административни съдилища: в Административен съд – София град – 3 (три) бройки; в Административен съд – Благоевград – 1 (една) бройка; в Административен съд – Пазарджик – 1 (една) бройка; в Административен съд – Хасково – 1 (една) бройка; в Административен съд – Кърджали – 1 (една) бройка и в Административен съд – Плевен – 1 (една) бройка.

Незаетите щатни длъжности „съдия“ в административните съдилища към 31.12.2024 г. са 33 (тридесет и три) броя, в следните съдилища: Административен съд София-град - 10 (десет) длъжности; Административен съд София-област - 2 (две) длъжности; Административен съд Благоевград - 2 (две) длъжности; Административен съд Бургас - 2 (две) длъжности; Административен съд Варна - 1 (една) длъжност; Административен съд Враца - 1 (една) длъжност; Административен съд Перник - 1 (една) длъжност; Административен съд Габрово - 1 (една) длъжност; Административен съд Кърджали - 1 (една) длъжност; Административен съд Пазарджик - 1 (една) длъжност; Административен съд Пловдив - 4 (четири) длъжности; Административен съд Добрич - 1 (една) длъжност; Административен съд Сливен - 2 (две) длъжности; Административен съд Стара Загора - 1 (една) длъжност; Административен съд Хасково - 1 (една) длъжност; Административен съд Ловеч - 1 (една) длъжност и Административен съд Плевен - 1 (една) длъжност.

3. Натовареност по щат на административните съдилища

Средната натовареност по щат на 1 (един) съдия месечно за административните съдилища през 2024 г., е както следва:

- брой **постъпили** дела - **10,88 броя**;
- брой дела за **разглеждане** - **13,93 броя**;
- по брой **свършени** дела - **10,48 броя**.

Решенията по същество дела месечно от един съдия след проведено открито съдебно заседание, са както следва:

- **4,61 бр. постановени решения по чл. 172, ал. 1 от АПК**;
- **2,44 бр. постановени решения по КНАД**.

Съпоставена средната натовареност по щат на 1 (един) съдия месечно с предходен отчетен период за 2023 г. са отчетени следните показатели: брой постъпили дела - 11,06 броя; брой дела за разглеждане – 14,19 броя и брой свършени дела - 11,07 броя. Решенията по същество дела месечно от един съдия след проведено открито съдебно заседание за 2023 г., са били 4,87 бр. постановени решения по чл. 172, ал. 1 от АПК и 2,71 бр. постановени решения по КНАД.

3.1. Натовареност по щат към постъпили дела

През 2024 г. средната натовареност по щат към брой постъпили дела месечно на 1 (един) съдия е **10,88 бр. дела**. За 2023 г. натовареността е била **11,06 бр. дела**, а през 2022 г. – **10,73 броя**.

Средната натовареност, определена на база образуваните дела през годината и броя на съдиите към края на съответната година, сочи трайност през предходните три години. Независимо от трайността на средния показател, натовареността на административните съдилища продължава да е неравномерна. Разликата между най-високо и най-ниско натоварения административен съд продължава да е близо двойна, което показва голям дисбаланс в натоварването на административните съдиите.

Най-високо натоварен през 2024 г. е АдмС – Търговище с 14,54 бр., като след него е АдмС – Благоевград с 13,03 бр., АдмС – Хасково с 12,71 бр., АдмС – София - град с 12,69 бр. и АдмС Враца – 12,50 бр. постъпили дела месечно на 1 (един) съдия.

Най-ниско натоварени са АдмС – Шумен – с 7,15 бр. и АдмС – Разград с 6,13 бр. постъпили дела месечно на 1 (един) съдия.

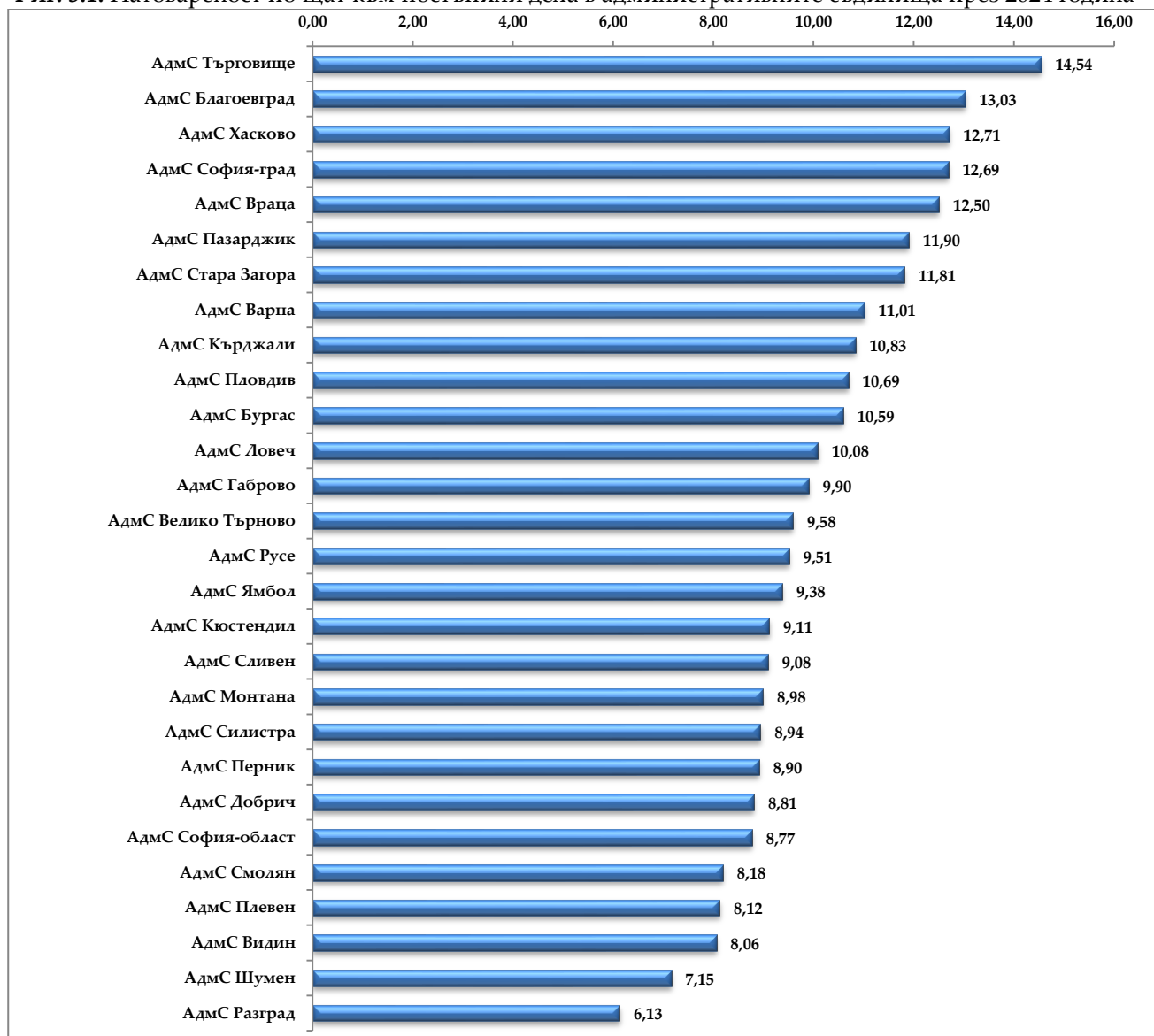
През предходната 2023 година водещи от групата високо натоварените съдилища при постъпили дела месечно на 1 (един) съдия са били АдмС – Благоевград с 14,78 бр., АдмС – Кърджали с 14,06 бр., АдмС – Монтана с 13,38 бр. и АдмС – Хасково с 13,06 бр., а от групата най-ниско натоварени при постъпили дела месечно на 1 (един) съдия са отчетени АдмС – Шумен със 7,92 бр., АдмС – Смолян със 7,43 бр., АдмС – Разград с 6,69 бр. и АдмС – Силистра с 6,56 броя.

През 2022 г. **най-натоварен** към брой постъпили дела месечно на 1 (един) съдия е бил АдмС – Кърджали с 16,21 бр., следван от АдмС - Добрич с 13,38 бр., АдмС – Враца с 13,17 бр., АдмС – Стара Загора с 12,60 бр., АдмС – Благоевград с 12,38 бр., АдмС – Пловдив с 12,22 бр., АдмС - София-град с 12,05 бр., АдмС – Хасково с 11,67 бр. и АдмС – Пазарджик с 11,24 бр. постъпили дела.

С **най-малко постъпления** месечно на 1 (един) съдия са били АдмС – София - област със 7,95 бр., АдмС – Търговище със 7,46 бр., АдмС – Видин със 7,44 бр. и АдмС – Силистра с 5,10 броя дела.

Постъплението на делата в административните съдилища през 2024 година, представено в графичен вид е следното:

Фиг. 3.1. Натовареност по щат към постъпили дела в административните съдилища през 2024 година

3.2. Натовареност по щат към дела за разглеждане

За 2024 г. средната натовареност по щат на един съдия месечно е 13,93 бр. дела за разглеждане. При предходен отчетен период за 2023 г. натовареността по щат на един съдия месечно е била 14,19 бр. дела за разглеждане, съпоставимо с 2022 г. средната натовареност по щат на административните съдилища е била 13,99 бр. дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия. Следва извода за много близки стойности при натовареността по щат на един съдия при отчетени три поредни години.

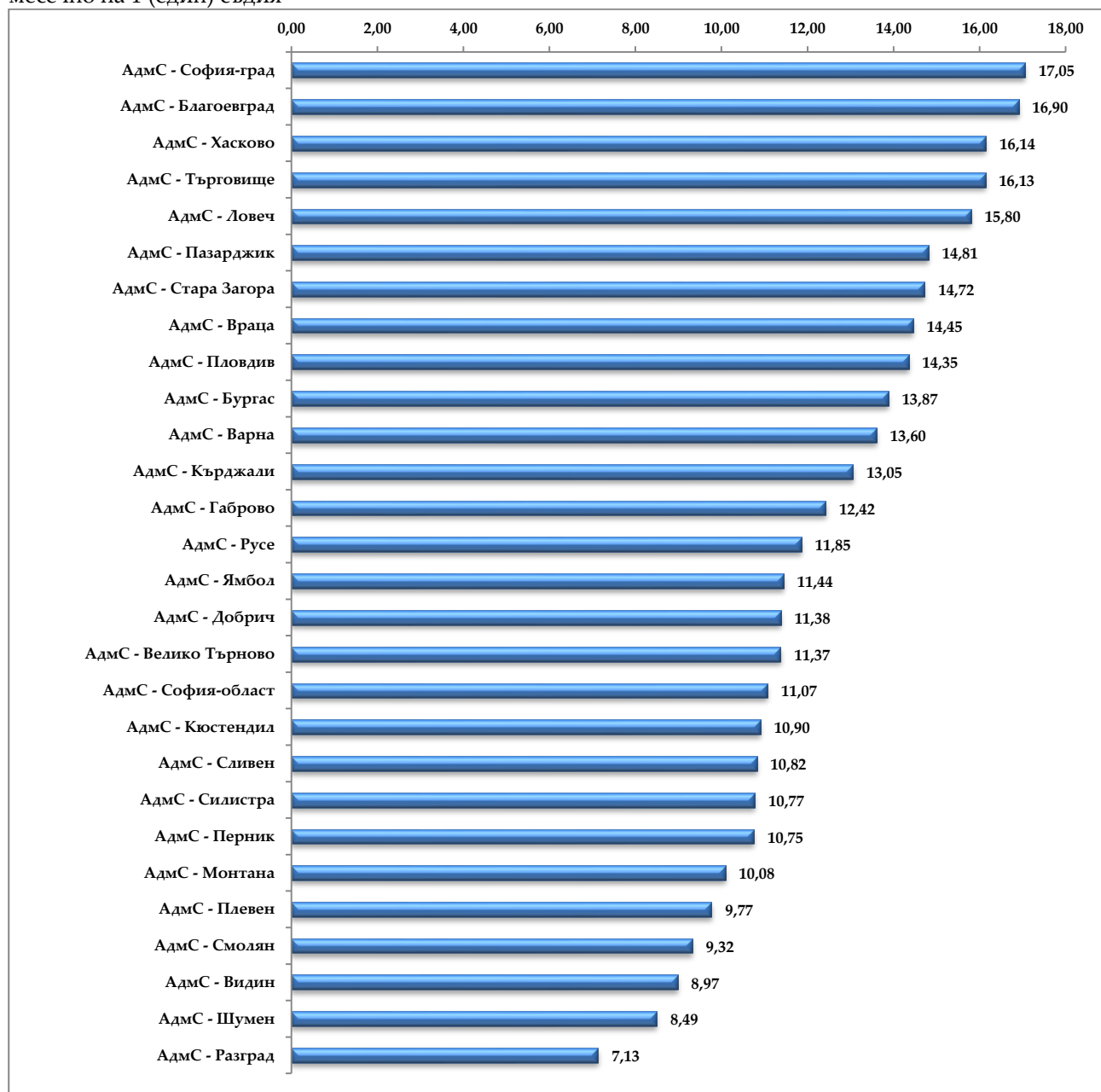
Във връзка с утвърдения подход през годините, съобразно средната натовареност по дела за разглеждане, в административните съдилища, условно се характеризира в три групи натовареност: ниска, средна и с висока.

За 2024 г., при средната натовареност по щат на един съдия месечно от **13,93 бр.** дела за разглеждане, разделението е следното:

- с **висока натовареност** - над 15 дела;

- със **средна натовареност** - от **12 до 15 дела**;
- с **ниска натовареност** - под **12 дела**.

Фиг. 3.2. Натовареност в административните съдилища през 2024 г. по брой дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия

От представените статистически данни за 2024 г. с оглед извършеното разделение, с **висока натовареност за анализирувания период се отчитат 5 (пет) административни съдилища** - АдмС – София - град със 17,05 бр. дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия, следван от АдмС – Благоевград с 16,90 бр. дела, АдмС – Хасково с 16,14 бр. дела, АдмС – Търговище с 16,13 бр. дела и АдмС Ловеч с 15,80 бр. дела.

Съпоставимо с предходен отчетен период 2023 г с висока натовареност са били АдмС – Благоевград – 18,19 бр., АдмС – Кърджали – 17,44 бр. и АдмС – София - град

със 17,22 бр. дела за разглеждане. А с висока натовареност през 2022 г. са били АдмС – Кърджали с 19,08 бр., АдмС – София-град – със 17,40 бр. и АдмС – Добрич със 17,07 бр. дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия. Повтаряемост с висока натовареност бележи АдмС – София – град, в два поредни отчетни периода за 2023 г. и за 2024 година.

Във връзка с постъплението на делата през 2024 г. и значителното нарастване в натовареността по отношение на разглежданите дела, в отчетите се отразява АдмС – Търговище. Съпоставимо с 2023 г., съдът е бил в групата на ниско натоварените съдилища с 10,08 бр. дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия. За текущия период АдмС - Търговище се нарежда на 4 – та позиция в графиката за натовареност с отчетен индекс от 16,13 бр. дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия.

По данни от отчетния доклад за 2024 г. на АдмС – Търговище, публикуван на сайта на съда, в частта „Образувани дела“ е отчетено значително и почти двойно увеличение на броя образувани първоинстанционни дела, като за 2024 г. същите бележат брой от 583 дела, а спрямо 2023 г. същите са били 307 бр. дела и 243 бр. дела за 2022 година. Увеличението се дължи основно на образуваните по „Кодекса за социални осигуряване“ и „Закона за социалната помощ“ – 282 бр. дела за 2024 г., което бележи седемкратно увеличение броя на делата спрямо 2023 г. при постъпления от 41 бр. и за 2022 г. постъпленията са 47 бр. дела. Наред с тях в годишния доклад се отчита увеличено постъпление в почти всички статистически групи дела, като е посочено, че в някои от тях, то е почти двойно спрямо предходния период и това са делата от групите „Частни административни дела“, „Жалби срещу подзаконови нормативни актове“, „ДОПК и ЗМ“, „ЗДСл, ЗМВР, ЗОВС и ЗСВ“, „ЗДС, ЗОБС, ЗМСМА и ЗАдм“ и „Искове по АПК“.

Такова съпоставимо постъпление на дела, през 2023 г., е отразено при значително нарастване в натовареността по отношение на разглежданите дела в АдмС – Монтана. През 2022 г. съдът е бил сред първите съдилища с ниска натовареност – 9,63 бр. дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия. Увеличаването на натовареността е произлязла от нарастването на броя на делата за разглеждане през 2023 г. с близо 50 %. През 2022 г. делата са били 578 бр. Отчетено е увеличение както в броя на първоинстанционните, така и в броя на касационните дела, като най-осезаем е бил ръстът на делата, разглеждани по „ЗДС, ЗОБС, ЗМСМА и ЗАдм“ – от 9 бр. през 2022 г., на 125 бр. през 2023 година.

Със **средна натовареност** през 2024 г. са 28,57 % или 8 административни съдилища – АдмС – Пазарджик – 14,81 бр., АдмС – Стара Загора – 14,72 бр., АдмС – Враца – 14,45 бр., АдмС – Пловдив – 14,35 бр., АдмС – Бургас – 13,87 бр., АдмС – Варна – 13,60 бр., АдмС – Кърджали – 13,05 бр., АдмС – Габрово – 12,42 бр. дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия.

Сравнена **средна натовареност** с предходен период за 2023 г. измерения процентен дял е 61 % и 17 административни съдилища – АдмС – Хасково – 16,89 бр., АдмС – Пловдив – 15,30 бр., АдмС Пазарджик – 15,13 бр., АдмС - Стара Загора – 15,06 бр., АдмС – Монтана – 14,32 бр., АдмС – Враца – 14,25 бр., АдмС – Ловеч – 13,98 бр.,

АдмС – Добрич – 13,61 бр., АдмС – Русе – 13,28 бр., АдмС – Бургас – 13,21 бр., АдмС – Велико Търново – 12,57 бр., АдмС – Кюстендил – 12,49 бр., АдмС – Варна – 12,43 бр., АдмС – Ямбол – 11,81 бр., АдмС – Габрово – 11,77 бр., АдмС – София-област – 11,39 бр. и АдмС – Перник – 11,06 бр. дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия.

Съпоставима средна натовареност през 2022 г. е отчетена с 46 % дял или 13 административни съдилища. Най – високо натоварени в групата са били административните съдилища в Пловдив – 15,93 бр., Враца – 15,83 бр., Благоевград – 15,74 бр., Стара Загора – 15,64 бр., Пазарджик – 15,31 бр., и Хасково с 15,06 бр. дела месечно от 1 (един) съдия и т.н..

От съдилищата със средна натовареност след АдмС – Монтана най-висок ръст е отразен в натовареността на АдмС – Благоевград – 16 %. През 2022 г. съдът е бил с натовареност по брой дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия – 15,74 бр. дела. Най-голямо е намалението в натовареността на съдиите в АдмС – Добрич с 20 % или средно 4 дела месечно на 1 (един) съдия. Причина в това е спада в броя на делата за разглеждане от 1 024 бр. отчетени през 2022 г., на 795 бр. за отчетната 2024 година.

Съдилищата с **ниска натовареност** през 2024 г. са с 53,57 % дял или 15 административни съдилища при следния ред на проследимост: АдмС – Русе – 11,85 бр., АдмС Ямбол – 11,44 бр., АдмС – Добрич – 11,38 бр., АдмС Велико Търново – 11,37 бр., АдмС София-област – 11,07 бр., АдмС – Кюстендил – 10,90 бр., АдмС – Сливен – 10,82 бр.; АдмС – Силистра – 10,77 бр.; АдмС – Перник – 10,75; АдмС – Монтана – 10,08 бр.; АдмС – Плевен – 9,77 бр.; АдмС – Смолян – 9,32 бр.; АдмС – Видин – 8,97 бр.; АдмС – Шумен – 8,49 бр. и АдмС – Разград – 7,13 бр., дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия.

За сравнение с предходен отчетен период съдилищата с **ниска натовареност** през 2023 г. са били с 29 % дял или 8 административни съдилища. Най-ниско натоварени са АдмС – Смолян с 8,92 бр., АдмС – Разград с 8,31 бр. и АдмС – Силистра с 8,23 бр. дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия.

Съпоставимо с 2022 г. ниско натоварени са били 43 % от административните съдилища, като с най-ниска натовареност са били: АдмС – Търговище с 9,21 бр., АдмС – Видин с 8,21 бр. и АдмС – Силистра с 6,47 броя дела за разглеждане.

3.3. Натовареност по щат към свършени дела

Броят на свършените дела, както и техният дял спрямо разгледаните е атестационен показател за срочно, бързо и ефективно правораздаване. През 2024 г. в системата на административните съдилища са приключени 75,23 % от делата за разглеждане. В рамките на законоустановения 3-месечен срок са решени 72,33 % от тях.

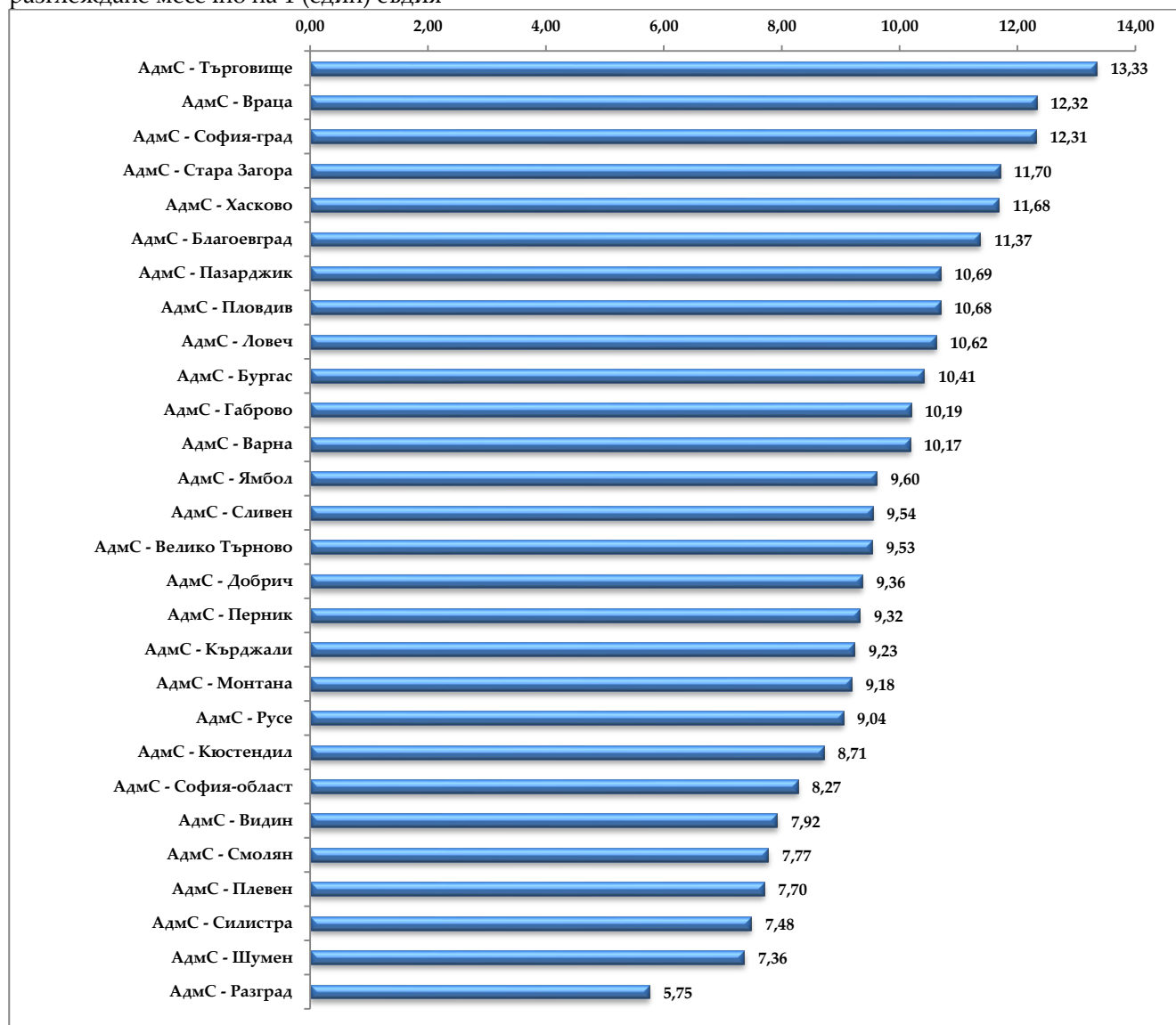
За предходен отчетен период 2023 г. процента приключени дела за разглеждане при действителна натовареност по щат е отчетен 78 % дял, а в рамките на законоустановения 3 – месечен срок са решени 72 % от тях. Натовареността по щат към брой свършени дела съпоставима с предходен отчетен период сочи по – малка разлика с 3 % дял при приключените дела по щат, а при делата решени в

законоустановения 3 – месечен срок, няма разлика в отчетените данни с тези за 2023 година.

Натовареността по щат към свършени дела за 2024 г. е **10,48** броя. Средната натовареност по щат към броя свършени дела за 2023 г. е **11,07** бр., а през 2022 г. е отразена в статистическите данни с **10,86** бр., свършени дела месечно от 1 (един) съдия.

Натовареността по щат в административните съдилища за анализируания период 2024 г., представено в графичното разпределение е следното:

Фиг. 3.3. Натовареност в административните съдилища през 2024 г. към всичко свършени дела за разглеждане месечно на 1 (един) съдия

През настоящия отчетен период - 2024 година най – високо натоварен по показател свършени дела месечно на 1 (един) съдия е АдмС – Търговище с 13,33 бр. дела, следван от АдмС – Враца с 12,32 бр., и АдмС – София – град с 12,31 бр. свършени дела.

Съпоставими данните с предходна 2023 г. с най - високо натоварен по показател свършени дела месечно на 1 (един) съдия са отчетени при АдмС – Кърджали с 14,67

бр. дела, следван от АдмС – Благоевград с 13,99 бр., АдмС – Монтана с 13,22 бр. и АдмС – Хасково с 13,07 бр., АдмС – София-град с 12,70 бр., АдмС – Враца с 12,30 бр. и АдмС – Стара Загора с 12,16 бр. свършени дела.

Статистическите данни по брой свършени дела за 2022 г. сочат, че най-натоварен е бил АдмС – Кърджали с 15,71 броя, като след него се нареждат АдмС – Враца с 13,35 бр., АдмС – Добрич с 12,83 бр., АдмС – Стара Загора с 12,66 бр., АдмС – София – град с 12,57 бр. дела.

Най-малко дела за 2024 г. са решили съдиите от АдмС – Видин – 7,92 бр., следват съдиите от АдмС – Смолян – 7,77 бр., АдмС – Плевен – 7,70 бр.; АдмС – Силистра – 7,48 бр.; АдмС – Шумен – 7,36 бр. и АдмС – Разград – 5,75 бр. дела.

За предходен отчетен период – 2023 г., най-малко дела са решили съдиите от АдмС – Шумен – 7,97 бр., следват съдиите от АдмС – Смолян – 7,8 бр., АдмС – Разград – 7,31 бр. и АдмС – Силистра – 6,40 бр. дела. В този показател се открива повтаряемост при АдмС – Шумен, АдмС – Силистра, АдмС – Смолян и АдмС – Разград, за съдии решили най – малко дела в два последователни отчетни периода - 2024 г. и 2023 година.

Съпоставим с 2022 г. показателят за най-малко решени дела месечно от 1 съдия е при АдмС – Търговище – 7,83 бр., АдмС – София - област – 7,74 бр., АдмС – Видин – 7,18 бр. и АдмС – Силистра – 5,13 бр. свършени дела месечно от 1 (един) съдия.

Сравняването на данните на постъпленията на делата и свършените дела илюстрира капацитета на административните съдилища да се справят с постъплението на дела, т.е. следва извода, че колкото дела постъпват, толкова биват и решавани.

4. Действителна натовареност на административните съдилища

Действителната натовареност се изчислява за всеки съдия поотделно, като за съответната година се приспадат отсъствията при по-продължителен отпуск по болест, неплатен отпуск и отпуск по майчинство.

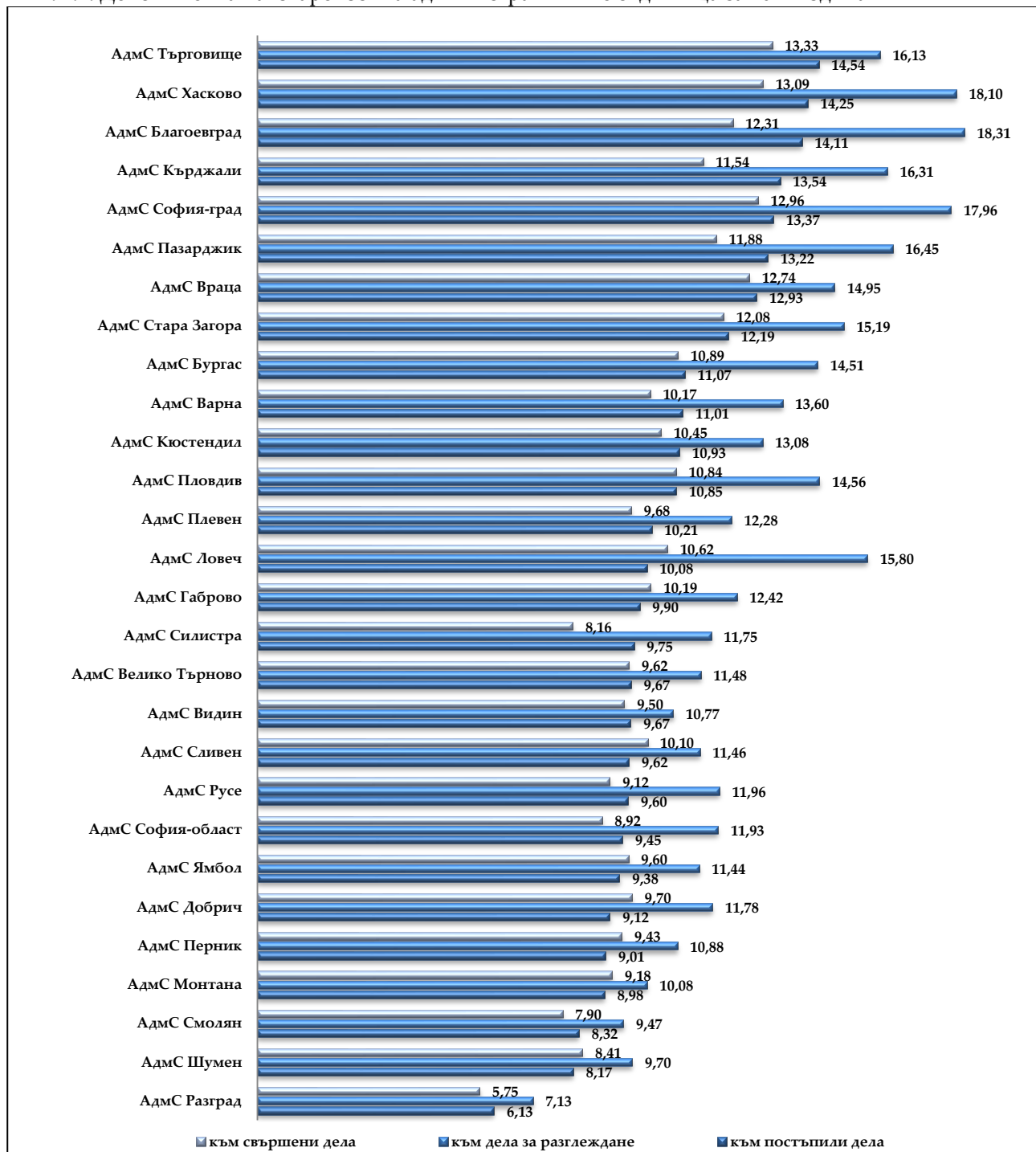
За 2024 г. действителната натовареност на 1 (един) административен съдия месечно е следната:

- брой постъпили дела - 11,51 броя;
- брой дела за разглеждане – 14,73 броя;
- по брой свършени дела – 11,08 броя.

За сравнение с 2023 г. действителната натовареност на 1 (един) административен съдия месечно е отчетена със следните показатели: брой постъпили дела - 11,53 броя; брой дела за разглеждане – 14,79 броя; по брой свършени дела – 11,53 броя. С оглед броя на отработените човекомесеци през 2022 г. средната действителна натовареност на един съдия месечно е била: по постъпили дела – 11,73 броя; по дела за разглеждане – 15,28 броя; по свършените дела – 11,86 броя.

Обобщена информация за действителната натовареност на административните съдилища за 2024 г. е представена в следващата графика:

Фиг. 4.1. Действителна натовареност на административните съдилища за 2024 година

За 2024 г. най-високо натоварени по брой постъпили дела са АдмС – Търговище с 14,54 бр., АдмС – Хасково с 14,25 бр дела и АдмС – Благоевград с 14,11 бр. дела. Трите съдилища, отчитат най-високи данни по показател за действителна натовареност при административни съдилища, както и по показател натовареност по щат по постъпили дела.

Най-ниско действително натоварен е АдмС – Разград с 6,13 бр. по постъпили дела, която съвпада с натовареността по щат - 6,13 бр. дела. Следван от АдмС – Шумен с действителна натовареност 8,17 бр., при натовареност по щат от 7,15

бр., и АдмС – Смолян с действителна натовареност към постъпили дела - 8,32 бр., и натовареност по щат - 8,18 бр. дела.

За сравнение с отчетените данни за **2023 г.** най-високо натоварен по брой постъпили дела е бил АдмС – Благоевград с 15,54 бр., след него е АдмС – Кърджали с 14,06 бр. дела. Двете съдилища, са били най - високо натоварени по щат и реално най - натоварените административни съдилища за предходната година. Най-ниско реално натоварен е бил отново АдмС – Разград с 6,69 бр. постъпили дела, следван от АдмС – Шумен с 8,38 бр., АдмС – Силистра с 8,51 бр. и АдмС – Търговище и АдмС – София – област с по 8,71 бр. постъпили дела.

През 2022 г. най-високо натоварен е бил АдмС – Добрич с 16,39 бр. постъпили дела месечно на един съдия, след него е АдмС – Кърджали с 16,21 бр. и АдмС – Враца с 14,91 броя. Най-ниско натоварен е бил АдмС – Силистра с 6,38 бр. постъпили дела.

Най-високо натоварен през отчетния период по брой дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия е **АдмС – Благоевград с 18,31 бр. дела**, следван от АдмС – Хасково с 18,10 бр., АдмС – София-град със 17,96 бр. дела за разглеждане. С най – малък брой дела за разглеждане е АдмС – Разград с 7,13 бр. месечно от 1 (един) съдия. За предходните две години данните са следните: за 2023 г., най- високо натоварен е бил АдмС – Благоевград с 19,12 бр. и най –слабо натоварен е бил АдмС – Разград с 8,31 бр., а за 2022 г. най – високо натоварен е бил АдмС – Добрич с 20,90 бр. и най – слабо натоварен – АдмС – Силистра с 8,08 бр. дела за разглеждане.

По отношение на действителната натовареност по показател **свършени дела**, с най – голям брой месечно на 1 (един) съдия е **АдмС – Търговище с 13,33 бр.**, а най – малко свършени дела е **АдмС – Разград с 5,75 бр.**

За 2023 г. най-високо натоварен е бил АдмС – Благоевград с 14,71 бр., а най – малко са били свършените дела от съдиите в АдмС – Разград – 7,31 броя. През 2022 г. най – високо натоварени са били съответно АдмС – Добрич и АдмС – Кърджали с по 15,71 бр. свършени дела, а най – ниско натоварен е бил АдмС – Силистра с 6,42 броя.

5. Анализ на дейността на най-натоварените административни съдилища през 2024 година

(спрямо броя на делата за разглеждане)

През 2024 г. **най-натоварен** административен съд по показател дела за разглеждане е **АдмС – София-град** (17,05 бр.), след него се нарежда АдмС – Благоевград (16,90 бр.), АдмС – Хасково (16,14 бр.), АдмС – Търговище (16,13 бр.) и АдмС Ловеч (15,80).

Административен съд – София – град е най-големият по численост съд от двадесет и осемте административни съдилища в Република България.

АдмС – София град осъществява своята дейност на територията на столицата София с население почти 1 233 000(по данни от НСИ) жители, в която живеят много чужденци, функционират всички органи на изпълнителната власт заедно с техните специализирани подразделения, както и голяма община с многобройни райони.

Към 31.12.2024 г. щатната численост на съда е 87 (осемдесет и седем) съдии, от които един административен ръководител и трима съдии заместници на административния ръководител. Към същата дата в съда заети щатни длъжности „съдия“ са 77 (седемдесет и седем) броя, и незаети са 10 (десет) броя, като за анализирания период 2024 година са разкрити 3 (три) нови щатни длъжности „съдия“, с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по пр. №13/28.11.2024 г. на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, считано от датата на вземане на решението.

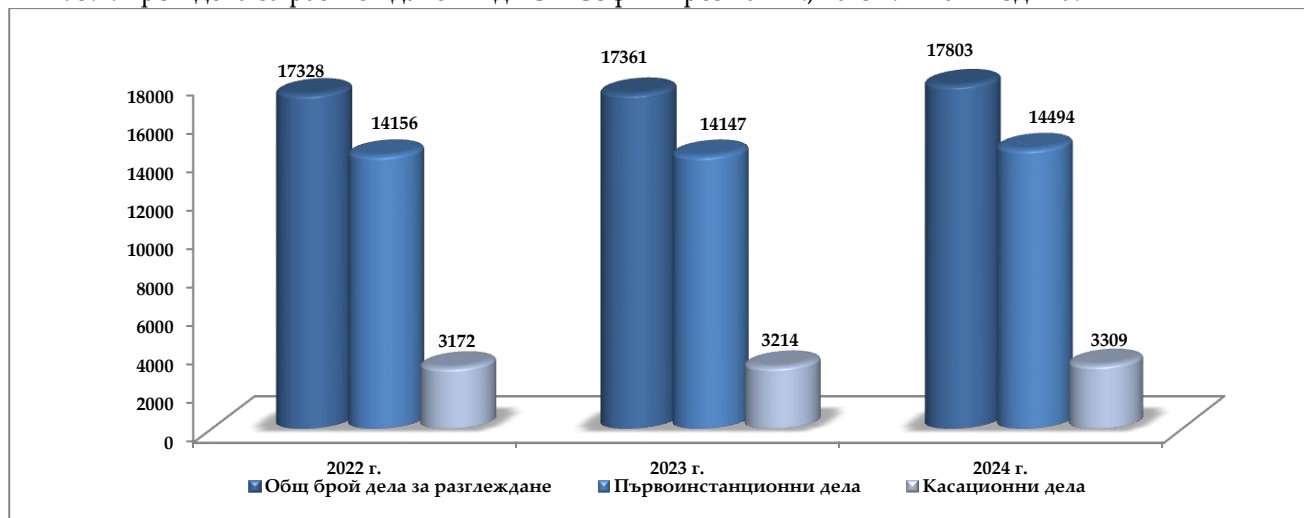
По показател брой дела за разглеждане АдмС – София – град е с 17,05 бр. дела месечно на 1 (един) съдия, а действителната натовареност е 17,96 бр. дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия.

Делата за разглеждане в АдмС – София – град за 2024 г. възлизат на 17 803 бр., от тях новообразуваните дела са 13 245 бр. , а висящите дела в началото на отчетния период са 4 558 бр.

От образуваните 13 245 дела през 2024 г. в **Административен съд – София град** - 10 442 бр. са първоинстанционни и 2 803 бр. касационни дела. Първоинстанционните дела за разглеждане през 2024 г. са 81,4 % от общо делата за разглеждане, като запазват процентното си съотношение от предходната 2023 година, а касационните – 18,6 %.

Динамиката на делата за разглеждане за период от три години се вижда в представената графика.

Фиг. 5.1. Брой дела за разглеждане в АдмС – София през 2022 г., 2023 г. и 2024 година.

И в този отчетен период статистическите данни показват, че най-голям дял от първоинстанционните дела, подлежащи на разглеждане имат делата от категорията **„Други административни дела“** – 5619 бр. (38,8 %), което е с 19,3 % повече спрямо 2023 година и със 22,7% увеличение спрямо данните за 2022 г. Следват делата, разглеждани по **„ДОПК и ЗМ“** – 2 648 бр. (18,3 %), при които в сравнение с предходния отчетен периода се отчита спад с 9,8 % спрямо 2023 г. и с 7,2 % спрямо 2022 г.

Трети по ред са делата от групата **„Частните административни дела“**, които съставляват 11,5 % дял, който е приблизителен до стойностите от предходен отчетен период, където делата от тази група са били 12 %. С дял от 9% се нареждат **„Искове по АПК“** – 1 309 бр., в сравнение с 2023 г. същите са увеличили с 4,1%, спрямо 2022 г. са намалели с 2,4 %. Следват делата, образувани по реда на **„ЗУТ и ЗКИР“** – 877 бр. с 6,1 % дял, като броят им за 2023 г. е бил 1 059 броя.

На следващо място съответно с 4,6 % и 4,5 % относителен дял са делата по **„КСО и ЗСП“** – 672 бр. и **„ЗДСл, ЗМВР, ЗОВС и ЗСВ“** – 646 бр., като отново се отчита спад в първата група дела спрямо 2023 г, съответно с 4,4 %, и с 4,2 % за втората група дела.

Делата разглеждани по **„ЗЗК, ЗК, ЗОП, ЗПСК, лицензи“** за анализирания период са отчетени - 505 бр., като броят им формира 3,5 % дял, който е близък до стойностите отчетени през 2023 г. с 3,2 % дял.

Групата дела, образувани по **„ЗДС, ЗОбС, ЗМСМА и ЗАдм“** са отчетени с постъпления от **318 бр.** с 2,2 %, а за 2023 г. тази група дела е отчетена с постъпления от 393 броя.

Групата дела образувани по **„Жалбите срещу подзаконови нормативни актове“** бележи спад за анализирания период, като постъпленията са 86 бр., които формират 0,6 % дял, като за 2023 г. са отчетени 112 бр., а за 2022 г. същите са били 257 бр.

Следват делата от групата **„Дела по чл. 304 АПК“** отчетени с 80 бр. за анализирания период, съпоставено с предходната 2023 г. те са били 82 бр.

Делата с предмет **„ЗСПЗЗ, ЗВГЗГФ, ЗОСОИ, ЗВСВНОИ по ЗТСУ и т.н.“** за 2024 г. са отчетени с постъпления от 44 бр., съпоставено с предходния отчетен период - 2023 г. се отчита двойно увеличение(22 бр.).

Най – малко брой дела се отчитат в групите **„Изборен кодекс“** – 19 бр., като за 2023 г. са били 35 бр. и **„Дела за бавност“** – 1 бр., като за 2023 г. дела от тази група не са отчетени.

По отношение на **касационните дела**, подлежащи на разглеждане в АдмС – София – град и в този анализиран период се наблюдава ръст в сравнение с 2023 г. с 95 бр. дела или 3 %. Те са 18,6 % от общия брой на делата за разглеждане за отчетната 2024 година. Изразени в процентно отношение по видове касационни дела, данните сочат следното: **„Наказателно административен характер дела“** – 88,8 % или 2 939 бр. и дела от категория **„Други касационни дела“** – 11,2 % съответстващи на 370 броя. Сравнени с данните на предходния отчетен период за 2023 г. се наблюдава увеличение от 0,7 % при делата от групата **„Наказателно административен характер дела“**, и с 25,4 % при делата от групата **„Други касационни дела“**.

За отчетната 2024 година съдиите в АдмС – София – град са **свършили 12 847 бр. или 72,2 %** от общия брой на делата за разглеждане или с 0,3 % по –малко спрямо 2023 г. От тях свършените първоинстанционни дела са 10 370 бр., а 2 477 е броят на касационните дела. Сравнено с 2023 г. – свършените първоинстанционни дела са били - 10 095 бр., а касационните - 2 708 бр. **Решените дела със съдебен акт по същество са 9 492 бр.**, а прекратените дела са **3 355 броя**. Сравнени тези данни с предходната 2023 г., решените дела със съдебен акт по същество са били 9 683 бр., а прекратените

дела са били 3 120 бр. Свършените дела **в срок до 1 месец са 5324 бр.**, от 1 до 3 месеца са решени 3 242 бр. и над 3 месеца - 4 281 броя. **В срок до 1 месец** са изготвени съдебните актове по **10 998 дела** или 85,6 % от всички свършени дела. В срок от 1 до 3 месеца са изготвени актове на 1 497 дела и над 3 месеца – на 352 дела. От общо 5 662 обжалвани и протестирани дела, **2 898 са потвърдени (51,2 %)**, изцяло отменените са 1 323 дела (23,4 %)., Висящите дела в края на отчетния период са 4 956 бр. или 27,8 % от общия брой на делата за разглеждане, за 2023 г. висящите дела са били 4 558 бр.

Независимо от големия брой постъпващи дела в съда, положените усилия и добрата работа на съдиите е отразена в отчетените статистически данни при броя на решените дела, както и от съпоставянето между броя на потвърдените и броя на отменени съдебни актове. От общо 4 468 върнати обжалвани и протестирани дела, 2 898 са потвърдени (64,9%). Изцяло отменените са 1 323 дела (29,6 %).

Административното правораздаване в България има изключително социален характер, като неговата широка достъпност, бързина и ефективност позволяват на гражданите да установяват и защитават правата си по съдебен ред. Предвид факта, че в столицата функционират всички органи на изпълнителната власт заедно с техните специализирани подразделения, както и голяма община с многобройни райони, голяма част на издаваните от тях административни актове са подсъдни на АдмС – София – град. В резултат на тази концентрация АдмС – София – град продължава да бъде един от най - натоварените административни съдилища в страната.

Административен съд – Благоевград е на второ място по брой дела за разглеждане с **16,90 бр. дела** за разглеждане месечно от 1 (един) съдия, а действителната натовареност по дела за разглеждане е **18,31 бр. дела**.

АдмС – Благоевград е на шесто място по численост от всички административни съдилища. Към 31.12.2024 г. щатната численост на съда е 13 (тринадесет) съдии, от които един административен ръководител и един заместник на административния ръководител. Към същата дата в съда съществуват 2 (два) незаети щата. За разглеждания прериод в съда е разкрита 1 щ. бр. за длъжност „съдия“ с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по пр. №13/28.11.2024 г. на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, считано от датата на вземане на решението.

Броят на **новообразуваните дела** в АдмС – Благоевград е **2 032 бр.**, с **605 бр.** несвършени дела в началото на отчетния период, броят на **делата за разглеждане** от съдиите в АдмС – Благоевград през 2024 г. възлиза на **2 637 бр. дела**, от които **1 812 бр. първоинстанционни** и **825 бр. касационни**, което е с 0,7 % повече спрямо 2023 г. и 16,4 % повече спрямо 2022 година. При първоинстанционните дела е налице ръст с 10 % в сравнение с предходната година, при касационните дела се наблюдава намаление с 15,1 %.

Видно от графиката, за тригодишен период, отчетната 2024 г. е най-натоварената за АдмС – Благоевград по показател „дела за разглеждане“.

Фиг. 5.2. Брой дела за разглеждане в АдмС – Благоевград през 2022 г., 2023 г. и 2024 година

По отношение на броя първоинстанционни дела за разглеждане в АдмС – Благоевград, се отчитат следните статистически данни:

През 2024 г. в процентно отношение, първоинстанционните дела съставляват 68,7 % (1 812 бр.) от общия брой дела за разглеждане.

Разпределени по видове, с най-голям брой са делата от група **„Други административни дела“** - 501 бр. или 27,6 %, като спрямо предходната година броят им е намалял с 19,6 %. На второ място се нареждат образуванията дела по **„КСО и ЗСП“** са **401 бр.**, като същите съставляват 22,1 % дял от първоинстанционните дела. Делата с предмет **„ЗУТ и ЗКИР“** са **294 бр.** и съставляват **16,2 %** дял от първоинстанционните дела и бележат лек спад в сравнение с 2023 година (18 % дял). Групата дела по **„ДОПК и ЗМ“** са **214 бр.**, с дял, както в предходната година - **11,8 %**. Делата от категорията **„Частни административни дела“** са 137 бр. (7,6 %) и бележат спад спрямо предходната година с 27 бр. На следващо място с дял от 5,4 % са делата за разглеждане по **„Искове по АПК“** – 97 бр., сравнено с предходна отчетена година дяла им е бил 4,6 %. Делата по **„ЗДСл, ЗМВР, ЗОВС и ЗСВ“** са 83 бр. с 4,5 % дял, следвани от делата с предмет **„ЗДС, ЗОБС, ЗМСМА и ЗАдм“** – 55 бр. или 3 %. Делата по реда на **„Изборния кодекс“** бележат спад, спрямо миналата година -16 броя, за 2023 г. същите са ли 33 бр. И в този отчетен период е малък броя на делата **„Делата по чл. 304 АПК“** – 8 бр., като за 2023 г. същите са били 6 бр. дела. Разлика се отчита при групата **„ЗСПЗЗ,ЗВГЗГФ,ЗОСОИ, ЗВСВНОИ по ЗТСУ“** - 1 бр. дело за анализирания период, а за 2023 г. делата от тази група са били 4 бр. За текущия период делата за **„Жалби срещу подзаконовни нормативни актове“** са 5 броя, а **„Дела за бавност“** и дела по реда на **„ЗЗК, ЗК, ЗОП, ЗПСК, лицензии“**, не са образувани.

За 2024 г. касационните дела за разглеждане са 825 бр.: **„Наказателно административен характер дела“** – 797 бр. и **„Други касационни дела“** – 28 бр.

В АдмС – Благоевград за 2024 г. са свършени 1773 бр. дела, от които 1 158 бр. - първоинстанционни дела и 615 бр. - касационни дела.

Решенията по същество дела са 76,6 % спрямо общия брой свършени дела. Приключилите с акт по същество дела са 1 358 броя от общо 1 773 бр. свършени дела. От общо решенията дела, оспорването е отхвърлено по 736 бр. дела, 622 дела са обявени за нищожни, изменени, отменени изцяло или отчасти, потвърдени изцяло. За сравнение с 2023 г. решенията по същество дела са били 78,3 % спрямо общия брой свършени дела. Приключилите с акт по същество дела са били 1 578 броя от общо 2 015 бр. свършени дела.

За 2024 г. по **1 697 бр. от** съдебните актове за първоинстанционни и касационни дела са постановени в **едномесечен срок**, което е с 15,5 % по-малко в сравнение с предходната година. От 2 637 бр. дела за разглеждане, в края на 2024 г. са останали **несвършени 864 бр. дела**, или 32 % от делата. Несвършените първоинстанционни дела са 654 бр., а висящите касационни дела са 210 броя. В края на отчетния период обжалвани и протестирани пред Върховния административен съд са актовете по **456 бр. дела**.

Административен съд – Хасково е на **трето място** по натовареност със **16,14 бр. дела за разглеждане** месечно от 1 (един) съдия.

Към 31.12.2024 г. щатната численост на съда е 10 (десет) съдии, от които един административен ръководител. Към същата дата в съда е незаета 1 (една) щатна длъжност „съдия“ и същата е разкрита, с решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по пр. №13/28.11.2024 г. на основание чл. 30, ал. 2, т. 8 от ЗСВ, считано от датата на вземане на решението.

Фиг. 5.3. Брой дела за разглеждане в АдмС – Хасково през 2024 г., 2023 г. и 2022 година

През 2024 г. в АдмС – Хасково висящите дела от предходния отчетен период са 412 бр. и заедно с новообразувани **1525 бр. дела** дават делата за разглеждане - **1 937 бр.**, от които **1424 първоинстанционни дела** и **513 касационни дела**.

Делата за разглеждане през 2024 г. са с 113 бр. по-повече спрямо стойностите за 2023 г., и с 311 бр. спрямо 2022 г.

През отчетната година е налице увеличение с 14,8 % в броя на първоинстанционните дела за разглеждане спрямо 2023 г. и с 27,1 % спрямо 2022 г.

С най - голям относителен дял за анализирания период са първоинстанционните делата от групата „Други административни дела“ с 833 бр. или 58,5 % дял. В тази група дела се наблюдава значително увеличение в сравнение с 2023 г., когато са отчетени 465 бр. и за 2022 г., когато са били 344 бр.

На второ място са делата от групата „ДОПК и ЗМ“, с дял от 7,8 % или 111 бр. дела за анализирания период, непроменени като бройка спрямо 2023 г. и 105 бр. за 2022 г.

На трето място по отчетени данни за 2024 г. се нареждат делата от групата по „ЗУТ и ЗКИР“, с дял от 7 % (100 бр., при 93 бр. за 2023 г и 75 бр. за 2022 г.)

Следват делата по: „КСО и ЗСП“ 6,8 % дял (97 бр. дела), делата по „ЗДСл, ЗМВР, ЗОВС и ЗСВ“ с дял - 5,9% (84 бр. дела), делата „Искове по АПК“ отчетени с 5,3 % дял (76 бр. дела), делата от групата „Частни административни дела“ с дял от 4,5 % (64 бр. дела) делата по-„ЗДС, ЗОБС, ЗМСМА, и ЗАдм“ са с 2,5 % дял (35 бр.), групата дела образувани по „Жалби срещу подзаконови нормативни актове“ са с 14 броя дела, „Дела по чл.304 АПК“ са 6 бр.дела за разглеждане, а по „Изборен кодекс“ са 3 броя, с 1 бр. са делата „ЗСПЗЗ, ЗВГЗГФ, ЗОСОИ, ЗВСВНОИ по ЗТСУ“.

За 2024 г. не са отчетени дела за разглеждане с предмет „ЗЗК, ЗК, ЗОП, ЗПСК, лицензии“ и „Дела за бавност“.

Касационните дела за разглеждане са 513 бр. или 26,5 % от делата за разглеждане. „Наказателно административен характер дела“ са (за 2023 г. - 583 бр., за 2022 г. са отчетени - 460 бр.), а „Други касационни дела“ - 30 бр.-(2023 г. – 54 бр., 2022 г. – 46 бр.).

Общият брой на решените дела в АдмС – Хасково е 1 146 бр., което е 59,2 % от делата за разглеждане, прекратените дела са 255 бр. (1401 бр.), свършени в срок до 3 месеца са 1036 бр. дела, свършените дела след инструктивния 3-месечен срок са 365 броя.

Несвършените дела в края на отчетната година са 536 бр.

АдмС Търговище е на четвърто място по натовареност с 16,13 бр. дела за разглеждане месечно на 1(един) съдия. Спрямо 2023 г. натовареността му се е увеличила с 6 бр. дела месечно на 1(един) съдия. Това се дължи на увеличения брой дела за разглеждане с 59,9 % спрямо 2023 г.

Щатната численост на съда към 31.12.2024 г. е 4 (четирима) съдии, от които един административен ръководител. Към същата дата в съда няма незаети щатни длъжности „съдия“. Нови длъжности през годината не са разкривани.

В Адмс Търговище са образувани 698 бр. дела, което е повишение с 67 % спрямо предходната 2023 г. С останалите 76 бр. несвършени от предходния отчетен период дела, броят на делата за разглеждане е 774 бр., от които 641 първоинстанционни дела и 133 бр. касационни дела.

През отчетната година е налице увеличение на първоинстанционните дела за разглеждане с 80,6%. Най-съществено е увеличението при делата подлежащи на разглеждане по реда на КСО и ЗСП с 382 % и АПК с 342 %.

С най-голям относителен дял са първоинстанционните дела по **“КСО и ЗСП”** с 45,1 % или 289 бр. Броят им се е увеличил спрямо предходната 2023 г., - 60 бр. На следващо място с дял от 22,3 % се нареждат делата от категорията **“Други административни дела”**. При този вид дела се отчита увеличение спрямо предходния отчетен период с 6,7 % (134 бр.). **“Исковете по АПК”** са 8,3 % от делата за разглеждане. Следващи с дял от 8 % (51 бр.) са **“Частните административни дела”** и те отчитат увеличение с 59,3 % спрямо предходната година. През отчетния период делата по **“ДОПК и ЗМ”** и **“ЗУТ и ЗКИР”** са с по 29 бр. или с дял от 4,5 %. Следват делата по **“ЗДСл, ЗМВР,ЗОВС и ЗСВ ”** с дял 3,4 %(22 бр.), **“ ЗДС, ЗОБС, ЗМСМА и ЗАдм ”** с дял 2,7 % (17 бр.), **“ Дела по чл.304 АПК ”** с дял 0,5 %(3 бр.). Подлежащи на разглеждане по **“ Изборен кодекс ”** са 2 бр. дела или 0,3 %, в сравнение с 2023 г. те са се понижили с 94 % (35 бр.).

Касационните дела за разглеждане са се увеличили с 3,1 % спрямо предходната година или 5 бр. дела – от 129 бр. през 2023 г. на 133 броя. Отчита се увеличение с 3,9 % при касационните дела с **наказателно административен характер**, като от 128 бр. през 2023 г. са се увеличили на 133 бр. През този отчетен период не е имало дела, категоризирани като **“Други касационни дела”**.

Общият брой на свършените дела в АдмС Търговище е 640 бр., което представлява 82,7 % от делата за разглеждане. От тях **решени със съдебен акт по същество са 466 бр. дела. Свършени в срок до 3 месеца са 584 дела.** Свършените дела след инструктивния 3-месечен срок са 56 броя.

По отношение на сроковете за изготвяне на съдебните актове по свършените дела статистиката показва, че в срок до 1 месец са изготвени 636 акта или 99,4 %, от 1 до 3 месеца – 4 акта. **Несвършените дела в края** на отчетната година са 134 бр. или 17,3 % от общия брой на делата, подлежащи на разглеждане. Срещу постановените актове от различни съдебни състави са подадени общо 92 протеста или жалби.

На пето място по натовареност за 2024 г. се нарежда Административен съд – Ловеч с **новообразувани 605 бр. дела**, като същите за предходния отчетен период са били 639 бр., а за 2022 г. - 601 бр. Несвършени от предходния отчетен период са останали 343 бр. дела. **Общият брой на делата за разглеждане е 948 бр.**, от които **615 първоинстанционни дела и 333 касационни дела.**

Натовареността по дела за разглеждане за 2024 г. е 15,80 бр. дела или почти 2 бр. дела повече спрямо 2023 г. Действителната натовареност по дела за разглеждане в съда съвпада с натовареността по щат.

Към 31.12.2024 г. щатната численост в АдмС – Ловеч, като и през предходните две години е по **5 щатни бройки „съдия“**, като същата е останала непроменена до края на анализирания период, от които 1 щатна бройка административен ръководител, 1 щатна бройка - заместник на административния ръководител и 3

щатни бройки за съдии. Към края на отчетния период има една незаета щатна бройка за длъжност "съдия".

Първоинстанционните дела за разглеждане през 2024 г. е с 119 бр. по - малко спрямо стойностите за 2023 г., а спрямо 2022 г. – с 101 бр. Касационните дела са се увеличили със 158 бр. спрямо 2023 г., а спрямо 2022 г. увеличението е от 171 броя.

От първоинстанционните дела най-голям е броят на **"Други административни дела"** -146 бр., следван от **"Искове по АПК"** - 127 бр., делата от групата **"ЗДСл, ЗМВР,ЗОВС и ЗСВ"** – 105 бр., делата по **"КСО и ЗСП"** – 65 бр., **"Частни административни дела"** – 46 бр., делата по **"ЗУТ и ЗКИР"** - 45 бр., групата **"ДОПК и ЗМ"** – 44 бр., делата с предмет **"ЗДС, ЗОбС, ЗМСМА и ЗАдм"** - 24 бр., **"Жалби срещу подзаконови нормативни актове"** – 6 бр., съответно с 2 бр. и 1 бр. дела се нареждат групите **"Дела по чл.304 АПК"** и **"Изборен кодекс"**. Спрямо предходната 2023 г. най- голямо е увеличението при делата по **"ЗДСл, ЗМВР,ЗОВС и ЗСВ"** с 144,2 % и **"Искове по АПК"** с 58,8 %, а понижение се наблюдава при **"Други административни дела"** с 48,9 % и при групата **"ДОПК и ЗМ"** с 33,3 %.

През отчетния период **касационните дела с административно наказателен характер** са 229 бр., при 161 бр. за 2023 г., а **другите касационни дела** са се увеличили с 90 бр. спрямо предходната година –104 бр. за 2024 г. , при 14 бр. за 2023 г.

Броят на **общо свършените дела** в АдмС Ловеч е **948 бр.**, от които със **съдебен акт по същество** са **637 бр.**, **свършени в срок до 3 месеца** са **382 бр.** дела или 60 % от делата спрямо общия брой на свършени дела. По отношение на срока за изготвяне на съдебните актове, данните показват че в срок до 1 месец са изготвени 557 акта, от 1 до 3 месеца - 34 акта и над 3 месеца – 46 акта. **Несвършените дела** в края на отчетния период са 311 бр. или 32,8 % от делата за разглеждане.

От анализа на дейността на административните съдилища за 2024 г., съпоставено с данните от предходните две години, могат да се направят следните изводи:

1. През 2024 г образуваните дела са се увеличили спрямо предходния отчетен период с 0,9 %, а спрямо 2022 г. увеличението е с 4,3 %, като се отчита тенденция за плавно нарастване на делата. Този възходящ показател се формира от по – големия брой постъпили първоинстанционни административни дела, като отчетени най – много са делата от категория КСО и ЗСП и Искове по АПК,

2. Запазва се тенденцията за приключване на голяма част от делата за разглеждане в административните съдилища в рамките на съответния отчетен период. Отчетения резултат в процентен дял е близък до отчетените стойности в предходните две години, свършените дела са 75,2 % от делата за разглеждане.

3. Анализирането на натовареността на административните съдилища, следва да се извършва чрез съблюдаване на всички показатели и индикатори, които очертават действията на съдиите, даващи оценка за работата им. Обобщените данни за дейността на административните съдилища за 2024 г. са следните:

- **Натовареност по брой постъпили дела:**

Средната натовареност на административните съдии е 10,88 бр. дела месечно на един съдия. Най – високо натоварени са АдмС – Търговище 14,54 бр., след него е АдмС – Благоевград с 13,03 бр., АдмС – Хасково с 12,71 бр., АдмС – София – град – 12,69 бр. и АдмС – Враца – 12,50 бр. постъпили дела. Най-ниско натоварени са АдмС – Шумен с 7,15 бр. и АдмС – Разград с 6,13 бр. постъпили дела месечно на един съдия.

- Натовареност по брой дела за разглеждане:

Средната натовареност на административните съдии е 13,93 бр. дела месечно на един съдия. С най-голям брой дела за разглеждане са АдмС – София - град – 17,05 бр., АдмС – Благоевград – 16,90 бр., АдмС – Хасково – 16,14 бр. и АдмС – Търговище – 16,13 бр. и АдмС – Ловеч с 15,80 бр. дела за разглеждане. Най-ниско натоварен е АдмС – Разград с натовареност 7,13 бр. дела.

- Натовареност по брой свършени дела:

Средната натовареност е 10,48 бр. дела месечно на един съдия. По този показател най-високо натоварен е АдмС – Търговище с 13,33 бр., следван от АдмС – Враца с 12,32 бр. и АдмС – София - град - с 12,31 бр. дела. Най-ниско натоварен и по този показател остава АдмС – Разград с 5,75 бр. свършени дела месечно от 1 (един) съдия.

4. Показател за качествено правораздаване, осъществявано от административните съдии, е броят на потвърдените актове, преминали през инстанционен контрол – 59,1 % или повече от 1/2 решения и определения са потвърдени от касационната инстанция.

5. Запазва се тенденцията, наложена от предходните години, а именно, че административните съдии успяват да разгледат и решат през годината почти толкова дела, колкото и постъпват. Способността на съдиите да се справят с притока на дела е виден от сравнението на показателите натовареност по постъпили и по свършени дела .

V. ВОЕННИ СЪДИЛИЩА

На територията на Република България правораздават 3 (три) военни съдилища - Софийски военен съд, Пловдивски военен съд и Сливенски военен съд.

Военният съд (ВС) разглежда като първа инстанция наказателни дела за престъпления, извършени от военнослужещи, генерали, офицери и лица от сержантския и редовия състав от други министерства и ведомства и граждански лица на служба в Министерството на отбраната, в Българската армия и в структурите на подчинение на министъра на отбраната, в Националната служба за охрана, в Националната разузнавателна служба, при или по повод изпълнение на службата им. За тези дела второинстанционен съд е Военно-апелативният съд. Компетентността на военните съдилища е определена с Наказателно-процесуалния кодекс. Военният съд е приравнен на окръжен съд, статут очертан в чл. 95, ал. 1 от Закона за съдебната власт.

1. Структура и динамика на видовете дела, разглеждани във военните съдилища

През 2024 г. в трите военни съдилища са **постъпили 431 бр. дела**, за 2023 г. – 514 бр. и 542 бр. за 2022 година. Продължава тенденция за намаляване на броя постъпили дела във военните съдилища, като в процентно изражение се отчита 16,2% по – малко спрямо 2023 г., а съпоставено постъплението на делата с 2022 г. е с 20,5 % по – малко дела. Този спад за отчетната година на постъпилите дела спрямо предходния отчетен период е в резултат на кумулативното намаление в постъпленията на делата съответно от **36,5 % на наказателните дела от общ характер, . Наказателните от частен характер дела бележат спад в сравнение с 2023 г. от 40,0%**, като спрямо 2022 г. данните са отчитат спад от 72,7%. При **Частни наказателни дела – Разпити** се отчита **повишаване с 27,4 % дял**, а в сравнение с 2022 г. е отчетено намаление от 14,3 % дял. **Частните наказателни дела бележат спад от 42,6 % спрямо предходната година, а спрямо 2022 г. е отчетен спад от 29,3 % дял.**

В три последователни години не се отчитат дела от групата - **Административно наказателни дела.**

Броят на постъпилите Дела по чл. 78а НК бележи ръст с 58,6 % спрямо 2023 г., а в сравнение с 2022 г. увеличението е със 76,9 %.

През отчетната година броят на новообразуваните дела в Пловдивски военен съд е 183 или 42 % дял от общия брой постъпили дела, сравнени с предходен отчетен период – 2023 г. същите са наброявали 238 бр. с 46,3% дял, а за 2022 г. са отчетени 186 бр. или 34,3 % дял от общо новообразуваните дела във военните съдилища.

В Софийски военен съд са постъпили 129 бр. или 29,9 %, отчетени за 2023 г. са 151 бр. дела с 29,4 % дял, а през 2022 г. същите са били 248 бр. дела с 45,8 % дял.

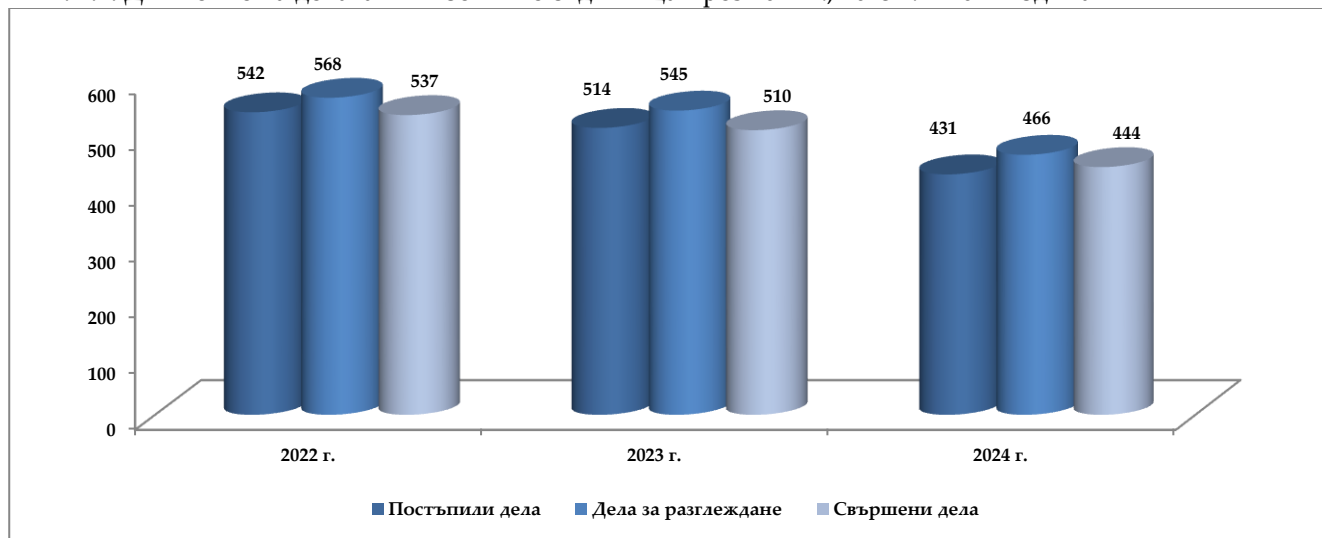
В Сливенския военен съд за анализирания период, броят на постъпилите дела е 119 бр., изразен в процентни стойности е 27,6 % дял, отчетените за 2023 г. дела са били 125 бр. с 24,3 % дял, сравнени делата за 2022 г. са били 108 бр. с 19,9 % дял.

За 2024 г. общият брой **дела за разглеждане** във военните съдилища е **466 броя**, и са с 14,5 % по – малко при сравнение със стойностите за 2023 г., където са отчетени 545 бр., съпоставимо с 2022 г. тази група дела е 568 бр. дела, което формира 17,9 % по – малък дял, спрямо анализирания период.

Свършените дела за анализирания период са **444 бр. или 95,2 %** от делата за разглеждане, като **370 бр. дела или 83,3 %** от тях са приключили с решение и **74 бр. дела са прекратени с определение или решение, което формира 20,0 % дял.** В законоустановения 3 – месечен срок са решени 93,24 % от делата или 414 бр. дела. **Остана** в края на отчетния период 2024 г. са **22 бр. дела**, сравнени тези данни с 2023 г., такива дела са отчетени 35 бр., а за 2022 г. същите са били 31 броя. Следва извода за намаляване броя на несвършените дела в края на годината.

В табличен вид информацията за движението на делата в трите военни съдилища за тригодишен период може да бъде обобщена по следния начин:

Фиг. 1.1. Движение на делата във военните съдилища през 2022 г., 2023 г. и 2024 година

Разпределени по характер, новообразуваните дела във военните съдилища през 2024 г. са, както следва: **Частни наказателни дела** – 157 бр. или 33,7 % дял, сравнимо с 2023 г. същите са били – 265 бр. (51,7%); **„Разпити пред съдия“** – 186 бр. или 43,2 % дял, сравнимо с 2023 г. същите са били – 146 бр. (28,4 %), **Наказателни дела от общ характер** – 44 бр. или 10,2 % дял, сравнимо с 2023 г. същите са били - 69 бр. (13,4 %); **Дела по чл. 78 НК** – 46 бр. или 10,7 % дял, сравнимо с 2023 г. същите са били – 29 бр. (5,6%) и **Наказателни частен характер дела** – 3 бр. или 0,7 % дял, сравнимо с 2023 г. се отчита повтаряемост – 5 бр.(0,7%).

По отношение на броя дела за разглеждане в трите военни съдилища за тригодишен период, данните могат да бъдат обобщени по следния начин:

Табл. 1.1. Дела за разглеждане в трите военни съдилища за периода 2022 -2024 година

СЪДИЛИЩА	2024 г.		2023 г.		2022 г.	
	Брой дела за разглеждане	% от общо	Брой дела за разглеждане	% от общо	Брой дела за разглеждане	% от общо
ВС - София	141	30%	160	29%	259	46%
ВС - Сливен	129	28%	132	24%	113	20%
ВС - Пловдив	196	42%	253	46%	196	35%
ОБЩО	466	100%	545	100%	568	100%

Втора отчетна година се отчита концентрация на делата за разглеждане във Военен съд – Пловдив, за този отчетен период статистическите данни сочат, че същите са 42,1 %, а за предходен отчетен период са били с 46,4 % дял.

Видно от представената таблица по долу това обстоятелство се дължи на двойното увеличение в броя на новопостъпилите „Частни наказателни дела – разпити пред съдия“ - 119 бр. за 2024 г., а за 2023 г., същите са били 59 броя.

Във Военен съд – Пловдив за предходен отчетен период 2023 г. дела от групата „Частни наказателни дела“ са били 152 бр., а съпоставими данните за 2022 г. са отчетени 20 броя.

По съдилища, информацията за видовете дела и тяхното разпределение може да бъде представена по следния начин:

Табл. 1.2. Видове дела за разглеждане във военните съдилища и тяхното разпределение през 2024 година

ВИДОВЕ ДЕЛА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ ВЪВ ВОЕННИТЕ СЪДИЛИЩА за 2024 г.					
Видове дела за разглеждане	Общо		в т.ч. по съдилища		
	брой	%	ВС - София	ВС - Сливен	ВС - Пловдив
Наказателни дела общ характер (НОХД)	68	15%	26	18	24
Наказателни дела частен характер (НЧХД)	5	1%	2	0	3
Дела по чл. 78 НК	49	11%	9	25	15
Частни наказателни дела (ЧНД)	157	34%	84	38	35
ЧНД - разпити	187	40%	20	48	119
ОБЩО	466	100%	141	129	196

Ноторно известен е факта, че с най-голяма тежест от видовете дела за разглеждане в системата на военните съдилища са „Наказателните дела от общ характер“ и „Наказателни дела частен характер“ (НОХД и НЧХД).

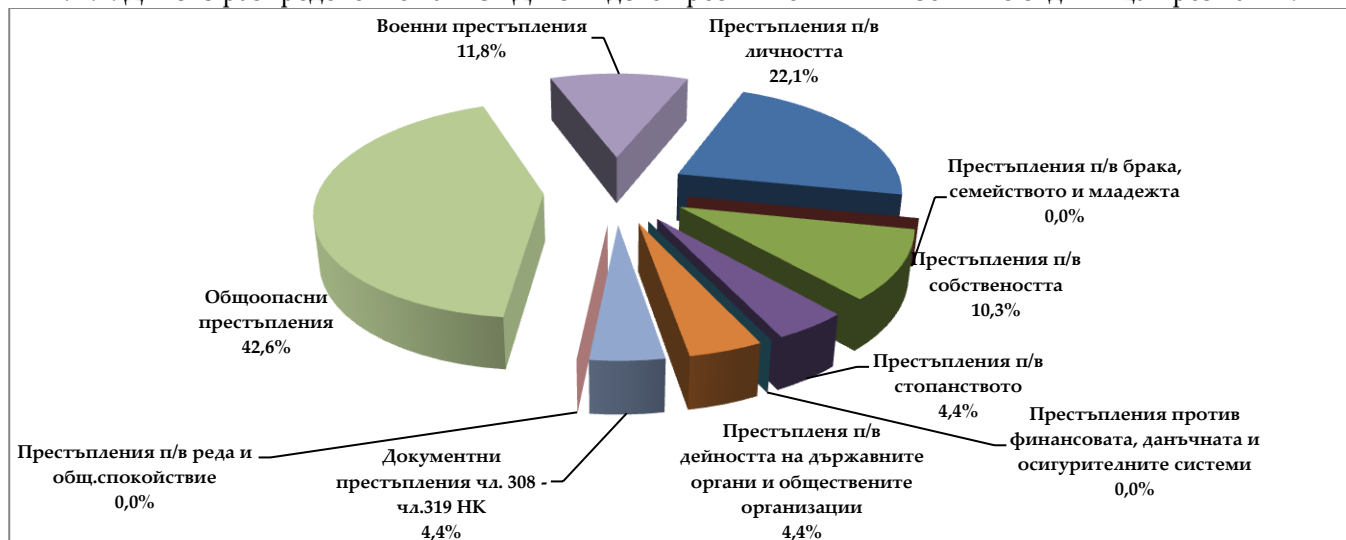
Видно от таблицата, този вид дела съставляват **15,7 %** дял от общия брой дела разглеждани във военните съдилища. Същите отчитат намаление от **24,7 %** спрямо отчетната 2023 г., където техния дял е бил **17,8 %**. Общият брой на частните наказателни дела за 2024 г. е **344 бр.**, от които **187 бр.** или **54,4 %** са Разпити пред съдия. Тази група дела за 2023 г. е отчетена с **412 бр. дела** или **75,6 %**, от които **54,9 %** са Разпити пред съдия. Следва извода за **2 %** спад в тази група за анализирания период.

През 2024 г. във военните съдилища са **постъпили 44 бр. наказателни общ характер дела (НОХД)**, като прибавим **24 бр. дела** нерешени от предходен период, то общият брой дела за разглеждане са **68 броя**. За същия период са разгледани и приключени **54 бр. дела**, като **26 бр. са решени с присъда**, **18 бр. са решени със споразумение** и **28 бр. от делата са прекратени**. Предадените на съд лица са **52 бр.**, от които **3 лица** са оправдани и за **8 лица** делото е прекратено.

Съпоставими отчетените данни с тези за 2023 г. постъпления са били от **69 бр. наказателни общ характер дела (НОХД)**, с добавени **22 бр. дела** нерешени от предходен период, то общият им брой дела за разглеждане е бил отчетен от **91 броя**. Разгледани и приключени са били **67 бр. дела**, като **23 бр. са решени с присъда**, **30 бр. са решени със споразумение** и **12 бр. от делата са прекратени**. Предадените на съд лица са били **67 бр.**, от които **53 лица** са осъдени, **1 лице** е оправдано и за **13 лица** делото е прекратено.

Разпределението на подлежащите за разглеждане наказателни от общ характер дела по видове престъпна дейност за 2024 г., е показано на следващата графика:

Фиг. 1.2. Дялово разпределение на НОХД по видове престъпления във военните съдилища през 2024 г.

Анализът на данните показва, че в системата на военните съдилища се разглеждат предимно дела за престъпленията по Глава XI – „Общопасни престъпления“ – 29 бр. (42,6 %), от тях решени с присъда са 10 бр., решени със споразумения - 11 бр., 3 дела са прекратени. След тях се нареждат делата за престъпления по Глава II – „Престъпления против личността“ – 15 бр. (22,1 %). На трето място са делата за престъпления по Глава XIII – „Военни престъпления“ – 8 бр. (11,7 %), от които 2 бр. в Софийски военен съд, 5 бр. дела в Сливенски военен съд и 1 (едно) дело в Пловдивски военен съд. Следват делата за престъпления по Глава V – „Престъпления против собствеността“ – 7 бр. (10,3 %). На последно пето място, отчетени с еднакъв брой – по 3 дела или 4,4 % са тези от групите „Документни престъпления чл.308 - 319 НК“, „Престъпления против дейността на държавните органи и обществени организации“ и „Престъпления против стопанството“.

Във военните съдилища през 2024 г. са издадени 43 бр. разрешения за използване на СРС по чл. 29, ал. 8 ЗСРС, където същите са отчетени 61 бр. в сравнение с предходната 2023 г., а сравними тези данни с 2022 г. са били 81 бр. За периода са изготвени и получени 20 бр. веществени доказателствени средства.

2. Щатна численост на военните съдилища

Щатната численост на съдиите във военните съдилища към 31.12.2024 г. е **8 щатни бройки за длъжност „съдия“**. През отчетния период всички длъжности са заети. За предходен отчетен период - 2023 г. щатната численост във военните съдилища е била от 9 щатни бройки.

С решение на Съдийската колегия по протокол № 14/26.03.2024г., т. 5 е закрыта 1 щатна бройка на длъжност „съдия“ във Военен съд – Пловдив. Разпределена щатната численост по съдилища, е както следва: Софийски военен съд - **3 щ. бр.**, от които 1 щ. бр. административен ръководител, 1 щ. бр. заместник на административния ръководител и 1 щ. бр. съдия, Пловдивски военен съд - **3 щ. бр.**, от

които 1 щ. бр. административен ръководител и 2 щ. бр. съдия и Сливенски военен съд с **2 щ. бр.**, от които 1 щ. бр. административен ръководител и 1 щ. бр. заместник на административния ръководител

3. Натовареност по щат на военните съдилища

3.1. Натовареност по щат към постъпили дела

През 2024 г. общо в трите военни съдилища са постъпили 431 бр. дела. Разпределени на 8 (осем) съдии, средната натовареност по щат по брой постъпили дела е 4,49 бр. дела месечно на 1 (един) съдия, при 4,76 бр. за 2023 г. и 5,01 бр. за 2022 година. Спрямо предходните две години, през 2024 г. се наблюдава спад в средномесечната натовареност по показател „постъпили дела“. Разпределена по видове постъпили дела натовареността е следната: **НОХД - 0,46 бр.; НЧХД - 0,03 бр.; ЧНД – 1,58 бр.; Разпити – 1,58 бр., АНД – не се отчитат за периода и Дела по 78а НК – 0,48 бр. месечно на 1 (един) съдия.**

Статистическите данни за натовареността по брой постъпили дела месечно на 1 (един) военен съдия за периода 2022 г. - 2024 г. са, както следва:

През **2024 г. с най-висока натовареност** по постъпили дела са съдиите от Пловдивски военен съд с **5,08 бр.**, следван от Сливенския военен съд с **4,96 бр.**, и Софийски военен съд с **3,58 броя**.

Натовареността по постъпили видове дела в Пловдивския военен съд е отчетена със стойност от 5,08 средно на 1 (един) съдия (НОХД – 0,44 бр., НЧХД – 0,03 бр., Дела по 78а НК – 0,36 бр., ЧНД – 0,94 бр. и ЧНД – разпити – 3,31 бр.)

Натовареността по постъпили видове дела в Сливенския военен съд е отчетена със стойност от 4,96 средно на 1 (един) съдия (НОХД – 0,42 бр., Дела по 78а НК – 1,00 бр., ЧНД – 1,54 бр. и ЧНД – разпити – 2,00 бр.)

Натовареността по постъпили видове дела в Софийски военен съд е отчетена със стойност от 3,58 средно на 1 (един) съдия (НОХД – 0,50 бр., НЧХД – 0,06 бр., Дела по 78а НК – 0,25 бр., ЧНД – 2,25 бр. и ЧНД – разпити – 0,53 бр.)

Съпоставени данните за **2023 г.** с най-висока натовареност по постъпили дела са съдиите от Сливенския военен съд с **5,21 бр.**, следвани от Пловдивски военен съд с **4,96 бр.** и Софийски военен съд с **4,19 броя**.

Сравнени данните с тези от 2022 г. най-голямо е постъплението на дела в Софийския военен съд с - 6,89 бр. месечно на 1 (един) съдия (НОХД – 0,64 бр., НЧХД - 0,17 бр., АНД - 0,19 бр., ЧНД – 4,86 бр. и 1,03 бр. Разпити), следван от Сливенски военен съд – 4,50 бр. (НОХД - 0,79 бр., НЧХД - 0,04 бр., АНД - 0,71 бр., ЧНД - 0,88 бр. и 2,08 бр. Разпити) и Пловдивски военен съд – 3,88 бр. (НОХД - 0,50 бр., НЧХД - 0,08 бр., АНД - 0,19 бр., ЧНД - 0,40 бр. и 2,71 бр. Разпити).

Съгласно чл. 95, ал. 2 от ЗСВ военните съдилища са приравнени на окръжните съдилища. Сравнени данните в натовареността на военните съдилища и наказателните отделения в окръжните съдилища за 2024 г. са следните: средната

натовареност по щат на наказателен съдия от окръжните съдилища по брой постъпили дела за 2024¹ г. е **9,76 бр. месечно на 1 (един) съдия**, за 2023 г. – 9,74 бр. и за 2022 г. тя е била 8,21 броя.

По брой постъпления най-натоварените съдии от Пловдивския военен съд са с **48 % по-ниска** натовареност от средната стойност за наказателните съдии в окръжните съдилища, съдиите от Софийския военен съд и Сливенски военен съд са с натовареност - над 2 (два) пъти под средната.

3.2. Натовареност по щат към дела за разглеждане

През 2024 г. общият брой дела за разглеждане в трите военни съдилища е **466 бр.**, за 2023 г. - 545 бр., за 2022 г. - 568 броя.

Средната натовареност по щат по брой дела за разглеждане месечно на **1 (един) съдия** във военните съдилища за 2024 г. е **4,85 бр.**, за 2023 г. - 5,05 бр. и 5,26 бр. за 2022 година.

Разпределена по видове дела, натовареността по брой дела за разглеждане месечно от 1 (един) съдия за три годишен период е:

за **2024 г.** - НОХД - 0,71 бр., НЧХД - 0,05 бр., АНД – не се отчитат за периода, ЧНД – 1,64 бр., Дела по чл. 78а НК – 0,51 бр. и Разпити – 1,95 броя;

за **2023 г.** - общо 5,05 бр. в т.ч.: НОХД - 0,84 бр., НЧХД - 0,06 бр., АНД - 0,33 бр., ЧНД – 2,46 бр. и 1,35 бр. Разпити;

за **2022 г.** - НОХД - 0,77 бр., НЧХД - 0,13 бр., АНД - 0,33 бр., ЧНД – 2,02 бр. и 2,01 бр. Разпити;

Сравнена с натовареността на наказателните съдии от окръжните съдилища, данните за 2024 г. сочат, че средната натовареност по щат на наказателен съдия от окръжните съдилища по брой дела за разглеждане месечно на **1 (един) съдия е 10,46 бр.**, видно от което съдиите от военните съдилища са два пъти по - ниско натоварени от наказателните съдии в окръжните съдилища, които разглеждат наказателни от общ характер дела (НОХД), частни наказателни дела в т.ч разпити (ЧНД), административно-наказателни дела (АНД), въззивни наказателни дела от общ и частен характер дела (ВНД) и въззивни частни наказателни дела (ВЧНД).

Разпределена по видове дела, натовареността е следната: **НОХД - 1,24 бр.; ЧНД I инстанция – 7,08 бр., Разпити - 0,44 бр.; (ВНД) - 1,23 бр.; (ВЧНД) - 1,72 бр. и АНД - 0,03 броя.**

С **най-висока натовареност** към дела за разглеждане през 2024 г. в наказателните отделения в окръжните съдилища са съдиите от **ОС - Силистра – 15,89 бр. дела месечно на 1 (един) съдия** и наказателните съдии в **ОС - Враца с 12,36 броя**. С най-ниска натовареност са наказателните съдии от **ОС – Смолян с 5,44 бр. дела месечно на 1 (един) съдия.**

¹ Средната стойност е изчислена за всички окръжни съдилища, с изключение на данните от Софийски градски съд (СГС). Този подход се налага, предвид много високата натовареност, която би довела до получаване на нетипична средна стойност за нивото.

При анализиране натовареността на съдиите от военните съдилища и наказателните съдии от окръжните съдилища, интерес представляват данните за броя на разглежданите наказателни дела от общ характер (НОХД). Информация по този показател за военните съдии и колегите им от окръжните съдилища се съдържа в следващата таблица:

Табл. 3.1. Брой НОХД месечно на 1 (един) съдия във военните и окръжните съдилища за 2024 година²

Съдилища	Брой съдии по щат през 2024 г.	Брой постъпили дела	Брой постъпили дела месечно на 1 съдия	Брой дела за разглеждане	Брой дела за разглеждане месечно на 1 съдия	Брой свършени дела	Брой свършени дела месечно на 1 съдия
Военни съдилища	8	44	0.46	68	0.71	54	0.56
ВС - София	3	18	0.50	26	0.72	19	0.53
ВС - Сливен	2	10	0.42	18	0.75	17	0.71
ВС - Пловдив	3	16	0.44	24	0.67	18	0.50
Окръжни съдилища	Брой наказателни съдии в ОС през 2024 г. 201.5	2089	0.86	2755	1.14	2140	0.89
ОС - София	10	66	0.55	129	1.08	63	0.53
ОС - Благоевград	12	107	0.74	167	1.16	126	0.88
ОС - Бургас	13	168	1.08	231	1.48	187	1.20
ОС - Варна	17	215	1.05	262	1.28	206	1.01
ОС - В.Търново	6	75	1.04	98	1.36	70	0.97
ОС - Видин	5	27	0.45	43	0.72	27	0.45
ОС - Враца	6	49	0.68	63	0.88	56	0.78
ОС - Габрово	4	22	0.46	27	0.56	21	0.44
ОС - Кюстендил	5	39	0.65	58	0.97	40	0.67
ОС - Кърджали	4	31	0.65	40	0.83	28	0.58
ОС - Ловеч	5	34	0.57	51	0.85	35	0.58
ОС - Монтана	5	27	0.45	45	0.75	30	0.50
ОС - Пазарджик	8	74	0.77	97	1.01	79	0.82
ОС - Перник	5.5	37	0.56	57	0.86	37	0.56
ОС - Плевен	11	97	0.73	126	0.95	95	0.72
ОС - Пловдив	20	297	1.24	366	1.53	303	1.26
ОС - Разград	4	34	0.71	41	0.85	28	0.58
ОС - Русе	9	135	1.25	161	1.49	136	1.26
ОС - Силистра	3	60	1.67	66	1.83	59	1.64
ОС - Сливен	7	83	0.99	99	1.18	90	1.07
ОС - Смолян	3	10	0.28	22	0.61	16	0.44
ОС - Стара Загора	10	111	0.93	145	1.21	112	0.93
ОС - Добрич	6	59	0.82	76	1.06	57	0.79
ОС - Търговище	5.5	37	0.56	42	0.64	34	0.52
ОС - Хасково	8	79	0.82	99	1.03	74	0.77
ОС - Шумен	5	59	0.98	65	1.08	59	0.98
ОС - Ямбол	4.5	57	1.06	79	1.46	72	1.33
СГС	46	559	1.01	925	1.68	548	0.99

Видно от таблицата, през 2024 г. във военните съдилища средно един съдия разглежда **0,71 бр.** НОХД при **1,14 бр.** за окръжните съдилища. С най-голям брой

² Средната стойност за окръжно ниво е изчислена без данните на СГС

НОХД, подлежащи за разглеждане са съдиите в Сливенски военен съд - 0,75 бр., следвани от Софийски военен съд с 0,72 бр. и Пловдивски военен съд с 0,67 бр. дела. Средната натовареност на военните съдии е приблизително 2 пъти по-ниска от средната натовареност на наказателните съдии в окръжните съдилища (отчитайки, че наказателните съдии в окръжните съдилища разглеждат и въззивни дела). За сравнение с 2023 г. във военните съдилища средно 1 (един) съдия е разглеждал 0,84 бр. НОХД при 1,15 бр. за окръжните съдилища. С най-голям брой НОХД, подлежащи за разглеждане са били съдиите в Софийски военен съд - 1,11 бр., следвани от Сливенски военен съд с 0,96 бр. и Пловдивски военен съд с 0,58 бр. дела.

3.3. Натовареност по щат към свършени дела

Средната натовареност по щат по брой **свършени дела** за 2024 г. е **4,63 брой дела месечно на 1 (един) съдия**, при 4,72 бр. за 2023 г. и 4,97 бр. за 2022 година. Съпоставими данните за текущия период спрямо предходната 2023 г. изразени в процентно съотношение, натовареността по щат свършени дела е **по – малко с 2,1 %**, а спрямо 2022 г. се отчитат **по – малко дела с 6,9 %**.

За 2024 г. в Сливенски военен съд са свършени **5,33 бр.**, следван от Пловдивски военен съд с **5,14 бр.** и Софийски военен съд - **3,64 броя**. За предходен отчетен период - 2023 г. в Сливенски военен съд са отчетени свършени **5,08 бр.**, следвани от Пловдивски военен съд с **5,00 бр.** и Софийски военен съд - **4,11 броя**.

През 2024 г. общо в трите военни съдилища са постановени **27 присъди и 13 бр. решения по наказателно-административни дела**. В Софийски военен съд са постановени **10 бр. присъди** (0,28 бр. на един съдия) и **1 бр. решения** по наказателно-административни дела (0,03 бр. на един съдия); съответно в Сливенски военен съд - **12 бр. присъди** (0,50 бр. на един съдия) и **10 бр. решения** по наказателно-административни дела (0,42 бр. на един съдия), а в Пловдивски военен съд са постановени за годината **5 бр. присъди** (0,14 бр. на един съдия) и **2 бр. решения** по наказателно-административни дела (0,06 бр. на един съдия).

Съпоставими гореописаните данни с отчетените за 2023 г. при натовареността по щат към свършени дела в общо трите военни съдилища са били постановени 24 присъди и са били отчетени 23 бр. решения по наказателно-административни дела. В Софийски военен съд са били постановени 9 бр. присъди (0,25 бр. на един съдия) и са били отчетени 5 бр. решения по наказателно-административни дела (0,14 бр. на един съдия); съответно в Сливенски военен съд са били постановени - 7 бр. присъди (0,29 бр. на един съдия) и са били отчетени 11 бр. решения по наказателно-административни дела (0,46 бр. на един съдия), а в Пловдивски военен съд са били постановени - 8 бр. присъди (0,17 бр. на един съдия) и са били отчетени 7 бр. решения по наказателно-административни дела (0,07 бр. на един съдия).

Следва извода, че и по двата показателя при натовареността по щат към свършени дела се отчита спад в отчетените данни.

В табличен вид информацията за натовареността на съдиите във военните съдилища и съдиите от наказателните отделения на окръжните съдилища по брой постановени присъди и решения по НАХД месечно на 1 (един) съдия е следната:

Табл. 3.2. Брой постановени присъди и решения по НАХД месечно на 1 (един) съдия във военните и окръжните съдилища за 2024 година³

СЪДИЛИЩА	Постановени присъди	Брой постановени присъди <u>месечно</u> на 1 (един) съдия	Постановени решения по НАХД	Брой постановени решения по НАХД <u>месечно</u> на 1 (един) <u>съдия</u>
Военни съдилища	27	0,28	13	0,14
Военен съд София	10	0,28	1	0,03
Военен съд Сливен	12	0,50	10	0,42
Военен съд Пловдив	5	0,14	2	0,06
Окръжни съдилища	926	0,38	197	0,08
ОС - София	48	0,40	8	0,01
ОС - Благоевград	55	0,38	8	0,01
ОС - Бургас	71	0,46	38	0,04
ОС - Варна	85	0,42	9	0,01
ОС - В.Търново	33	0,46	11	0,03
ОС - Видин	15	0,25	4	0,02
ОС - Враца	22	0,31	11	0,04
ОС - Габрово	18	0,38	10	0,05
ОС - Кюстендил	21	0,35	10	0,04
ОС - Кърджали	21	0,44	0	0,00
ОС - Ловеч	12	0,20	3	0,02
ОС - Монтана	26	0,43	1	0,00
ОС - Пазарджик	38	0,40	7	0,02
ОС - Перник	19	0,29	1	0,00
ОС - Плевен	35	0,27	0	0,00
ОС - Пловдив	97	0,40	18	0,02
ОС - Разград	15	0,31	1	0,01
ОС - Русе	30	0,28	12	0,03
ОС - Силистра	17	0,47	3	0,01
ОС - Сливен	31	0,37	8	0,02
ОС - Смолян	8	0,22	4	0,04
ОС - Стара Загора	46	0,38	7	0,01
ОС - Добрич	14	0,19	8	0,05
ОС - Търговище	16	0,24	1	0,01
ОС - Хасково	90	0,94	9	0,01
ОС - Шумен	15	0,25	0	0,00
ОС - Ямбол	28	0,52	5	0,01
СГС	235	0,43	57	0,02

Статистическите данни показват, че средната натовареност на военните съдии е два пъти по-ниска от средната натовареност на наказателните съдии в окръжните съдилища по отношение на броя постановени присъди месечно от 1 (един) съдия. И в

³Средната стойност за окръжно ниво е изчислена без данните за СГС

този отчетен период е налице драстична разлика в средната натовареност по брой постановени решения по наказателно-административни дела. По този показател военните съдии са приблизително два пъти по – натоварени от наказателните съдии в окръжните съдилища, а именно: средната натовареност на военните съдилища по брой постановени решения по НАХД е 0,41 бр. , при 0,08 бр. за съдиите в наказателните отделения на окръжните съдилища.

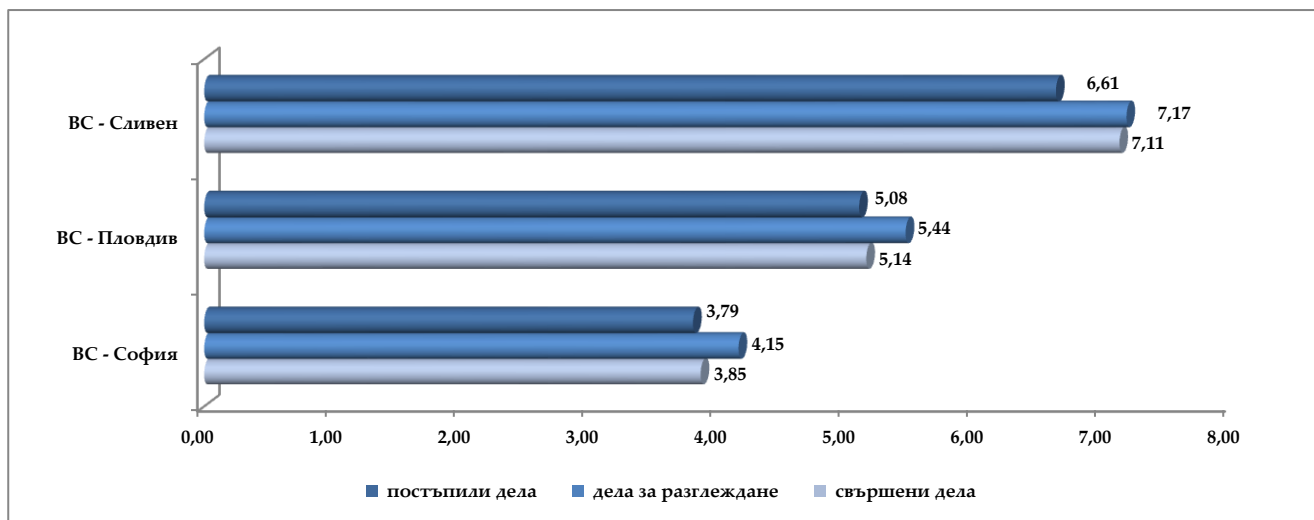
4. Действителна натовареност на военните съдилища

С оглед заетия щат през годината, **средномесечната действителна натовареност** във военните съдилища за 2024 г., е:

- **постъпили** дела – 4,90 бр. (5,35 бр. - 2023 г. и 5,37 бр. - 2022 г.);
- **дела за разглеждане** – 5,30 бр. (5,68 бр. - 2023 г. и 5,62 бр. - 2022 г.);
- **свършени** дела – 5,05 бр. (5,31 бр. - 2023 г. и 5,32 бр. - 2022 г.).

В табличен вид информацията за действителната натовареност на военните съдилища по брой постъпили дела, брой дела за разглеждане и брой свършени дела през 2024 г. е следната:

Фиг. 4.1. Действителна натовареност на военните съдилища по брой постъпили дела, брой дела за разглеждане и брой свършени дела през 2024 година

От изложените данни за щатната численост на съдиите, броят и вида на постъпилите, разгледаните и решени дела в системата на военните съдилища през 2024 г., могат да се обобщят следните изводи:

1. Малък брой постъпления в системата на военните съдилища. През 2024 г. са образувани 431 бр. с 16,2 % по-малко спрямо 2023 г. и с 20,5 % по-малко спрямо 2022 година. В предходния тригодишен период също е отчетен спад в броя на делата, образувани във военните съдилища.

2. Висок дял на дела с относително ниска правна и фактическа сложност – частни наказателни дела – разпити – 78,4 %, респективно нисък дял на дела с висока правна и фактическа сложност – наказателни дела от общ характер – 21,6 %. Това от своя страна

води до изключително малкия брой произнесени същностни актове – средногодишно един военен съдия постановява 0,28 присъди.

3. Малкият брой постъпления в системата на военните съдилища определя ниска натовареност на съдиите – приблизително около 5 дела на месец на 1 (един) съдия (НОХД - 0,46 бр.; НЧХД - 0,03 бр.; ЧНД – 1,58 бр.; Разпити -1,94 бр. и Дела по 78а НК - 0,48 броя), която сравнена с натовареността на наказателните съдии от окръжните съдилища се явява 2 пъти по-ниска. И в този отчетен период статистиката показва съществени дисбаланси в натоварването на военните съдии спрямо наказателните съдии от окръжните съдилища.